

Immigratie- en Naturalisatiedienst
Ministerie van Veiligheid en Justitie

Monitor Kennismigranten Kwalitatieve analyse

Immigratie- en Naturalisatiedienst
Ministerie van Veiligheid en Justitie

Monitor Kennismigranten

Kwalitatieve analyse

Datum   Juni 2014
Status   Definitief

Colofon

Titel	Monitor Kennismigranten Kwalitatieve analyse
Status	Definitief
Auteur	Esther Obradović Wetenschappelijk medewerker T 070 779 5667 F 070 779 4397 EA.Obradovic.Zwijgers@ind.minvenj.nl Ministerie van Veiligheid en Justitie Immigratie- en Naturalisatiedienst Directie Uitvoeringsstrategie en Advies IND Informatie- en Analysecentrum (INDIAC) Dr. H. Colijnlaan 341 2283 XL Rijswijk Postbus 5800 2280 HV Rijswijk

Inhoud

Colofon—3
Managementsamenvatting—5
Management Summary—5
Afkortingenlijst—5

1	Inleiding—5
1.1	Achtergrond—5
1.2	Doelstelling—5
1.3	Vraagstelling—5
1.4	Onderzoeksmethode—5
1.5	Monitor kennismigranten, kwantitatieve en kwalitatieve analyse—5
2	Wet- en regelgeving en update cijfers—5
2.1	Wet Modern Migratiebeleid—5
2.2	Kennismigrantenregeling—5
2.2.1	Marktconform loon—5
2.2.2	Regelingen in de BuWav of RuWav—5
2.2.3	Arbeidsmarktaantekening—5
2.3	Regeling Hoogopgeleiden—5
2.4	Zoekjaar afgestudeerden—5
2.5	Europese blauwe kaart—5
2.6	Verblijf als wetenschappelijk onderzoeker in de zin van richtlijn 2005/71/EG—5
2.7	Onbezoldigd wetenschappelijk onderzoeker—5
2.8	Wetenschappelijk onderzoeker via arbeid in loondienst (B5 Vc)—5
2.9	Arbeid als zelfstandige—5
2.9.1	Puntensysteem niet van toepassing—5
2.10	Update cijfers: aantal verleende verblijfvergunningen—5
3	Profiel van de kennismigrant, wetenschappelijk onderzoeker (richtlijn 2005/71/EG), werkgever/organisatie en bemiddelende instantie—5
3.1	Kennismigrant en wetenschappelijk onderzoeker—5
3.1.1	Studie—5
3.1.2	Gezin—5
3.1.3	Verblijf in Nederland—5
3.1.4	Tevredenheid over leven in Nederland en toekomstplannen—5
3.2	Organisatie en bemiddelende instantie: kennismigrantenregeling—5
3.2.1	Een kennismigrant uit het buitenland laten overkomen—5
3.2.2	De kennismigrant in het bedrijf—5
3.3	Organisaties: wetenschappelijk onderzoekers (richtlijn 2005/71/EG)—5
3.3.1	Een wetenschappelijk onderzoeker laten overkomen—5
3.4	Belangrijkste bevindingen—5
4	Kenniswerkers en ervaringen met beleid—5
4.1	Gebruik van de regelingen voor kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers—5
4.1.1	Kennismigrantenregeling—5
4.1.2	Wetenschappelijk onderzoekers (richtlijn 2005/71/EG)—5
4.2	Positieve punten—5
4.3	Beleidsmatige ontwikkelingen—5
4.4	Beleidsmatige verbeterpunten (algemeen)—5
4.4.1	Algemene verbeterpunten—5

- 4.4.2 Verbeterpunten in relatie tot Modern Migratiebeleid—5
- 4.4.3 Verbeterpunten kennismigrantenregeling—5
- 4.4.4 Verbeterpunt wetenschappelijk onderzoeker—5
- 4.4.5 Verbeterpunten zelfstandigenregeling—5
- 4.5 Belangrijkste bevindingen—5

- 5 De regelingen: de uitvoering—5**
- 5.1 Voorlichting en informatievoorziening—5
- 5.2 Verbeterpunten voorlichting en informatievoorziening—5
- 5.3 Uitvoering van de regelingen—5
- 5.3.1 Doorlooptijden aanvragen—5
- 5.4 Ontwikkelingen in de uitvoering—5
- 5.5 Verbeterpunten uitvoering—5
- 5.6 Toezicht en handhaving—5
- 5.7 Ketensamenwerking—5
- 5.7.1 Expatcenters—5
- 5.8 Belangrijkste bevindingen uitvoering—5

- 6 Het leven in Nederland—5**
- 6.1 Versterking van de economie—5
- 6.2 Aantrekken van kennismigranten en bedrijven—5
- 6.3 Verbeteringen om kennismigranten aan te trekken en te behouden—5
- 6.4 Belangrijkste bevindingen en verbeterpunten—5

- 7 Conclusies—5**
- 7.1 Conclusies—5
- Bijlage lijst geïnterviewde deskundigen—5

Managementsamenvatting

Nederland heeft in 2004 de kennismigrantenregeling ingevoerd. In 2005 en 2009 is een monitor uitgebracht om de effecten van deze regeling in kaart te brengen. Sindsdien zijn er regelingen voor kennismigranten bijgekomen, die aanleiding geven tot deze nieuwe monitor.

Het doel van de monitor is het beschrijven en duiden van de ontwikkelingen op het gebied van het kennismigratiebeleid sinds 2008. In deze monitor kennismigranten is naast de kennismigrantenregeling ook gekeken naar de Europese blauwe kaart, onderzoeker richtlijn EG 2005/71, wetenschappelijk onderzoeker, onbezoldigd wetenschappelijk onderzoeker, arbeid als zelfstandige en het zoekjaar afgestudeerden.¹

De monitor kennismigranten bestaat uit twee deelrapporten die in samenhang moeten worden gelezen. De *Kwantitatieve analyse*² is in juni 2013 gepubliceerd. Het voorliggende rapport is de kwalitatieve analyse. In deze analyse zijn kennismigranten, wetenschappelijk onderzoekers, deskundigen en bemiddelende organisaties (relocationbureaus en advocatenkantoren) bevraged naar hun ervaringen via webenquêtes en interviews.

Resultaten:

Heeft het kennismigratiebeleid zijn doel bereikt?

Vergeleken met 2008 is na een dip in 2009 het totaal aantal toegelaten kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers in 2013 toegenomen, van 6.650 tot 7.370 kennismigranten en van 220 tot 2.360 wetenschappelijk onderzoekers richtlijn 2005/71/EG. Het aantal toegelaten zelfstandigen en EU blauwe kaart houders is veel lager. In de jaren 2011, 2012 en 2013 zijn bij elkaar minder dan 10 verblijfsvergunningen op grond van de richtlijn EU Blauwe kaart 2009/50/EG verleend. Het aantal verleende verblijfsvergunningen als zelfstandige stijgt van 20 in 2008 tot 50 in 2011 om vervolgens te dalen naar 30 in 2013.

Het grootste deel van de organisaties en bemiddelende instanties is van mening dat de regelingen ervoor hebben gezorgd dat de toelating van kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers makkelijker is geworden. Voor de kenniswerkers zijn factoren als economische conjunctuur, het leefklimaat en individuele carrièreperspectieven van groter belang dan toelatingsprocedures.

De ontwikkeling van het kennismigratiebeleid wat het toelatingsbeleid betreft sinds 2008.

Door de jaren heen is steeds geprobeerd om de toelating van migranten die een positieve bijdrage leveren aan de Nederlandse kenniseconomie te bevorderen en tegelijkertijd misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen.

Het profiel van de kennismigrant

Opleiding kennismigrant en partner

Een grote meerderheid (99%) van de kennismigranten is hoog opgeleid. De meeste deelnemers aan de kennismigrantenregeling hebben een technische studie afgerond. 88% van de partners van de kennismigranten en

¹ De regeling Hoogopgeleiden is in deze monitor voor het grootste deel buiten beschouwing gelaten aangezien het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) de regeling apart heeft geëvalueerd. Het WODC heeft het evaluatierapport op 1 april 2014 gepubliceerd.

² Obradović, IND, Informatie- en Analysecentrum (INDIAC), Monitor Kennismigranten, kwantitatieve analyse, 2013.

wetenschappelijk onderzoekers is hoogopgeleid. 45% van de partners is werkzaam in Nederland. Daarnaast is 36% van de partners op zoek naar een baan.

Sector en functie kennismigrant

Een groot deel van de kennismigranten is werkzaam in de sector 'IT en overige zakelijke diensten'. De deelnemers van deze regeling zijn vooral werkzaam als Manager, ICT-er, Research & Development-personeel en Consultant.

Langer in Nederland blijven of eerder vertrekken

41% van de kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers geeft aan in Nederland te willen blijven. 25% van de kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers geeft aan dat zij een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd of naturalisatie willen aanvragen. Wat de aspecten van het leven in Nederland betreft waarderen de kenniswerkers de werk- en leefomstandigheden het beste. De mogelijkheid om werk te vinden wanneer Nederlands niet de moedertaal is, waarderen zij het slechts.

Het kennismigratiebeleid en de uitvoering daarvan

De kennismigrantenregeling en de regeling voor wetenschappelijk onderzoekers (richtlijn 2005/71/EG) worden positief beoordeeld. Voordeel van de regelingen is dat er geen aparte TWV nodig is. Voordeel van de kennismigrantenregeling is dat er een duidelijke toetsing aan het salariscriterium is.

Algemene beleidskundige verbeterpunten

- Er moet meer eenheid komen in de verschillende regelingen.
- Aandacht voor een betere doorstroming van de kenniswerker naar een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd of naturalisatie.

Verbeterpunten in relatie tot MoMi

- Respondenten geven aan dat de leges van €5.056,- om erkend referentschap aan te vragen te hoog zijn voor onder andere kleinere bedrijven.
- Het feit dat de werkgever erkend referent moet zijn, wordt als knelpunt ervaren, samen met de verantwoordelijkheid en de administratie die de bedrijven zelf moeten bijhouden.

Verbeterpunten kennismigrantenregeling

- Het salariscriterium voor de kennismigranten van 30 jaar of ouder wordt door 36% van de organisaties en 19% van de bemiddelende instanties als te hoog ervaren.
- De Belastingdienst en de IND maken gebruik van verschillende loonbegrippen. Hierdoor hebben de werkgevers meer administratieve lasten.
- Er is vraag naar meer flexibiliteit in de regeling, zoals het kunnen inzetten van de kennismigrant binnen de EU en om de kennismigrant meerdere keren voor een korte tijd in Nederland te laten werken.
- Het tekort aan technische kenniswerkers op mbo+-niveau kan met het toelatingsbeleid aangepakt worden, door of deze doelgroep aan de kennismigrantenregeling toevoegen, of door het verlenen van TWV's voor deze groep te verbeteren of door de tekorten aan te vullen met EU-burgers.

Verbeterpunten wetenschappelijk onderzoekers

- Door respondenten wordt aangegeven dat wetenschappelijk onderzoekers de mogelijkheid zouden moeten krijgen om een zoekjaar te kunnen aanvragen, zodat zij behouden blijven voor de Nederlandse arbeidsmarkt en een baan kunnen zoeken als kennismigrant.

Verbeterpunten zelfstandigenregeling

- Er is behoefte aan meer informatie over hoe de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) aan het puntensysteem toetst.

- Het puntensysteem wordt als log en strikt ervaren. Het is moeilijk om als zelfstandige aan de slag te gaan.
- Daarnaast moet de aanvrager veel documenten overleggen en wordt de doorlooptijd als lang ervaren.

Uitvoering

Gemiddeld wordt de uitvoering met een voldoende gewaardeerd, variërend van een 6,4 tot een 7,1.

Verbeterpunten voorlichting en informatievoorziening

De respondenten hebben behoefte aan eenduidige informatie die ook beschikbaar is in het Engels en aan meer informatie over de status van de aanvraag en de verwachte beslistermijn.

Verbeterpunten uitvoering

- De respondenten willen dat de doorlooptijden versneld worden, waarbij geldt dat dit niet alleen de doorlooptijd bij de IND betreft maar ook de doorlooptijd van bijvoorbeeld het legaliseren van aktes.
- De respondent wil de aanvraag in zijn geheel digitaal kunnen indienen.
- Het feit dat een aantal Nederlandse ambassades gaat sluiten of is gesloten is een achteruitgang. De kennismigrant moet verder reizen, soms zelfs naar een ander land om de mvv op te halen.

Toezicht en handhaving

Bij handhaving bestaat een spanningsveld. Immers, handhaving mag niet de aantrekkelijkheid van de regelingen ondermijnen, maar het moet wel mogelijk zijn om te kunnen controleren of er geen fraude of misbruik plaatsvindt. Toezicht en handhaving wordt uitgevoerd door de IND en Inspectie SZW.

(Keten)samenwerking

De samenwerking tussen de verschillende (keten)partners verloopt over het algemeen goed. Een verbeterpunt is om bij beleidswijzigingen en de implementatie ervan meer samen te werken en de ketenpartners vroegtijdig bij het proces te betrekken en de wijzigingen vroegtijdig te communiceren.

Verbeterpunten buiten het toelatingsbeleid

Het aantrekken en behouden van kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers vereist een integrale aanpak waarbij ook gekeken wordt naar de 'quality of life' van de kennismigrant en zijn/haar gezin. Er is behoefte aan:

- een loket waar alle benodigde informatie en documenten in een keer wordt verzameld voor alle overheidsinstanties.
- meer informatie in het Engels die idealiter op een plek te vinden is. Het gaat hierbij om informatie van zowel de overheid als over zaken waar de kennismigrant te mee te maken krijgt als hij naar Nederland komt.
- hulp bij het integreren en het leren van de Nederlandse taal. Er is behoefte aan betaalbare taalcursussen die dichterbij huis worden gegeven op momenten dat de kenniswerker niet werkt.
- hulp voor de partner, die veelal hoogopgeleid is, bij het zoeken van een baan.

Management Summary

In 2004, the highly skilled migrants scheme was introduced in the Netherlands. In 2005 and 2009 a monitor was published to describe and explain the effects of this scheme. Since then, further regulations for highly skilled migrants have been implemented, which is why this new monitor has been carried out.

The objective of this monitor is to describe and explain developments in the area of skilled migration policy since 2008. In this highly skilled migrants monitor not only the highly skilled migrants scheme is examined but also the European blue card, scientific researcher within the meaning of Directive 2005/71/EC, scientific researcher, unpaid scientific researcher, work on a self-employed basis and orientation year in the Netherlands.³

The highly skilled migrants monitor consists of two parts which should be read in conjunction. The Quantitative Analysis was published in June 2013. The present report is the qualitative analysis. For this analysis, skilled migrants, scientific researchers, experts and intermediary agencies (relocation offices and lawyers' offices) were questioned about their experiences by means of web questionnaires and interviews.

Results:

Has the highly skilled migration policy achieved its objective?

Compared to 2008, and after a dip in 2009, the total number of highly skilled migrants and scientific researchers has increased from 6,650 to 7,370 highly skilled migrants in 2013 and from 220 to 2,360 scientific researchers within the meaning of Directive 2005/71/EC in 2013. The number of entrepreneurs and EU blue card holders admitted is much lower. During the years 2011, 2012 and 2013 altogether less than 10 residence permits were granted on the basis of the EU blue card directive 2009/50/EC. The number of residence permits granted for entrepreneurs rose from 20 in 2008 to 50 in 2011 only to drop to 30 in 2013.

The majority of organisations and intermediary agencies believes that the regulations have made the admission of highly skilled migrants and scientific researchers easier. For the highly skilled migrants, factors such as the economic situation, living environment and individual career prospects are more important than admission procedures.

The development of the highly skilled migration policy as far as the admission policy is concerned, since 2008.

Through the years, continuous efforts have been made to promote the admission of migrants who make a positive contribution to the Dutch knowledge economy and at the same time to prevent abuse and improper use.

Profile of the highly skilled migrant

Education level of the highly skilled migrant and partner

The large majority (99%) of the highly skilled migrants is highly educated. Most participants in the highly skilled migration scheme have completed a technical course of study. 88% of the partners of highly skilled migrants and scientific researchers is highly educated. 45% of the partners is working in the Netherlands. 36% of the partners is looking for employment.

³ The orientation year for highly educated persons has for the most part not been considered in view of the fact that the Scientific Research and Documentation Centre (WODC) has evaluated the scheme separately. The WODC published its evaluation report on 1 April 2014.

Sector and position of the skilled migrant

A large proportion of the highly skilled migrants is employed in the 'IT and other business services' sector. The participants in this scheme are often employed as Manager, Computer Professional, Research and Development personnel and Consultant.

Staying longer in the Netherlands or departing sooner

41% of the highly skilled migrants and scientific researchers indicates that they want to stay in the Netherlands. 25% of the highly skilled migrants and scientific researchers indicates that they want to apply for a permanent residence permit or for naturalisation. As far as the aspects of life in the Netherlands are concerned, the highly skilled migrants most appreciate the working and living conditions and least appreciate the (im)possibility of finding employment when Dutch is not one's mother tongue.

The highly skilled migration policy and its execution

The Highly Skilled Migrants Scheme and the scheme for scientific researchers (directive 2005/71/EG) are assessed positively. An advantage of the schemes is that no separate work permit is necessary. An advantage of the Highly Skilled Migrants Scheme is that there is a clear cross-check with the salary criterion.

General policy-related suggestions for improvement

- There should be more uniformity between the various schemes.
- More attention should be paid to facilitating the switch from a residence permit as a highly skilled migrant to a regular permanent residence permit or naturalization.

Suggestions for improvement in relation to the Modern Migration Policy Act

- Respondents indicate that the fee of €5,056 to apply for recognised sponsorship is too high for smaller companies, among others.
- The fact that the employer has to be the recognised sponsor is perceived as a sticking point together with the responsibility and the paper work that the companies themselves have to handle.

Suggestions for Improvement in the Highly Skilled Migrants Scheme

- The salary criterion for highly skilled migrants of 30 years and older is perceived as too high by 36% of the organisations and 19% of the intermediary agencies.
- The Tax Office and the Immigration and Naturalisation Service use different salary concepts. This imposes greater administrative burdens on employers.
- There is a need for more flexibility in the scheme, such as being able to employ the highly skilled migrant elsewhere in the EU and allowing the highly skilled migrant to work in the Netherlands several times for shorter periods.
- The shortage of technically skilled workers at Intermediate Technical Education+ level could be dealt with through the admission policy, either by adding this target group to the Highly Skilled Migrants Scheme, or by improving the granting of work permits to this group, or by filling shortages with EU citizens.

Suggestions for improvement related to scientific researchers

- Respondents indicated that scientific researchers should be able to apply for a search year, so that they remain available for the Dutch labour market and can look for employment as a highly skilled migrant.

Suggestions for improvement for the self-employed scheme

- There is a need for more information on how the Netherlands Enterprise Agency (RVO) assesses on the points system.
- The points system is perceived as cumbersome and strict. It is difficult to start working as a self-employed person.

- In addition, the applicant has to provide many documents and the processing time is perceived as long.

Execution

On average, the execution is rated as adequate, with marks varying from 6.4 to 7.1.

Suggestions for improvement concerning the provision of education and information

The respondents need clear, unambiguous information that is also be available in English and they would like to have more information on the status of their application and the expected processing time.

Suggestions for Improvement in execution

- The respondents would like the processing time to be shorter. This applies not only to the application processing time at the Immigration and Naturalisation Service but also to the processing time for the legalisation of documents, to name one example.
- Respondents want to be able to submit their applications completely digitally.
- The fact that a number of Dutch embassies are going to be closed or have been closed is a step backwards. The highly skilled migrant has to travel further, sometimes even to another country to collect the provisional residence permit (mvv).

Supervision and enforcement

Enforcement is an area of tension. After all, enforcement should not undermine the attractiveness of the schemes, but it should be possible to check for fraud or abuse. Supervision and enforcement are exercised by the Immigration and Naturalisation Service and the Inspectorate Social Affairs and Employment.

(Chain) cooperation

The cooperation between the various (chain) partners generally works well. It would be an improvement if the partners worked together more closely in the case of policy changes and their implementation, if the partners were involved earlier in the process and if the changes were communicated in a timely manner.

Suggestions for Improvement unrelated to the admission policy

Attracting and retaining highly skilled migrants and scientific researchers requires an integrated approach that should also take into consideration the quality of life of the skilled migrant and his/her family. There is a need for:

- One central point where all necessary information and documents for all government bodies can be submitted
- More information in English, ideally located in one place. This doesn't only concern government information but also information on other relevant topics that highly skilled migrants will have to deal with when coming to the Netherlands.
- Assistance with integration and in learning the Dutch language. There is a need for affordable language courses that are available closer to home and at times when the highly skilled migrant is not working.
- Assistance for partners, who frequently are highly educated, in searching for employment.

Afkortingenlijst

AUA REN	Afdeling Uitvoeringsadvies Regulier Economisch en Naturalisatie (IND)
BRP	Basisregistratie Personen
BSN	Burgerservicenummer
BuWav	Besluit uitvoering Wet arbeid Vreemdelingen
Buza	Ministerie van Buitenlandse Zaken
DMB	Directie Migratie Beleid (V&J)
DUSA	Directie Uitvoeringsstrategie en Advies (IND)
EER	Europese Economische Ruimte
EU	Europese Unie
EZ	Ministerie van Economische Zaken
IND	Immigratie- en Naturalisatiedienst (V&J)
INDIAC	IND Informatie- en Analysecentrum (IND)
Kwantitatieve analyse	Rapport Monitor kennismigranten, kwantitatieve analyse
LKA	Loket Kennis- en Arbeidsmigratie (IND)
MoMi	Modern Migratiebeleid
Mvv	Machtiging tot voorlopig verblijf
NFIA	Netherlands Foreign Investment Agency (EZ)
OCW	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Richtlijn ICT	Richtlijn Intra Corporate Transferees
RuWav	Regeling uitvoering Wet arbeid vreemdelingen
RVO	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (EZ)
SVB	Sociale Verzekeringsbank
SZW	Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
TEV	Toegang en verblijf
THIC	The Hague International Centre
TWV	Tewerkstellingsvergunning
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (SZW)
Vb	Vreemdelingenbesluit 2000
Vc	Vreemdelingencirculaire 2000
V&J	Ministerie van Veiligheid en Justitie
VWS	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Wav	Wet arbeid vreemdelingen
WODC	Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (V&J)

1 Inleiding

1.1 Achtergrond

Nederland kent sinds oktober 2004 de kennismigrantenregeling. Het toenmalige kabinet wilde met deze regeling de kenniseconomie stimuleren. Het streven hierbij was om de toelatingsprocedures voor hooggekwalificeerde arbeidsmigranten (kennismigranten) van buiten de Europese Unie/Europese Economische Ruimte (EU/EER) te versnellen en waar mogelijk te vereenvoudigen.⁴ Om dit doel te bereiken, vindt de toetsing of de kennismigrant tot Nederland mag worden toegelaten door één instantie, de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND), plaats en zijn de werkgevers voor de toelating van de kennismigrant niet verplicht een tewerkstellingsvergunning (TWV) aan te vragen. Hierdoor heeft de vreemdeling enkel nog een verblijfsvergunning nodig, waarbij naast de algemene voorwaarden⁵ alleen wordt getoetst aan een loon criterium.

De verwachting van het toenmalige kabinet was dat met de kennismigrantenregeling meer kennismigranten tot Nederland konden worden toegelaten. Het doel was om door vereenvoudiging en versnelling van de toelatingsprocedures het voor de werkgevers aantrekkelijker te maken om kennismigranten van buiten de EER te werven. Voor de kennismigrant zou de regeling ervoor moeten zorgen dat het aantrekkelijker wordt om naar Nederland te komen.

In het Regeerakkoord⁶ van het huidige kabinet staat dat de positie van Nederland in de top 5 van de meest concurrerende economieën de komende jaren verankerd en versterkt moet worden en dat kennismigranten welkom blijven.

De wet Modern Migratiebeleid die per 1 juni 2013 in werking is getreden, heeft het uitnodigende migratiebeleid voor kennismigranten bestendigd. Het uitgangspunt van het Modern Migratiebeleid is selectiviteit. Dit houdt in dat voor de top van de arbeidsmarkt, die een belangrijke positieve bijdrage aan de Nederlandse economie, cultuur en wetenschap levert, het arbeidsmigratiebeleid uitnodigend is en restrictief voor anderen. Nederland moet hierdoor aantrekkelijker worden als vestigingsplaats voor internationale bedrijven en kennismigranten, wat kan bijdragen aan de versterking van de Nederlandse economie.⁷ Hooggekwalificeerde arbeidsmigratie bestrijkt een breder spectrum dan de kennismigranten die onder de kennismigrantenregeling vallen.⁸ Hoogwaardige arbeidsmigratie is niet beperkt tot kennismigranten in loondienst. Deze kan ook plaatsvinden om in het kader van een opdracht in Nederland dienstverlenende werkzaamheden te verrichten, om een eigen bedrijf in Nederland te beginnen, of om in Nederland te verblijven om wetenschappelijk onderzoek te doen of culturele activiteiten te ontwikkelen.

⁴ Kamerstukken II, 2003-2004, 29 200 VI, nr. 164.

⁵ De algemene voorwaarden betreffen onder andere de toets op openbare orde en het paspoortvereiste.

⁶ Bruggen slaan. Regeerakkoord VVD-PvdA, 29 oktober 2012.

⁷ Migratie en asiel in Nederland, beleidsoverzicht 2010 (EMN, mei 2011).

⁸ Blauwdruk modern migratiebeleid, juni 2008.

Het IND Informatie- en Analysecentrum (INDIAC) heeft medio 2005 en in februari 2009 een monitor uitgebracht over de kennismigrantenregeling. De *Monitor Kennismigrantenregeling*⁹ van februari 2009 beschreef de ontwikkelingen tot medio 2008. Sindsdien hebben zich een aantal belangrijke nieuwe ontwikkelingen voorgedaan, die aanleiding geven tot deze nieuwe monitor. Het kennismigratiebeleid omvat inmiddels meer dan alleen de kennismigrantenregeling. Zo kan, behalve de totstandkoming van de wet Modern Migratiebeleid, de implementatie van de EU-richtlijn voor de blauwe kaart en de implementatie van de EU-richtlijn voor wetenschappelijk onderzoekers worden genoemd. Daarom is ervoor gekozen de naam van de monitor te wijzigen in *Monitor kennismigranten*. De monitor kennismigranten bestaat uit twee deelrapporten. De *Monitor kennismigranten, Kwantitatieve analyse* (hierna: *Kwantitatieve analyse*)¹⁰ is in juni 2013 gepubliceerd. Het voorliggende rapport is de kwalitatieve analyse.

1.2 Doelstelling

Het doel van de monitor is het beschrijven en duiden van de ontwikkelingen op het gebied van het kennismigratiebeleid sinds 2008. Hierbij wordt gekeken naar:

- Kennismigrantenregeling;
- Zoekjaar afgestudeerden;
- Europese blauwe kaart richtlijn 2009/50/EG;
- Wetenschappelijk onderzoeker richtlijn 2005/71/EG;
- Wetenschappelijk onderzoeker B5 Vreemdelingencirculaire (Vc);
- Onbezoldigd wetenschappelijk onderzoeker B5 Vc;
- Arbeid als zelfstandige.

De regeling Hoogopgeleiden is in deze monitor voor het grootste deel buiten beschouwing gelaten. Deze regeling is namelijk apart geëvalueerd door het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC). Het WODC heeft het evaluatierapport op 1 april 2014 gepubliceerd.

Van de groep die gebruik maakt van de kennismigrantenregeling is bekeken of deze zijn verblijfsvergunning wijzigt in een andere beperking voor bepaalde tijd. Verder is van deze groep bekeken wie langer blijft door na te gaan wie in het bezit is gesteld van een verblijfsvergunning voor onbepaalde duur en wie het Nederlanderschap heeft verkregen door middel van naturalisatie. Verder is van de groep studenten bekeken wie doorstroomt naar de kennismigrantenregeling (al dan niet via het zoekjaar afgestudeerden), naar verblijf als onderzoeker of naar verblijf als zelfstandige.

1.3 Vraagstelling

In de monitor zijn de volgende vragen beantwoord (zie hoofdstuk 7, conclusies):

- Hoe heeft het kennismigratiebeleid zich wat het toelatingsbeleid betreft sinds 2008 ontwikkeld?
  - Welke beleidswijzigingen hebben er plaatsgevonden in het kennismigratiebeleid?

⁹ IND, Informatie- en Analysecentrum (INDIAC), 2008, Monitor Kennismigrantenregeling 2008. Periodieke weergave van de ontwikkeling van het (uitvoerings)beleid en cijfers inzake kennismigranten.

¹⁰ Obradović, IND, Informatie- en Analysecentrum (INDIAC), Monitor Kennismigranten, kwantitatieve analyse, 2013.

- Wat is het resultaat van het kennismigratiebeleid wanneer naar de toelating van kennismigranten wordt gekeken?
  - Hoeveel bedrijven hebben zich bij de IND gemeld (geregistreerde verklaringen)?
  - Hoeveel kennismigranten hebben een aanvraag om een verblijfsvergunning ingediend?
  - Welk opleidingsniveau heeft de kennismigrant?
  - In welke functie is de kennismigrant werkzaam?
  - Wat is de grootte van de bedrijven?
  - In welke arbeidsmarktsector is de kennismigrant werkzaam?
  - Hoe doet Nederland het wat aantallen toegelaten kennismigranten betreft vergeleken met andere landen binnen de EU?
- Wie is de kennismigrant?
  - Wat is het profiel van de kennismigrant (nationaliteit, geslacht, leeftijd)?
  - Hoe lang blijven de kennismigranten in Nederland?
  - Welke kennismigrant wijzigt zijn verblijfsvergunning in een andere verblijfsvergunning en in welke beperking wijzigt hij de verblijfsvergunning?
  - Hoeveel kennismigranten zijn inmiddels in het bezit gesteld van een verblijfsvergunning voor onbepaalde duur?
  - Hoeveel kennismigranten hebben door middel van naturalisatie het Nederlanderschap verkregen?
- Hoe verloopt de uitvoering van het kennismigratiebeleid wat de toelating betreft?
  - In welke mate is de klant tevreden over het beleid omtrent de toelating van kennismigranten en de uitvoering daarvan?
  - In welke mate zijn de interne betrokkenen tevreden over dit beleid en de uitvoering daarvan?
  - Hoe verloopt toezicht op en handhaving van het kennismigratiebeleid?
  - Hoe verloopt de samenwerking met externe betrokkenen?
  - Wat is de doorlooptijd van aanmelding tot beslissing van de IND?
  - Waar bevinden zich nog knelpunten in het kennismigratiebeleid wat de toelating betreft?
- Heeft het kennismigratiebeleid tot nu toe zijn doel bereikt?
  - Zijn er meer kennismigranten toegelaten?
  - Is het door de toelatingsprocedures voor de werkgevers makkelijker en aantrekkelijker geworden om kennismigranten van buiten de EER te werven?
  - Hebben de toelatingsprocedures ertoe bijgedragen dat het voor de kennismigrant aantrekkelijker is om naar Nederland te komen?

1.4 **Onderzoeksmethode**

Om een antwoord op deze vragen te krijgen, is gebruikgemaakt van een aantal onderzoeksmethoden:

Deskresearch

Hiermee zijn relevante beleidsstukken, andere onderzoeken en achtergrondinformatie bestudeerd. Deze stukken geven inzicht in de wet- en regelgeving die van toepassing is op het kennismigratiebeleid. Onderzoeken die door andere partijen zijn gedaan, kunnen bijdragen aan de beantwoording van de onderzoeksvraag. Met het bestuderen van achtergrondinformatie is inzicht verkregen in de bredere context waarin het kennismigratiebeleid is ingebed.

Kwantitatieve analyse

Het IND-registratiesysteem INDIS biedt over de periode 2008-2011 zowel inzicht in de kennismigranten die een verblijfsvergunning aanvragen, als in kenmerken op het gebied van leeftijd, geslacht en nationaliteit van de kennismigrant. Ook biedt het inzicht in de doorlooptijden van de verblijfsaanvraag van de kennismigrantenregeling. Inzicht in recente doorlooptijden, september 2013 – februari 2014 en cijfers over aantalen verleende verblijfsvergunningen in 2012 en 2013 zijn verkregen uit het nieuwe IND-registratiesysteem INDiGO. Dit komt vanwege de implementatie van het nieuwe datawarehouse.

Kwalitatieve analyse

Interviews:

Voor de kwalitatieve analyse zijn interviews gehouden met direct betrokkenen binnen de IND en betrokkenen buiten de IND, waaronder ketenpartners. Tijdens de interviews zijn aspecten zoals het kennismigratiebeleid en de uitvoeringspraktijk, waaronder ook handhaving en ketensamenwerking, aan bod geweest. Door de interviews is onder andere inzicht verkregen in de uitvoering en het resultaat van het kennismigratiebeleid wat de toelating betreft.

Binnen de IND, onderdeel van het ministerie van Veiligheid en Justitie (V&J), zijn betrokkenen van de volgende directies met bijbehorende afdelingen bevraagd:

- Klantdirectie Regulier Economisch (KDRE): Loket Kennis- en Arbeidsmigratie (LKA)
- Directie Uitvoeringsstrategie en Advies (DUSA): Afdeling Uitvoeringsstrategie Regulier Economisch en Naturalisatie (AUA REN) en de afdeling Handhaving

Van het ministerie van V&J zijn daarnaast betrokkenen van de Directie Migratiebeleid (DMB) geïnterviewd.

Verder zijn vertegenwoordigers van de volgende ministeries en organisaties bevraagd:

- Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW), waaronder Inspectie SZW en het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV);
- Ministerie van Economische Zaken (EZ), waaronder Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) en Netherlands Foreign Investment Agency (NFIA);
- Ministerie van Financiën, waaronder de Belastingdienst;
- Ministerie van Onderwijs en Cultuur (OC&W);
- Expatcenters: The Hague International Centre, Holland Expatcenter South, Expatcenter Amsterdam en Expatdesk Rotterdam;
- Nuffic;
- Vereniging VNO-NCW en de Koninklijke Vereniging MKB-Nederland.

In totaal zijn 28 personen tijdens 23 interviews bevraagd. In Bijlage I wordt weergegeven welke personen zijn geïnterviewd.

Webenquêtes:

Daarnaast zijn werkgevers, bemiddelende instanties, kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers via webenquêtes bevraagd. De enquêtes bestonden uit gesloten, deels gesloten en open vragen. Met de uitkomsten van de webenquêtes wordt inzicht verkregen in de ervaring en tevredenheid met de kennismigrantenregeling en de regeling voor wetenschappelijk onderzoeker (richtlijn 2005/71/EG) en de kenmerken/profiel van de werkgevers en kenniswerkers. De onderwerpen die in de webenquête aan bod kwamen, hadden

betrekking op de voorlichting, het gebruik en de uitvoering van de regeling en de versterking van de economie. In de webenquête voor de kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers kwamen naast de bovengenoemde onderwerpen ook onderwerpen als achtergrondinformatie over de kenniswerker, tevredenheid over het leven in Nederland en intenties wat toekomstig verblijf betreft aan bod.

Er zijn vier webenquêtes uitgezet, die anoniem ingevuld konden worden, namelijk voor:

1. Bedrijven en organisatie die kennismigranten in dienst hebben (gehad);
2. Bemiddelende instanties (bijvoorbeeld advocaten en relocation bureaus) die bemiddelen bij aanvragen voor kennismigranten;
3. Bedrijven en organisaties die wetenschappelijk onderzoeker in dienst hebben (gehad) op basis van de richtlijn 2005/71/EG;
4. Kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers.

Enquête 1:

Webenquête 1 is per e-mail verzonden aan bedrijven en organisaties en bedrijven die gebruikmaken van de kennismigrantenregeling. De webenquête is naar 5.820 e-mailadressen verzonden. In totaal hebben 605 personen de webenquête ingevuld. Dit is een responspercentage van 10%.

Enquête 2:

Webenquête 2 is per e-mail verzonden aan bemiddelende instanties (zoals advocaten en relocation bureaus) die bemiddelen bij de kennismigrantenregeling. De webenquête is naar 593 e-mailadressen verzonden. In totaal hebben 73 personen de webenquête ingevuld, wat een responspercentage van 12% oplevert.

Enquête 3:

Webenquête 3 is per e-mail verzonden aan bedrijven en organisaties die gebruikmaken van de regeling voor wetenschappelijk onderzoeker (richtlijn 2005/71/EG). De webenquête is naar 229 e-mail adressen verzonden. In totaal hebben 43 personen de webenquête ingevuld. Het responspercentage is 19%.

Enquête 4:

Webenquête 4 is uitgezet onder kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers. Deze webenquête was in het Engels opgesteld. De webenquête is op vier manieren verspreid:

- De adresgegevens en indien bekend de e-mailadressen van de personen die in de periode van april 2013 - september 2013 in het bezit waren gesteld van een verblijfsvergunning als kennismigrant of van een verblijfsvergunning als wetenschappelijk onderzoeker (richtlijn 2005/71/EG) zijn via INDiGO, het computersysteem van de IND, achterhaald. In totaal waren er 52 e-mailadressen bekend. Deze personen hebben per mail de webenquête ontvangen.
- Uit de overgebleven personen waar geen e-mailadres van bekend was, zijn met behulp van een steekproef 580 kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers geselecteerd. Deze groep is aangeschreven met het verzoek om deel te nemen aan de webenquête. In de brief, die eveneens in het Engels was opgesteld, werd het doel uitgelegd en stond een link naar de web enquête. Van de 580 brieven zijn 39 brieven geretourneerd, bijvoorbeeld omdat de kenniswerker was verhuisd.
- Daarnaast is de webenquête uitgezet via het Holland Expatcenter South. Het Expatcenter heeft de link van de webenquête met een begeleidende tekst op zijn Facebook-pagina geplaatst. In de begeleidende tekst werd in het Engels

uitleg geven over het doel van het onderzoek en werd aangegeven wat de doelgroep van de webenquête was.

- Ten slotte is de webenquête ook uitgezet onder de leden van the Hub Eindhoven for Expats. De link van de webenquête is met een begeleidende tekst in het Engels naar de leden van the Hub Eindhoven gemaild.

In totaal hebben 171 respondenten de webenquête 'Highly skilled migrants and scientific researchers' ingevuld. Uit de gegeven antwoorden bleek dat 15 respondenten niet eerder in het bezit zijn geweest van een verblijfsvergunning als kennismigrant of als wetenschappelijk onderzoeker volgens de richtlijn 2005/71/EG. Voor de analyse van de antwoorden zijn deze personen buiten beschouwing gelaten. In totaal hebben dus 156 respondenten die onder de doelgroep vallen de webenquête ingevuld. Het is niet mogelijk om een responspercentage uit te rekenen. Door de manier waarop de webenquête is verspreid, is het onbekend hoeveel kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers de enquête hebben ontvangen. Hierdoor kan geen responspercentage worden berekend.

1.5 Monitor kennismigranten, kwantitatieve en kwalitatieve analyse

De monitor kennismigranten bestaat uit twee deelrapporten. De *Kwantitatieve analyse*¹¹ is in juni 2013 gepubliceerd. Het voorliggende rapport is de kwalitatieve analyse.

In de *Kwantitatieve analyse* is gekeken naar de cijfermatige ontwikkelingen wat het kennismigratiebeleid betreft. Hierbij is gekeken naar de kennismigrantenregeling, zoekjaar afgestudeerde, Europese blauwe kaart, wetenschappelijk onderzoeker richtlijn 2005/71/EG, wetenschappelijk onderzoeker B5 Vc, onbezoldigd wetenschappelijk onderzoeker B5 Vc en arbeid als zelfstandige.

In de kwalitatieve analyse wordt onder andere ingegaan op de ervaringen met de verschillende regelingen. In de kwalitatieve analyse ligt de nadruk echter op de kennismigrantenregeling en de regeling voor wetenschappelijk onderzoekers (richtlijn 2005/71/EG). Uit de *Kwantitatieve analyse* blijkt dat dit de twee grootste groepen kenniswerkers zijn.

De twee deelrapporten dienen in samenhang gelezen te worden. Aan de hand van de onderzoeksvragen, zoals deze in dit hoofdstuk zijn geformuleerd, worden in hoofdstuk 7 de belangrijkste bevindingen van de monitor kennismigranten weergegeven. Hierbij worden de uitkomsten van zowel de *Kwantitatieve analyse* als de kwalitatieve analyse van de monitor kennismigranten betrokken. In dat hoofdstuk wordt tevens een samenvatting van de verbeterpunten gegeven.

¹¹ Obradović, IND, Informatie- en Analysecentrum (INDIAC), Monitor Kennismigranten, kwantitatieve analyse, 2013.

2 Wet- en regelgeving en update cijfers

In dit hoofdstuk worden de belangrijkste ontwikkelingen op het gebied van het kennismigratiebeleid sinds 2008 beschreven. Hierbij wordt allereerst ingegaan op de wet Modern Migratiebeleid. Vervolgens komen de volgende verblijfsdoelen aan bod:

- Kennismigrantenregeling;
- Regeling hoogopgeleiden;
- Zoekjaar afgestudeerde;
- Europese blauwe kaart richtlijn 2009/50/EG;
- Wetenschappelijk onderzoeker richtlijn 2005/71/EG;
- Onbezoldigd wetenschappelijk onderzoeker (nationaal beleid);
- Wetenschappelijk onderzoeker (nationaal beleid);
- Arbeid als zelfstandige.

In de *Kwantitatieve analyse* is gekeken naar de cijfermatige ontwikkelingen wat het kennismigratiebeleid betreft over de periode 2008-2011. In paragraaf 2.10 wordt dit aangevuld met het totaal aantal eerste verleende verblijfsvergunningen in 2012 en 2013. Hierbij is gekeken naar de volgende regelingen: de kennismigrantenregeling, wetenschappelijk onderzoeker richtlijn 2005/71/EG, wetenschappelijk onderzoeker B5 Vc, onbezoldigd wetenschappelijk onderzoeker B5 Vc, Europese blauwe kaart richtlijn 2009/50/EG, regeling hoogopgeleiden en arbeid als zelfstandige.

2.1 Wet Modern Migratiebeleid

Op 16 februari 2010 heeft de Tweede Kamer de wet Modern Migratiebeleid (MoMi) aangenomen, gevolgd door de Eerste Kamer op 5 juli 2010. De wet MoMi is per 1 juni 2013 in werking getreden.¹²

MoMi heeft selectiviteit als uitgangspunt. Dit houdt in dat voor de top van de arbeidsmarkt, die een belangrijke positieve bijdrage aan de Nederlandse economie, cultuur en wetenschap levert, het arbeidsmigratiebeleid uitnodigend is en restrictief voor anderen. Nederland moet hierdoor aantrekkelijker worden als vestigingsplaats voor internationale bedrijven en kennismigranten. Dit kan bijdragen aan de versterking van de Nederlandse economie. Daarnaast streeft MoMi naar het sneller en efficiënter maken van toelatingsprocedures door de aanvraagprocedures voor de machtiging voor voorlopig verblijf (mvv) en de verblijfsvergunning samen te voegen. Hierdoor is voor veel vreemdelingen en referenten een dubbele aanvraagprocedure met een dubbele toetsing vervallen.

Verder is in de wet de positie van de erkende referent wettelijk vastgelegd en versterkt. De referent heeft een sterkere rol in de toelatingsprocedures gekregen en meer verantwoordelijkheden en verplichtingen in het kader van het toezicht. Bij de kennismigrantenregeling en wetenschappelijk onderzoek in de zin van richtlijn 2005/71 is erkenning als referent verplicht. Bij inwerkingtreding van de wet zijn de werkgevers die geregistreerd stonden als gebruiker van de kennismigrantenregeling of die convenanthouder voor wetenschappelijk onderzoek waren, van rechtswege als referent erkend, indien zij in de periode van een jaar voor inwerkingtreding minimaal één verblijfsaanvraag hebben

¹² Kamerbrief d.d. 5 maart 2013, kenmerk 2013-0000134986

ingediend die is ingewilligd. Organisaties (onder andere werkgevers, onderwijsinstellingen en onderzoeksinstituten) die niet van rechtswege erkend zijn, moeten vanaf de inwerkingtreding van MoMi een aanvraag tot erkenning indienen als zij van deze regelingen gebruik willen maken.

De eenzijdige verklaring van werkgevers van kennismigranten, zoals die voor de inwerkingtreding van MoMi in de kennismigrantenregeling was opgenomen, is bij de invoering van de wet komen te vervallen.

Een organisatie, instelling of bedrijf kan erkenning aanvragen voor vier categorieën, namelijk studie, uitwisseling, onderzoek en arbeid. Wanneer een organisatie erkend referent is voor de categorie onderzoek, kan de organisatie aanvragen indienen voor verblijfsvergunningen met als verblijfsdoel wetenschappelijk onderzoek in de zin van de richtlijn 2005/71/EG. Een organisatie die erkend referent is voor de categorie arbeid kan aanvragen voor verblijfsvergunningen indienen met als verblijfsdoel arbeid als kennismigrant, verblijf als houder van een Europese blauwe kaart, arbeid in loondienst, seizoensarbeid of lerend werken.

De wet voorziet verder in een openbaar register van alle referenten. Op de website van de IND is het register in te zien. Hiermee kan een kennismigrant die graag naar Nederland wil komen op eenvoudige wijze achterhalen bij welke bedrijven hij mogelijk aan de slag kan. Uit de website van de IND blijkt dat op 7 maart 2014 87 organisaties/bedrijven als erkend referent stonden geregistreerd voor de categorie onderzoek en 2.811 organisaties/bedrijven voor de categorie arbeid.

Met MoMi is naast het bestaande toezicht op vreemdelingen een stelsel van toezicht op referenten ingevoerd. Ook is de bestuurlijke boete in het vreemdelingenrecht geïntroduceerd. Burgers en bedrijven die zich niet aan de regels houden, krijgen extra aandacht en kunnen onder meer worden geconfronteerd met een bestuurlijke boete.

Verder kent MoMi een vereenvoudigd stelsel van verblijfsvergunningen. Dit houdt in dat de verschillende reguliere verblijfsdoelen onder MoMi zijn geclusterd. Binnen een cluster is voor de verschillende verblijfsdoelen voor zover mogelijk dezelfde verblijfsbeperking gekozen. Ook de arbeidsmarktaantekening is voor zover mogelijk geüniformeerd. Op die manier hoeft minder vaak een aanvraag tot wijziging van de beperking te worden ingediend. Een van de clusters is het cluster 'kennis en talent'. Onder dit cluster vallen de kennismigranten (inclusief de blauwe kaarthouders), zelfstandigen, zoekjaar regeling Hoogopgeleiden, zoekjaar afgestudeerden en wetenschappelijk onderzoekers (richtlijn 2005/71/EG). Als binnen kennis en talent wordt gewijzigd van verblijfsbeperking moet wel een aanvraag om wijziging beperking worden ingediend. Alleen bij wijziging binnen verblijfsdoel, bijvoorbeeld in het geval van een nieuwe werkgever, kan worden volstaan met een melding wijziging binnen 4 weken.

2.2 Kennismigrantenregeling

Bij de invoering van de kennismigrantenregeling in 2004 werd gestreefd naar een snelle, duidelijke en laagdrempelige procedure. Daarom is gekozen voor enkel een looncriterium (gekoppeld aan een leeftijdscategorie). Het grote voordeel van een looncriterium is immers dat het eenvoudig te toetsen is. In eerste instantie is er een vereist bruto jaarinkomen ingesteld voor kenniswerkers van 30 jaar en ouder en voor kenniswerkers jonger dan 30 jaar. Achterliggende

gedachte is dat in het loon van de kennismigrant de waarde voor de Nederlandse arbeidsmarkt tot uiting komt. Een kennismigrant met minimaal dit salaris levert een bovengemiddelde bijdrage aan de Nederlandse economie. Voor jonge kennismigranten zou het looncriterium echter een zeer hoge drempel vormen. Daarom geldt beneden de 30 jaar een lager looncriterium.

Eind 2007 is een derde looncriterium toegevoegd voor in Nederland afgestudeerde vreemdelingen die in aansluiting op hun studie werk kunnen vinden als kennismigrant.¹³ Tegelijkertijd is de zoekperiode voor in Nederland afgestudeerde vreemdelingen verlengd van drie maanden naar één jaar.¹⁴ Deze maatregelen moeten de afgestudeerde buitenlandse studenten meer mogelijkheden geven om in Nederland een baan als kennismigrant te vinden.

Per 1 januari 2014 is de kennismigrantenregeling aangescherpt.¹⁵ Deze aanscherping vloeide voort uit de afspraak in het regeerakkoord van kabinet-Rutte I om het misbruik van de kennismigrantenregeling te onderzoeken. De conclusie van het onderzoek is dat de regeling niet structureel aangepast hoeft te worden. Van grootschalig misbruik lijkt geen sprake en het laagdrempelige karakter van de regeling kan behouden blijven. Toch is er aanleiding om de regeling op een aantal punten bij te stellen, om te voorkomen dat het toekomstige draagvlak onder de regeling wordt aangetast.¹⁶ De wijzigingen concentreren zich op het loon van de kennismigrant en is bedoeld om het loon en de uitbetaling daarvan beter te kunnen controleren. Het volgende is gewijzigd:

- De bruto salarisnorm per jaar is vervangen door een bruto salariseis per maand;
- Toegevoegd is de voorwaarde dat het loon giraal moet worden uitbetaald op de rekening van de kennismigrant.

Het looncriterium voor de kennismigrantenregeling is als gevolg van de jaarlijkse indexering en de overgang naar een maandnorm per 1 januari 2014 als volgt vastgesteld:

≥ 30 jaar	€ 4.371,84 bruto per maand
< 30 jaar	€ 3.205,44 bruto per maand
Instroom binnen zoekperiode na afstuderen	€ 2.297,16 bruto per maand

Dit zijn de normbedragen inclusief vakantiegeld.

De kennismigrant heeft geen tewerkstellingsvergunning (TWV) nodig. Een verblijfsvergunning kan voor maximaal vijf jaar worden afgegeven. De procedure loopt via de werkgever, die erkend referent moet zijn bij de IND.

De overige beleidswijzigingen die zich sinds juli 2008 hebben voorgedaan, staan in de volgende subparagrafen nader beschreven.

2.2.1 *Marktconform loon*

Vanaf 19 juni 2011 is er een aanvullende norm van kracht, die het mogelijk maakt dat de aanvraag onder de beperking 'verblijf als kennismigrant' kan worden afgewezen of dat de verleende verblijfsvergunning kan worden

¹³ WBV 2007/36.

¹⁴ WBV 2007/36, B 15/10 Vc.

¹⁵ Stb 2013, nr. 360 en WBV 2013/25.

¹⁶ Kamerstukken II, vergaderjaar 2010/11, 32 144, nr. 5.

ingetrokken als sprake is van een loon dat naar het oordeel van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) niet marktconform is. Deze norm is ingevoerd om te voorkomen dat de kennismigrantenregeling ondeugdelijk wordt gebruikt.¹⁷

Er kunnen verschillende redenen zijn waarom de IND oneigenlijk gebruik en/of misbruik van de regeling voor kennismigranten vermoedt. Hierbij is vaak sprake van een combinatie van factoren waaruit dat vermoeden ontstaat. Voorbeelden van zulke factoren kunnende volgende zijn:

- Functie en leeftijd;
- Procedure bij de IND in het verleden;
- Kort bestaan van het bedrijf en twijfel of het salaris wel betaald zal kunnen worden gezien de omzet van het bedrijf;
- Opleiding van de werknemer;
- Meerdere aanvragen van dezelfde werkgever in dezelfde tijd;
- Meerdere aanvragen van een startende ondernemer, bijvoorbeeld voor zeven verkoopmedewerkers;
- Soms wordt er bij de Nederlandse ambassade in het land van herkomst een interview gehouden dat aanleiding geeft tot nadere vragen.

Wanneer de IND misbruik vermoedt, omdat bijvoorbeeld in relatie tot de vermelde functie een hoog salaris wordt vermeld, wordt de werkgever eerst in de gelegenheid gesteld om met aanvullende stukken inzichtelijk te maken:

- Wat de aard van het bedrijf en het totale personeelsbestand is;
- Wat de opleiding van de kennismigrant is;
- Wat voor functie de kennismigrant gaat vervullen;
- Aanvullende informatie zoals de CAO en overeenkomst van het verstrekte salaris met vergelijkbare functies.

Vervolgens wordt advies gevraagd aan het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) of een bepaald salaris wel of niet marktconform is.¹⁸ Het advies van het UWV maakt duidelijk of het salaris wel of niet marktconform is. De IND gaat uit van dit advies en dit vormt voor de IND de grond om de aanvraag om een verblijfsvergunning in te willigen, af te wijzen dan wel een verblijfsvergunning in te trekken.

2.2.2

Regelingen in de BuWav of RuWav

Er zijn ook verblijfsaanvragen van kenniswerkers waarbij een beroep wordt gedaan op de regelingen in het Besluit uitvoering Wet arbeid vreemdelingen (BuWav) of de Regeling uitvoering Wet Arbeid Vreemdelingen (RuWav). Deze worden behandeld voor het UWV. Het gaat om de volgende verblijfsaanvragen:

- Aanvragen voor kort verblijvende kennismigranten;
- Aanvragen in het kader van de pilot Kennisindustrie;
- Aanvragen van kennismigranten werkend in Nederland, wonend in het buitenland.

Kort verblijf kennismigranten

In januari 2012 is een pilot van start gegaan voor kenniswerkers die maximaal drie maanden binnen een periode van zes maanden in Nederland komen

¹⁷ Stb 2010, nr. 307.

¹⁸ Zie B15/5.1.3 Vc.

werken.¹⁹ Deze kennismigranten vallen niet onder de kennismigrantenregeling, omdat de regeling alleen geldt voor verblijf langer dan drie maanden. Aan de kennismigranten die onder de pilot vallen, wordt een visum afgegeven. De pilot duurde twee jaar en liep tot 30 december 2013. De pilot is geëvalueerd. Per 1 januari 2014 is deze regeling onderdeel geworden van het reguliere beleid en neergelegd in de RuWav.²⁰

Om toelating te krijgen, gelden de volgende eisen:

- De werkgever is bij de IND als erkend referent toegelaten tot de kennismigrantenregeling;
- Het loon komt afhankelijk van de leeftijd van de kennismigrant naar rato tenminste overeen met het loon zoals dat vereist is voor kennismigranten jonger dan 30 jaar of van 30 jaar en ouder;
- Van de functie die bekleed gaat worden, kan worden aangenomen dat het om een kenniswerker gaat.

De werkgever vraagt bij het UWV een TWV aan. Bij deze TWV vindt geen arbeidsmarkttoets plaats. Aangezien het UWV de TWV's afgeeft, zijn er bij de IND geen cijfers en afdoeningen bekend over de regeling kort verblijf kennismigranten.

Pilot kennisindustrie

Per 1 juli 2013 is de pilot kennisindustrie van start gegaan voor een periode van in principe twee jaar.²¹ Deze pilot is opgenomen in het BuWav. Nederlandse leveranciers die gebruik maken van deze pilot kunnen vreemdelingen in dienst van buitenlandse afnemers voor naar de aard tijdelijke werkzaamheden naar Nederland laten komen zonder TWV. Het gaat hier om de inspectie van een goed door een buitenlandse afnemer, of het instrueren van een buitenlandse afnemer in het gebruik van het te leveren product. De vrijstelling van de TWV-plicht wordt voor maximaal één jaar verleend in het geval dat specifieke kennis of ervaring wordt doorgegeven aan de vreemdelingen in dienst van een buitenlandse afnemer. Wanneer het (ook) gaat om de controle, certificering of inspectie van een goed door een buitenlandse afnemer, is het uitgangspunt dat de vrijstelling verleend wordt voor maximum twee jaar. Aan de vreemdelingen die onder deze pilot vallen, wordt een verblijfsvergunning met als verblijfsdoel 'arbeid in loondienst' verleend.

Om deel te kunnen nemen aan de pilot moeten de bedrijven voldoen aan de volgende criteria:

- De jaarlijkse omzet van de Nederlandse ondernemer moet minimaal € 50 miljoen bedragen;
- De minimale waarde van het project waarvoor de ondernemer buitenlandse afnemers naar Nederland wil halen, bedraagt € 5 miljoen;
- Nederlandse ondernemers die de afgelopen vijf jaar de Wet arbeid vreemdelingen (Wav), Arbeids-omstandighedenwet, Wet allocatie arbeidskrachten door intermediairs, Arbeidstijdenwet of Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag hebben overtreden, zijn uitgesloten van deelname.

De pilot kennisindustrie wordt in de zomer van 2014 geëvalueerd.

¹⁹ Staatscourant 2011 nr. 21341.

²⁰ Staatscourant 2013 nr. 35848.

²¹ Stb. 2013 nr. 263.

In Nederland werkzame kennismigranten die woonachtig zijn in een andere EU-lidstaat

Vanaf 1 januari 2014 is in de RuWav een regeling in werking getreden voor kennismigranten die in Nederland werken, maar in een ander EU-lidstaat wonen.²² Deze kennismigrant komt in aanmerking voor een TWV als aan de volgende eisen wordt voldaan:

- De kennismigrant is in het bezit van een verblijfsvergunning in de andere EU-lidstaat waar hij woont;
- De kennismigrant heeft een adres in de andere EU-lidstaat;
- De werkgever is bij de IND als erkend referent toegelaten tot de kennismigrantenregeling;
- De duur van de te verrichten arbeid is drie maanden of langer;
- Het loon komt afhankelijk van de leeftijd van de kennismigrant tenminste overeen met het loon zoals dat vereist is voor kennismigranten jonger dan 30 jaar of van 30 jaar en ouder;
- Het loon is marktconform.

Aan de kennismigranten die onder deze regeling vallen, wordt geen verblijfsvergunning verleend, aangezien zij niet in Nederland wonen.

De werkgever is verplicht het UWV te informeren als de kennismigrant zijn of haar verblijfsvergunning in de andere EU-lidstaat waar hij of zij woonachtig is, verliest. Als dit het geval is, wordt de TWV ingetrokken.

2.2.3 *Arbeidsmarktaantekening*

Per 1 januari 2012 is de arbeidsmarktaantekening van kennismigranten, wetenschappelijk onderzoekers in het kader van de richtlijn EG 2005/71 en blauwe kaarthouders in de zin van richtlijn 2009/50/EG gewijzigd in 'Andere arbeid alleen toegestaan indien de werkgever beschikt over een TWV'. Met deze arbeidsmarktaantekening kan de vreemdeling naast zijn werk als kennismigrant andere werkzaamheden verrichten als de andere werkgever daarvoor een TWV heeft. Voor de introductie van deze arbeidsmarktaantekening was niet mogelijk dat kennismigranten andere arbeid verrichtten naast hun baan als kennismigrant. Voor 1 januari 2012 was de arbeidsmarktaantekening van kennismigranten, wetenschappelijk onderzoekers 2005/71/EG en blauwe kaart houders in de zin van richtlijn 2009/50/EG 'TWV niet vereist. Andere arbeid niet toegestaan.' De arbeidsmarktaantekening van de gezinsleden van de kennismigrant blijft 'verblijf bij..., arbeid vrij toegestaan. TWV niet vereist.'

2.3 **Regeling Hoogopgeleiden**

Per 1 januari 2009 is de regeling Hoogopgeleiden van start gegaan.²³ Hiermee is vooruitgelopen op de implementatie van MoMi. Het doel van de regeling Hoogopgeleiden is het aantrekken van buitenlands toptalent ten bate van de Nederlandse kenniseconomie. Uitgangspunt is dat Nederland een aantrekkelijk vestigingsland moet zijn voor hoogopgeleide vreemdelingen die niet alleen in Nederland gewild zijn. De regeling is met ingang van 1 april 2012 met twee jaar gecontinueerd.²⁴

²² Staatscourant 2013 nr. 35848

²³ Staatscourant nr. 2595, zie ook Vc B.15.11

²⁴ WBV 2012/3

In het kader van de regeling Hoogopgeleiden kunnen hoogopgeleide vreemdelingen een verblijfsvergunning van een jaar aanvragen om tijdens dat jaar in Nederland op zoek te gaan naar werk als kennismigrant of om een innovatief bedrijf te starten. Als 'hoogopgeleid' wordt iedere vreemdeling aangemerkt die een mastergraad heeft behaald of is gepromoveerd aan één van de 200 geselecteerde buitenlandse topuniversiteiten of aan een erkende opleiding aan een Nederlandse instelling voor hoger onderwijs.

De regeling Hoogopgeleiden is in 2011 geëvalueerd.²⁵ Deze evaluatie heeft tot gevolg gehad dat de regeling per 1 april 2012 is uitgebreid door meer universiteiten in aanmerking te laten komen. Het gaat nu om de top-200 universiteiten (in plaats van de top-150) van de gepubliceerde lijsten van 'Times Higher Education World Ranking', 'QS World University Ranking' en 'Academic Ranking of World Universities' (ook wel genoemd de Shanghai Jiao Tong ranking). In 2013/2014 is deze regeling apart geëvalueerd door het WODC. Het WODC heeft het evaluatierapport op 1 april 2014 gepubliceerd.

Tijdens het zoekjaar is de hoogopgeleide niet vrij op de arbeidsmarkt, een TWV is nodig als zij willen werken om in hun levensonderhoud te voorzien.

De regeling is tevens een experiment met aanbodgestuurd arbeidsmigratiebeleid (puntensysteem). Er wordt getoetst op opleiding, op leeftijd en op indicatoren voor het welslagen in Nederland. De vreemdeling moet minimaal 35 punten halen om voor toelating in aanmerking te komen. In het geval van de regeling Hoogopgeleiden ligt het initiatief om naar Nederland te komen volledig bij de vreemdeling.²⁶ De verblijfsvergunning zoekjaar regeling Hoogopgeleiden is van tijdelijke aard en kan niet worden verlengd.

2.4 Zoekjaar afgestudeerden

Studenten van buiten de EU die met goed gevolg een hogere beroepsopleiding (Bachelor) of wetenschappelijke studie (Master) in Nederland hebben afgerond, kunnen aansluitend aan het afstuderen een zoekjaar aanvragen om binnen maximaal één jaar een functie als kennismigrant te vinden of een eigen onderneming op te starten. Tijdens dit zoekjaar zijn de afgestudeerden, in tegenstelling tot de regeling Hoogopgeleiden, vrij op de arbeidsmarkt. In Nederland gepromoveerden komen niet voor dit zoekjaar in aanmerking, zij moeten een aanvraag op grond van de regeling Hoogopgeleiden doen.

De verblijfsvergunning zoekjaar afgestudeerden is van tijdelijke aard en kan niet worden verlengd.

2.5 Europese blauwe kaart

Op 19 juni 2009 is de richtlijn 2009/50/EG inzake de EU Blauwe Kaart gepubliceerd.²⁷ Deze richtlijn heeft als doel de EU beter in staat te stellen hooggekwalificeerde werknemers uit derde landen aan te trekken. De richtlijn is in Nederland op 17 juni 2011 geïmplementeerd.²⁸

²⁵ Evaluatie regeling hoogopgeleiden: de kenniseconomie verstrekt? INDIAC, september 2011.

²⁶ Evaluatie regeling hoogopgeleiden: de kenniseconomie verstrekt? INDIAC, september 2011.

²⁷ Richtlijn 2009/50/EG van 25 mei 2009 betreffende de voorwaarden voor toegang en verblijf van onderdanen van derde landen met het oog op een hooggekwalificeerde baan.

²⁸ Stb, 2010, nr. 307 en Wbv 2011/7.

In de richtlijn verplicht niet tot erkenning als referent door de werkgever, maar de werkgever heeft wel de mogelijkheid om als erkend referent op te treden. Als de referent niet wil optreden als erkend referent, dan wordt de werkgever ambtshalve als referent aangemerkt. De toelatingsaanvraag moet, net als bij de kennismigrantenregeling, worden ingediend door de werkgever, terwijl de vreemdeling nog in het buitenland verblijft.²⁹

Vanaf 1 januari 2014 is, zoals bij de kennismigrantenregeling, overgegaan op een bruto maandnorm in plaats van een bruto jaarnorm.³⁰ Het salaris moet maandelijks giraal worden bijgeschreven op een bankrekening op naam van de vreemdeling.

De belangrijkste voorwaarden voor een beroep op deze richtlijn zijn dat de werknemer tenminste €5.122,44³¹ bruto per maand inclusief vakantiegeld moet verdienen en een opleiding hoger onderwijs met een duur van minimaal drie jaar moet hebben afgerond.³²

In de kennismigrantenregeling is enkel een inkomenseis van toepassing, die bovendien lager is dan de inkomenseis van de blauwe kaart. De eisen van de kennismigrantenregeling zijn zodoende soepeler.

De Europese blauwe kaart heeft als voordeel dat na 18 maanden verblijf als houder van een Europese blauwe kaart in een andere lidstaat het mvv-vereiste komt te vervallen wanneer de kennismigrant naar Nederland wil komen. Ook kan de kennismigrant die in het bezit is van een Europese blauwe kaart na vijf jaar verblijf in verschillende lidstaten van de EU een beroep doen op de status van langdurig ingezetene. Gezinsleden van houders van een Europese blauwe kaart kunnen na twee jaar rechtmatig verblijf in Nederland een zelfstandige verblijfsvergunning voor voortgezet verblijf krijgen, indien zij op dat moment ten minste vijf jaar legaal en onafgebroken verblijf hebben gehad op het grondgebied van een EU lidstaat. Als de werknemer ook aan de verblijfsvoorwaarden van de blauwe kaart richtlijn voldoet, kan het interessant zijn voor deze vergunning te kiezen indien de werkgever vestigingen in meerdere lidstaten heeft en zijn werknemer flexibel binnen de EU wil kunnen inzetten. Ook voor de kennismigrant die zich vrijer binnen Europa wil kunnen bewegen, kan de Europese blauwe kaart voordelen bieden.³³

De regering heeft met het oog op het belang van de Nederlandse kenniseconomie en de reductie van de administratieve lasten voor burgers en bedrijven en van de bestuurslasten er voor gekozen dat de Nederlandse kennismigrantenregeling naast de invoering van de Europese blauwe kaart in stand blijft. De Europese regeling van de Europese blauwe kaart en de Nederlandse kennismigrantenregeling vullen elkaar dan ook aan.

De werknemer die in het bezit is van de nationale kennismigrantenvergunning, kan in het bezit worden gesteld van de Europese blauwe kaart wanneer hij aan

²⁹ TK 2012-2013, 30 573, nr. 111.

³⁰ Stb. 2013, nr. 360 en WBV 2013/25.

³¹ Loon criterium vanaf 1 januari 2014.

³² Besluit uitvoering wet arbeid vreemdelingen Buwav, artikel 1i.

³³ Europees Migratie Netwerk: Beleidsoverzicht 2011: Migratie en Asiel in Nederland, mei 2012.

de diploma-eis en het salariscriterium voldoet. Deze werknemer moet hiervoor een wijziging van zijn verblijfsvergunning aanvragen.

Zoals in paragraaf 2.2.3 is aangegeven is per 1 januari 2012 de arbeidsmarktaantekening van houders van een Europese blauwe kaart gewijzigd in 'Andere arbeid alleen toegestaan indien de werkgever beschikt over een TWV'.

2.6 Verbleef als wetenschappelijk onderzoeker in de zin van richtlijn 2005/71/EG

Op 12 oktober 2005 is de richtlijn voor verblijf als wetenschappelijk onderzoeker gepubliceerd.³⁴ De richtlijn 2005/71/EG voorziet in het vaststellen van minimumnormen voor de toelating van onderdanen van derde landen met het oog op wetenschappelijk onderzoek. Het doel van de richtlijn is de promotie van de Europese Unie als kenniseconomie. De richtlijn is in Nederland geïmplementeerd op 31 januari 2008.³⁵

De richtlijn voorziet erin dat derdelanders in Nederland een onderzoeksproject kunnen uitvoeren bij erkende onderzoeksinstellingen. Een rechtsbetrekking tussen de instelling en de onderzoeker is hierbij niet vereist. De onderzoeker heeft tevens een onderwijsbevoegdheid. De verblijfsvergunning is geldig voor minstens één jaar. Daarnaast moet de onderzoeker in staat worden gesteld om ten hoogste drie maanden in een andere EU-lidstaat een deel van het onderzoek te doen.

Een TWV is niet vereist. Voor de onderzoeker en diens gezinsleden is een versnelde procedure van kracht die vergelijkbaar is met de kennismigrantenregeling. Wanneer de onderzoeker en zijn gezinsleden op grond van de richtlijn in een andere lidstaat hebben verbleven, zijn zij vrijgesteld van het mvv-vereiste.

Vanwege de mobiliteitsrechten die de onderzoeker binnen de EU heeft, is ervoor gekozen de verblijfsvergunning niet onder het verblijfsdoel van de kennismigrantenregeling te verlenen, maar een apart verblijfsdoel in het leven te roepen.³⁶

Zoals in paragraaf 2.2.3 is aangegeven, is per 1 januari 2012 de arbeidsmarktaantekening van de wetenschappelijk onderzoeker in het kader van de richtlijn 2005/71/EG gewijzigd in 'Andere arbeid alleen toegestaan indien de werkgever beschikt over een TWV'.

2.7 Onbezoldigd wetenschappelijk onderzoeker

De onbezoldigd wetenschappelijk onderzoeker ontvangt een beurs of stipendium. Het verblijfsdoel van de verblijfsvergunning is 'verblijf als onbezoldigde wetenschappelijk onderzoeker'. De onbezoldigd wetenschappelijk onderzoekers zijn niet TWV-plichtig. Onder MoMi is deze groep³⁷ vervallen en kan deze toegelaten worden via het verblijfsdoel op basis van de richtlijn 2005/71/EG.

³⁴ Richtlijn 2005/71/EG betreffende een specifieke procedure voor de toelating van onderdanen van derde landen met het oog op wetenschappelijk onderzoek.

³⁵ WBV 2008/7, Stct. Nr. 21).

³⁶ Stb 2010, nr. 307.

³⁷ Voor de vreemdelingen die voor MoMi in het bezit zijn gesteld van een verblijfsvergunning als onbezoldigd wetenschappelijk onderzoekers, blijft onder MoMi de mogelijkheid bestaan om die verblijfsvergunning te verlengen.

2.8 Wetenschappelijk onderzoeker via arbeid in loondienst (B5 Vc)

Promovendi, Koninklijke Nederlandse Academie voor Wetenschappen (KNAW)-onderzoekers en assistenten/onderzoekers in opleiding bij een universitaire instelling kunnen via arbeid in loondienst in aanmerking komen voor een verblijfsvergunning. Het bijbehorende verblijfsdoel is 'arbeid in loondienst'.

Een wetenschappelijk onderzoeker kan toegelaten worden via het verblijfsdoel op basis van de richtlijn 2005/71/EG of via de kennismigrantenregeling. Wanneer de wetenschappelijk onderzoeker niet kan worden toegelaten op grond van de richtlijn 2005/71/EG of de kennismigrantenregeling, bijvoorbeeld omdat de werkgever niet erkend referent is, bestaat de optie voor de wetenschappelijk onderzoeker om via arbeid in loondienst in aanmerking te komen voor een verblijfsvergunning. Verblijfsrechtelijk gezien is deze categorie een restcategorie.

Tot 1 oktober 2013 gold voor de werkgever de plicht om voor wetenschappelijk onderzoekers in het bezit te zijn van een TWV.³⁸ Per 1 oktober 2013 is de TWV-plicht voor alle onderzoekers en docenten losgelaten, als zij voor een periode tot drie jaar in Nederland willen verblijven.³⁹

Per 1 januari 2014 is in de Wav opgenomen dat een arbeidsmigrant na vijf jaar vrij wordt op de arbeidsmarkt.⁴⁰ Gelet hierop moet voor het vierde en vijfde jaar wel een TWV worden aangevraagd voor deze onderzoeker (die valt onder de rest-categorie en verblijf heeft in het kader van arbeid in loondienst) en docent.

De TWV-vrijstelling van drie jaar geldt voor alle onderzoekers en docenten die verbonden zijn aan een universiteit, universitair medisch centrum, een door het Rijk gesubsidieerde wetenschappelijke instelling, of een hogere beroepsopleiding. Dit geldt ook voor onderzoekers en docenten die verbonden zijn aan een onderwijsinstelling die lid is van het Platform International Education. De onderzoeker of docent heeft hierbij een functie die valt onder de functiecategorie 'Onderwijs en onderzoek' van het Universitair Functieordeningssysteem of een functie die valt onder de functiecategorie 'Primair proces' van de functiematrix Conversiebestand Hoger Beroepsonderwijs met een schaalniveau van 10 of hoger.

De onderzoekers die verblijf hebben op grond van de kennismigrantenregeling of verblijf hebben als wetenschappelijk onderzoeker in de zin van richtlijn 2005/71/EG blijven vrijgesteld van de TWV-plicht.

2.9 Arbeid als zelfstandige

Een vreemdeling die een zelfstandig beroep of bedrijf in Nederland wil uitoefenen, kan verblijf worden toegestaan, indien daarmee een wezenlijk Nederlands belang wordt gediend. Dit belang kan gelegen zijn op het terrein van de volksgezondheid, de economie, de cultuur of op sociaaleconomisch terrein.

Voor de beantwoording van de vraag of met de aanwezigheid van de vreemdeling een wezenlijk Nederlands belang is gediend, zal in veel gevallen het oordeel van andere ministeries van belang zijn. In geval van een kunstenaar zal

³⁸ Onder MoMi is deze groep vervallen en kan deze groep toegelaten worden via het verblijfsdoel op basis van de richtlijn 2005/71/EG.

³⁹ Stb 2013, nr. 360.

⁴⁰ Stb 2013, nr. 449 en Stb 2013, nr. 556.

advies van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) moeten worden gevraagd, in geval van een sportleraar het advies van de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS). Indien het gaat om het zelfstandig uitoefenen van een beroep of ondernemersactiviteiten zal in de regel het advies moeten worden gevraagd aan de Minister van Economische Zaken (EZ).

Met het oog op het werven van hooggekwalificeerde vreemdelingen die een gevraagde hoogwaardige kennisbijdrage aan de Nederlandse economie kunnen leveren in de vorm van zelfstandig ondernemerschap, is een puntensysteem ontwikkeld dat de toelating van deze categorie beter mogelijk moet maken. Het puntensysteem vormt de basis voor het advies van de Minister van EZ aan de IND over het wezenlijk Nederlands economisch belang dat met het verblijf van de vreemdeling in Nederland wordt gediend. Het puntensysteem is sinds 4 januari 2008 in gebruik.⁴¹ De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO), onderdeel van EZ, beoordeelt het bedrijf aan de hand van het puntensysteem.

Het puntensysteem kent drie onderdelen, namelijk persoonlijke ervaring, ondernemingsplan en toegevoegde waarde van de economische activiteiten voor de Nederlandse economie. Totaal is voor de onderdelen maximaal 300 punten te behalen. Minimaal 90 punten zijn vereist voor een positief advies.

Kortom, wanneer een vreemdeling in het bezit wordt gesteld van een verblijfsvergunning onder de beperking arbeid als zelfstandige en bij de aanvraag is getoetst aan het puntensysteem, kan de vreemdeling worden gekwalificeerd als kenniswerker/kennismigrant.

In juli 2013 is het puntensysteem aangepast.⁴² De wijziging betreft een nadere verfijning, gelet op ontwikkelingen op de arbeidsmarkt, in het ondernemerschap en in de wijze waarop bedrijfsactiviteiten worden georganiseerd, alsmede het stimuleren van de internationale economische concurrentiekracht van Nederland via de Topsectorenaanpak. Met de wijziging is het puntensysteem weer meer toegesneden op de ontwikkelingen op de (internationale) markt, zoals bijvoorbeeld de creatieve sector.

Start-ups

Op 18 maart 2014 is aangekondigd dat er een nieuwe toelatingsregeling komt voor startende ondernemers, in aanvulling op de bestaande zelfstandigenregeling. Startende ondernemers (start-ups) komen vaak niet in aanmerking voor de zelfstandigenregeling omdat zij nog geen uitgewerkt businessplan hebben, noch voldoende startkapitaal. Zij hebben echter een grote potentie en kunnen bovendien nieuwe banen creëren. Het Vreemdelingenbesluit 2000 wordt daarom nog dit jaar zo aangepast zodat zij een verblijfsvergunning kunnen verkrijgen.

2.9.1 Puntensysteem niet van toepassing

Voor een aantal nationaliteiten gelden afwijkende regelingen. Voor deze nationaliteiten is het puntensysteem niet van toepassing:

- Gemeenschapsonderdanen, onderdanen van de EU/EER en Zwitsers;
- EG-langdurig ingezetenen;

⁴¹ WBV 2007/39.

⁴² StCrT Nr. 20787.

- Turken (vanaf 1 april 2011);⁴³
- Amerikanen;
- Japanners (vanaf 1 april 2010).⁴⁴

Gemeenschapsonderdanen, onderdanen van de EU/EER en Zwitsers

Gelet op de richtlijn EG 2004/38 over het vrije verkeer van personen gelden er afwijkende regels voor EU-burgers alsmede hun familie- en gezinsleden (ongeacht hun nationaliteit). Wanneer de EU- of EER-onderdaan of onderdaan van Zwitserland als zelfstandige gaat werken in Nederland, moet de onderdaan aantonen dat hij voor het verrichten van werkzaamheden anders dan in loondienst naar Nederland is gekomen. Verder moet hij aantonen dat er sprake is van reële en daadwerkelijke arbeid.

EG-langdurig ingezetenen

Bij EG-langdurig ingezetenen mag de voorwaarde dat met de aanwezigheid van de arbeid die door de vreemdeling als zelfstandige in Nederland wordt verricht een wezenlijk Nederlands economisch belang is gediend, niet worden gesteld. Dit volgt rechtstreeks uit de richtlijn EG 2003/109 betreffende de status van langdurig ingezetenen onderdanen van derde landen.⁴⁵ Gelet hierop wordt geen advies bij het ministerie van EZ ingewonnen.

Standstill bepaling

Naar aanleiding van de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State d.d. 29 september 2010⁴⁶ kan het puntensysteem per 1 april 2011⁴⁷ niet meer worden toegepast op aanvragen van Turkse vreemdelingen in verband met de standstill bepaling in het Aanvullend Protocol bij de Associatieovereenkomst tussen de EG en Turkije. Dit puntensysteem stelt immers zwaardere eisen ten aanzien van Turkse vreemdelingen dan die ten tijde van de totstandkoming van het Aanvullend Protocol golden (1 januari 1973). Met name kunnen geen eisen worden gesteld aan de hoogwaardigheid van kennisinbreng en het innovatieve vermogen van de betrokken vreemdeling. De Minister van EZ baseert zijn adviezen wat de Turkse vreemdelingen betreft daarom op de feitelijke situatie, namelijk de op het moment van de aanvraag bestaande (concurrentie)verhoudingen op het specifieke deel van de markt en de werkgelegenheidseffecten.

Nederlands-Amerikaans Vriendschapsverdrag

Gelet op het Nederlands-Amerikaans Vriendschapsverdrag gelden er afwijkende regels voor Amerikanen. Onderdanen van de Verenigde Staten van Amerika mogen in Nederland verblijven om:

- a) handel te drijven tussen de grondgebieden van de twee partijen en zich bezig te houden met daarmee samenhangende of in verband staande werkzaamheden op handelsgebied;
- b) de bedrijfsuitoefening van een onderneming waarin zij een aanzienlijk kapitaal hebben belegd of waarin zij daadwerkelijk bezig zijn zulks te doen, te ontwikkelen en te leiden; en
- c) voor andere doeleinden met inachtneming van de wetten met betrekking tot de toelating en het verblijf van vreemdelingen.

⁴³ WBV 2011/2.

⁴⁴ WBV 2010/5.

⁴⁵ Stb. 2006, 585.

⁴⁶ 200908205/1/V2.

⁴⁷ WBV 2011/2.

Verdrag van handel en scheepvaart tussen Nederland en Japan

De afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft bij uitspraken van 8 augustus 2008⁴⁸ geoordeeld dat het Verdrag van handel en scheepvaart tussen Nederland en Japan⁴⁹ zijn werking niet heeft verloren en verblijfsrechtelijke betekenis heeft. Vreemdelingen uit Japan mogen in Nederland verblijven als zij voldoen aan de voorwaarden van het Nederlands-Amerikaans Vriendschapsverdrag. De Vc is hierop aangepast per 1 april 2010.⁵⁰

2.10 Update cijfers: aantal verleende verblijfvergunningen

In juni 2013 is de kwantitatieve analyse van de monitor gepubliceerd. In de onderhavige paragraaf wordt een update weergegeven van de cijfers van de jaren 2008 tot en met 2013.

In grafiek 1 en tabel 1 is een overzicht te zien van het aantal eerste verleende verblijfsvergunningen met als verblijfsdoel kennismigrant, wetenschappelijk onderzoeker op grond van de richtlijn 2005/71/EG, wetenschappelijk onderzoeker (nationaal beleid) en onbezoldigd wetenschappelijk onderzoeker (nationaal beleid), arbeid als zelfstandige (waarbij is getoetst aan het puntensysteem) en Europese Blauwe kaart richtlijn 2009/50/EG in de periode 2008-2013.⁵¹ De grafiek is gebaseerd op het aantal ingewilligde aanvragen om een eerste verblijfsvergunning in eerste aanleg.

Een aanvraag om een eerste verblijfsvergunning is een aanvraag die de vreemdeling doet met als doel om zich in Nederland te vestigen. Ook wanneer een vreemdeling zich voor de tweede of derde keer in Nederland vestigt, wordt dit gezien als een aanvraag om een eerste verblijfsvergunning. De beslissing in eerste aanleg, betreft de beslissing op de aanvraag en is dus exclusief de beslissing een eventueel bezwaarschrift en beroepschrift.

In de periode 2008-2013 is het totaal aantal eerste verleende verblijfsvergunningen als volgt ⁵²:

- Kennismigrant: 36.190
- Wetenschappelijk onderzoeker richtlijn 2005/71/EG: 8.390
- Wetenschappelijk onderzoeker: 180
- Onbezoldigd wetenschappelijk onderzoeker: 780
- Europese blauwe kaart richtlijn 2009/50/EG: <10
- Arbeid als zelfstandige: 230

⁴⁸T. Machiba (200800099/1) en K. Wakamatsu (200800100/1).

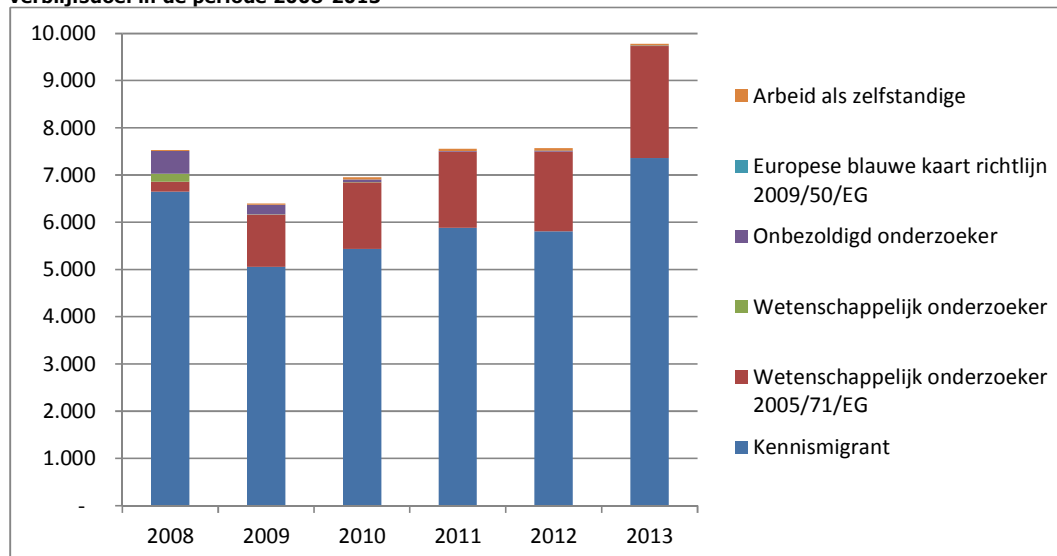
⁴⁹ Stb. 1913, 389.

⁵⁰ WBV 2010/5.

⁵¹ De cijfers over 2008-2011 zijn verkregen uit het IND-registratiesysteem INDIS. De cijfers over 2012 en 2013 zijn verkregen uit het nieuwe IND-registratiesysteem INDiGO. De cijfers over 2012 en 2013 zijn voorlopige cijfers en kunnen nog wijzigen. Deze zijn afgerond op tientallen. Bij een afgeronde opsomming kan het voorkomen dat de (afgeronde) delen niet optellen tot de (afgeronde) som. De opsomming is in dat geval niet kloppend gemaakt om zo dicht mogelijk bij de niet afgeronde aantallen te blijven.

⁵² Het zoekjaar afgestudeerden komt niet voor bij de eerste verleende verblijfsvergunningen. Het zoekjaar afgestudeerden wordt alleen via een wijziging van het verblijfsdoel verkregen. Voorafgaand aan het zoekjaar afgestudeerden is de verblijfsvergunning studie verleend.

Grafiek 1: Aantal inwillingen op aanvragen om een eerste verblijfsvergunning (eerste aanleg) naar soort verblijfsdoel in de periode 2008-2013

In grafiek 1 en tabel 1 is te zien dat het aantal verleende verblijfsvergunningen als kennismigrant in 2009 daalt (van 6.650 in 2008 tot 5.060 in 2009). Na de dip in 2009 stijgt het aantal verblijfsvergunningen als kennismigrant tot 7.370 in 2013. Dit is 720 verleende verblijfsvergunningen meer dan in 2008.

Tabel 1: Aantal inwillingen op aanvragen om een eerste verblijfsvergunning (eerste aanvraag) naar soort verblijfsdoel in de periode 2008-2013

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Totaal
Kennismigrant	6.650	5.060	5.440	5.880	5.810	7.370	36.190
Wetenschappelijk onderzoeker 2005/71/EG	220	1.100	1.410	1.610	1.690	2.360	8.390
Wetenschappelijk onderzoeker	160	10	<10	0	0	10	180
Onbezoldigd onderzoeker	490	200	60	20	10	10	780
Europese blauwe kaart richtlijn 2009/50/EG	-	-	-	0	<10	<10	<10
Arbeid als zelfstandige	20	30	50	50	60	30	230

De richtlijn wetenschappelijk onderzoeker 2005/71/EG, die op 31 januari 2008 is geïmplementeerd, laat een stijgende lijn zien. Het aantal verleende verblijfsvergunningen als wetenschappelijk onderzoeker 2005/71/EG stijgt van 220 in 2008 tot 2.360 in 2013.

Het aantal verleende verblijfsvergunningen als wetenschappelijk onderzoeker (nationaal beleid) en onbezoldigd wetenschappelijk onderzoeker (nationaal beleid) laten beide een sterke daling zien. Uit tabel 1 blijkt dat het aantal wetenschappelijk onderzoekers (nationaal beleid) daalt van 160 tot 0 in 2012 en 10 in 2013. Het aantal onbezoldigde wetenschappelijk onderzoekers (nationaal beleid) daalt van 490 in 2008 tot 10 in 2013.

In tabel 1 is te zien dat het aantal verleende verblijfsvergunningen met als verblijfsdoel arbeid als zelfstandige waarbij is getoetst aan het puntensysteem stijgt van 20 in 2008 tot 60 in 2012 om vervolgens te dalen naar 30 in 2013.⁵³

⁵³ In grafiek 1, als ook in tabel 1, worden alleen de inwillingen getoond die aan het puntensysteem zijn getoetst (zie paragraaf 2.9)

Verder is in tabel 1 te zien dat het aantal verleende verblijfsvergunningen op grond van de richtlijn Europese Blauwe kaart 2009/50/EG in jaren 2009, 2010 en 2011 bij elkaar minder dan 10 is.

3 Profiel van de kennismigrant, wetenschappelijk onderzoeker (richtlijn 2005/71/EG), werkgever/organisatie en bemiddelende instantie

Zoals in paragraaf 1.4 is aangegeven zijn vier webenquêtes uitgezet. In dit hoofdstuk worden uitkomsten weergegeven van:

- de webenquête die is ingevuld door de kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers. Deze webenquête is ingevuld door 156 kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers;
- de webenquête die is ingevuld door bedrijven/organisaties die gebruik maken van de kennismigrantenregeling. Deze webenquête is door 605 bedrijven/organisaties ingevuld;
- de webenquête die is ingevuld door de bemiddelende instanties die bemiddelen bij aanvragen om een verblijfsvergunning op grond van de kennismigrantenregeling, zoals een advocatenkantoor of relocationbureau. Deze webenquête is door 73 bemiddelende instanties ingevuld.

3.1 Kennismigrant en wetenschappelijk onderzoeker

De enquête 'Highly skilled migrants and scientific researchers' is uitgezet onder kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers. In totaal hebben 171 personen de webenquête ingevuld. Hiervan gaven vijftien personen aan dat zij niet eerder in het bezit zijn gesteld van een verblijfsvergunning als kennismigrant of als wetenschappelijk onderzoeker volgens de richtlijn 2005/71/EG. Voor de analyse van de antwoorden zijn deze personen buiten beschouwing gelaten. In totaal zijn van 156 respondenten de antwoorden geanalyseerd. Van deze respondenten zijn 129 personen in het bezit (geweest) van een verblijfsvergunning als kennismigrant en 31 zijn in het bezit geweest van een verblijfsvergunning als wetenschappelijk onderzoeker (richtlijn 2005/71/EG). Vier respondenten hebben aangegeven dat zij in het bezit zijn (geweest) van zowel een verblijfsvergunning als kennismigrant als van verblijfsvergunning als wetenschappelijk onderzoeker volgens de richtlijn 2005/71/EG.

Van het totaal aantal respondenten dat de webenquête heeft ingevuld, is 69% man en 31% vrouw. Bij onderverdeling naar kennismigrant en wetenschappelijk onderzoekers, is 72% van de kennismigranten man en 28% vrouw. Bij de wetenschappelijk onderzoekers is 48% man en 52% vrouw.

Wat de kennismigranten betreft, komt dit overeen met de bevindingen van de *Kwantitatieve analyse* (hoofdstuk 4.1 aldaar), waar 76% van kennismigranten man en 24% vrouw was. In de *Kwantitatieve analyse* was het aandeel vrouwen bij de wetenschappelijk onderzoekers lager, namelijk 40% in plaats van 52%. In de webenquête zijn de vrouwen dus licht oververtegenwoordigd.

De top drie nationaliteiten van de respondenten is de volgende:

1. Indiase (41%)
2. Chinese (8%)
3. Japanse (4%)

In tabel 2 wordt de top 3 nationaliteiten van de kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers die op de webenquête hebben gereageerd apart weergegeven. De grootste groep kennismigranten heeft respectievelijk de

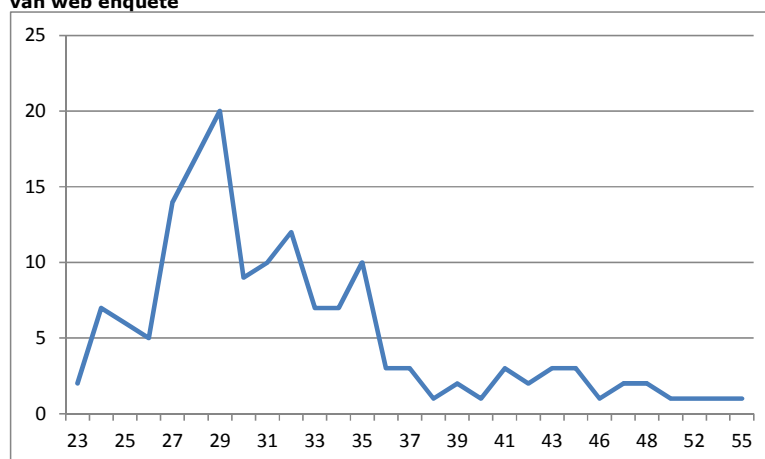
Indiase nationaliteit en de Chinese nationaliteit. Dit komt ook naar voren in de *Kwantitatieve analyse* (hoofdstuk 4.2). Overigens komt in de *Kwantitatieve analyse* de Canadese nationaliteit bij de onderzoeker richtlijn 2005/71/EG niet terug in de top 10 nationaliteiten. Hieruit wordt opgemaakt dat de kennismigranten met de Canadese nationaliteit die gereageerd hebben op de webenquête zijn oververtegenwoordigd. De reden hiervan is onduidelijk.

Tabel 2: Top 3 nationaliteiten op basis van web enquête

	Kennismigrant	Onderzoeker richtlijn 2005/71/EG
1	Indiase (49%)	Chinese (23%)
2	Chinese (6%)	Canadese (10%)
3	Russische (5%)	Indiase (10%)

De gemiddelde leeftijd van de respondenten is 32 jaar (zie grafiek 2). 46% van de respondenten is jonger dan 30 jaar. De gemiddelde leeftijd is in de *Kwantitatieve analyse* (hoofdstuk 4.4 aldaar) hetzelfde.

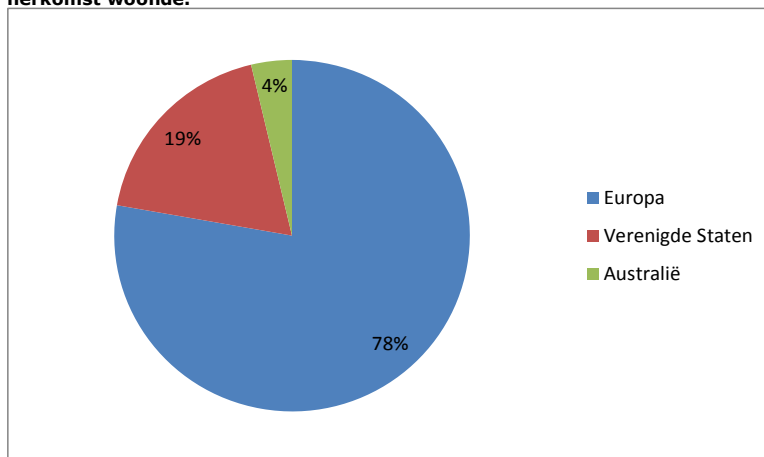
Grafiek 2: Aantal kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers naar leeftijd op basis van web enquête

17% van de respondenten heeft in de webenquête aangegeven dat zij in een ander land dan het land van herkomst woonden voordat zij naar Nederland kwamen. In grafiek 3 is weergegeven waar deze respondenten woonden voordat zij naar Nederland kwamen. Van de respondenten die niet direct vanuit het land van herkomst naar Nederland kwamen, woonde het grootste deel, namelijk 78%, in Europa voordat zij naar Nederland migreerden. De top 3 wat landen betreft, is als volgt:

1. Verenigd Koninkrijk (26%)
2. Verenigde Staten (19%)
3. Duitsland en België (11%)

Grafiek 3: Landen/werelddeel waar de respondent woonde voor komst naar Nederland. Het gaat hierbij om de respondent die voor de komst naar Nederland *niet* in het land van herkomst woonde.

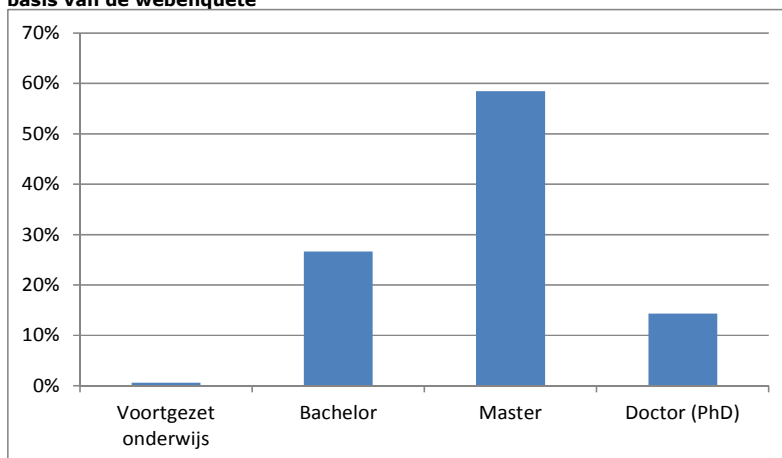

3.1.1

Studie

Van de kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers die de webenquête hebben ingevuld is 99% hoogopgeleid en heeft minimaal een bachelor-studie afgerond. Van de respondenten heeft 58% aangegeven een master-studie te hebben afgerond (zie grafiek 4). Een diplomavereiste is overigens geen voorwaarden om in het bezit gesteld te kunnen worden van een verblijfsvergunning als kennismigrant. Ondanks dat zijn de kennismigranten die de webenquête hebben ingevuld hoogopgeleid. Om in het bezit te worden gesteld van een verblijfsvergunning als wetenschappelijk onderzoeker in de zin van de richtlijn 2005/71/EG of een EU Blauwe Kaart is het diplomavereiste wel een voorwaarde.

Grafiek 4: Hoogst afgeronde opleiding kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers op basis van de webenquête

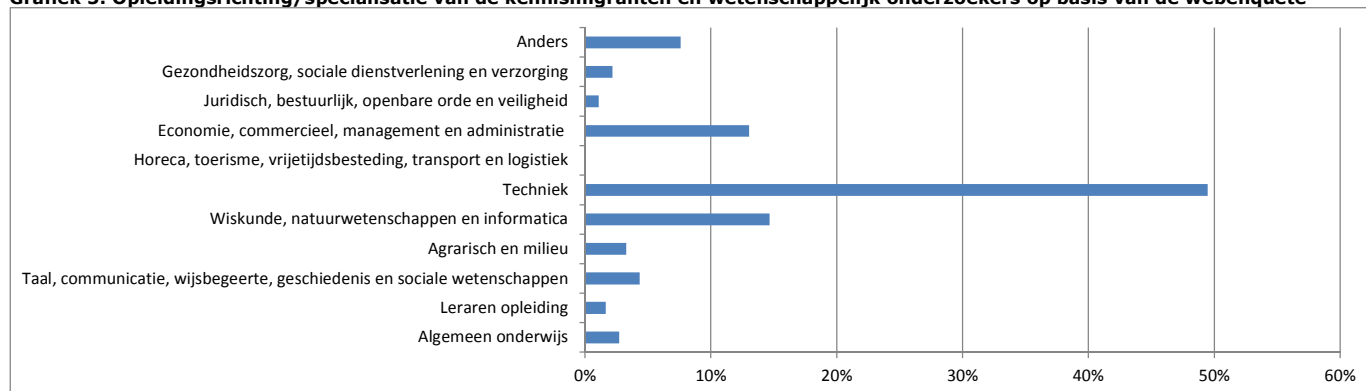
Bijna de helft van de respondenten heeft een technische studie afgerond (zie grafiek 5). Hierbij moet worden opgemerkt dat uit paragraaf 3.1.3 blijkt dat een groter deel van de respondenten in Eindhoven woont vergeleken met andere steden. Dit kan het aandeel dat een technische studie heeft afgerond hebben beïnvloed, aangezien dit een technische regio is. Daarom is ook specifiek

gekeken naar de respondenten die niet in Eindhoven wonen. Van deze respondenten heeft 51% een technische studie afgerond.

15% heeft een studie/specialisatie in de richting van 'wiskunde, natuurwetenschappen en informatica' en 13% richting 'economie, commercieel, management en administratie'. 58% van de respondenten heeft de studie afgerond in het land van herkomst, 22% in Nederland; 14% in een ander EU/EER land en 6% van de respondenten heeft de studie in een ander land afgerond (niet in het land van herkomst en niet in de EU/EER).

Grafiek 5: Opleidingsrichting/specialisatie van de kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers op basis van de webenquête

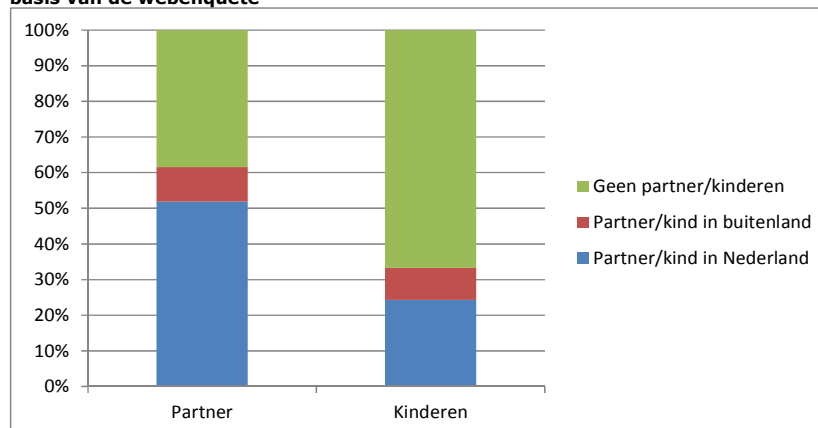
3.1.2

Gezin

62% van de kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers geeft in de webenquête aan dat zij getrouwd zijn of een partner hebben (zie grafiek 6). 38% heeft geen partner. Van de respondenten die een partner heeft, geeft 16% aan dat de partner niet in Nederland woont. 77% van de partners is met de kennismigrant of wetenschappelijk onderzoeker mee naar Nederland gekomen. 7% van de respondenten heeft zijn/haar partner in Nederland ontmoet.

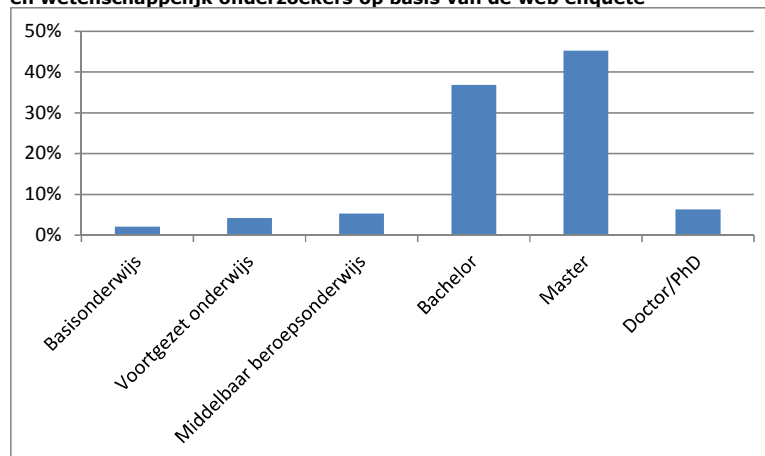
Van de kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers die de webenquête hebben ingevuld, heeft 33% kinderen (zie grafiek 6). De respondenten hebben gemiddeld 1,5 kinderen. Van de respondenten die kinderen hebben, heeft 73% aangegeven dat 1 of meer kinderen bij de respondent in Nederland woont.

Grafiek 6: Het gezin van de kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers op basis van de webenquête

De partner van de kennismigrant of wetenschappelijk onderzoeker is zelf vaak ook hoogopgeleid. Zo heeft 88% van de partners een Bachelor-opleiding of hoger afgerond (zie grafiek 7). 45% van de partners heeft een Master-studie afgerond.

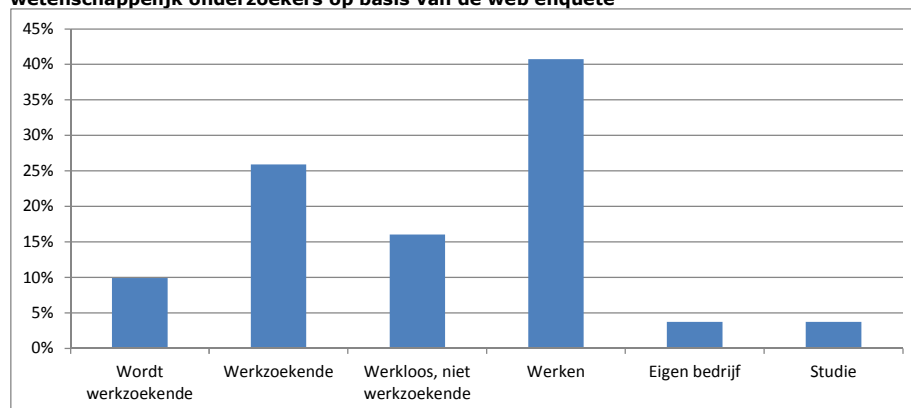
Grafiek 7: Hoogst afgeronde opleiding van de partners van de kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers op basis van de web enquête

45% van de partners die in Nederland wonen zijn werkzaam, hebben een bedrijf of zijn bezig een bedrijf op te starten (zie grafiek 8). 4% van de partners studeert. 52% van de partners heeft op het moment van de webenquête geen werk. 16% van de partners is niet op zoek naar werk. 36% van de partners is of op zoek naar een baan of is van plan om op zoek te gaan naar werk.

De partners zijn hoogopgeleid en kunnen daardoor beschouwd worden als (potentiële) kennismigranten, maar zij hebben een verblijfsvergunning voor gezinshereniging. Zij worden hierdoor niet meegeteld in de cijfers over kennismigratie.

Grafiek 8: Situatie van de in Nederland verblijvende partner van de kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers op basis van de web enquête

3.1.3

Verblijf in Nederland

97% van de respondenten geeft aan dat hij of zij op het moment van de webenquête in Nederland woont. 22% van de respondenten geeft aan dat hij of

zij in Eindhoven woont. Tussen de 8% en 10% van de respondenten woont in de steden Amsterdam, Utrecht, Amstelveen en Den Haag. Het percentage respondenten dat in Eindhoven woont, is groter dan de andere steden, omdat de webenquête onder andere is uitgezet via het Holland Expatcenter South en The Hub Eindhoven for Expats.

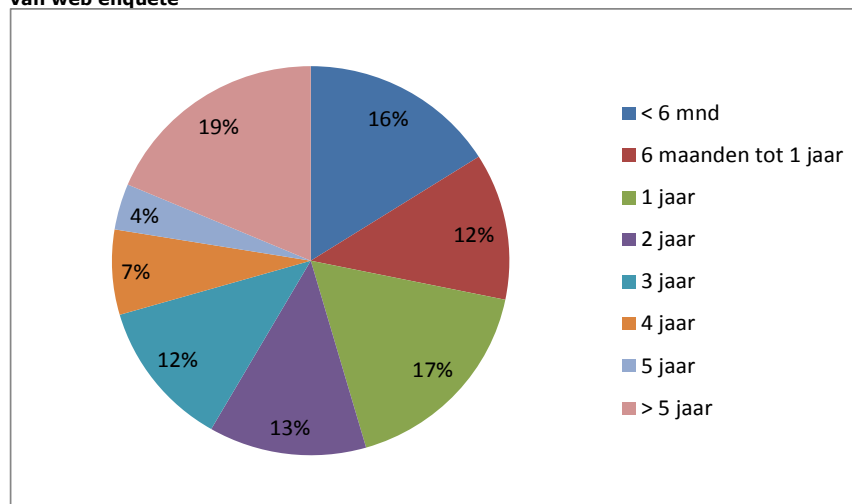
Van de respondenten heeft 20% aangegeven dat zij in het bezit zijn of in het bezit zijn geweest van een verblijfsvergunning als wetenschappelijk onderzoeker volgens de richtlijn 2005/71/EG. 83% van de respondenten zijn in het bezit of is in het bezit geweest van een verblijfsvergunning als kennismigrant. In totaal is 3% van de respondenten op enig moment in het bezit geweest van een verblijfsvergunning als kennismigrant en op een ander moment van een verblijfsvergunning als wetenschappelijk onderzoeker volgens de richtlijn 2005/71/EG.

Op het moment van de webenquête heeft 19% van de respondenten een verblijfsvergunning als wetenschappelijk onderzoeker volgens de richtlijn 2005/71/EG en 76% een verblijfsvergunning als kennismigrant. De overige 5% heeft een verblijfsvergunning voor arbeid als zelfstandige, gezinshereniging, verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd of is Nederlander geworden.

In totaal is 9% van de respondenten ook in het bezit of in het bezit geweest van een andere verblijfsvergunning dan een verblijfsvergunning als kennismigrant of onderzoeker volgens de richtlijn 2005/71/EG. 4% van de respondenten heeft een verblijfsvergunning voor studie (gehad), 3% heeft een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd (gehad) en de overige 2% heeft een verblijfsvergunning voor arbeid als zelfstandige of voor gezinshereniging (gehad).

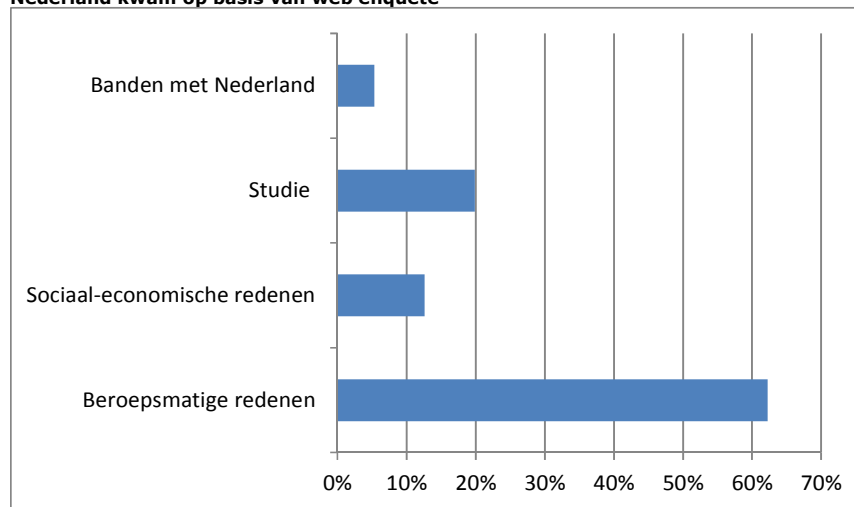
Hoe lang de respondenten op het moment van de webenquête op basis van een verblijfsvergunning in Nederland verblijven verschilt sterk (zie grafiek 9). 45% van de respondenten verblijft een jaar of korter van een jaar in Nederland. 23% van de respondenten verblijft 5 jaar of langer in Nederland. Aangezien 97% van de respondenten nog steeds in Nederland woont, geeft dit alleen de verblijfsduur tot nu toe aan en niet de duur dat een kennismigrant of een wetenschappelijk onderzoeker in totaal in Nederland verblijft.

Grafiek 9: Verblijfsduur kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers op basis van web enquête

62% van de kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers geven aan dat de belangrijkste reden om naar Nederland te komen, beroepsmatige redenen zijn (zie grafiek 10). Een andere reden die wordt aangegeven, is om te studeren (20%).

Grafiek 10: Belangrijkste reden waarom kennismigrant of wetenschappelijk onderzoeker naar Nederland kwam op basis van web enquête

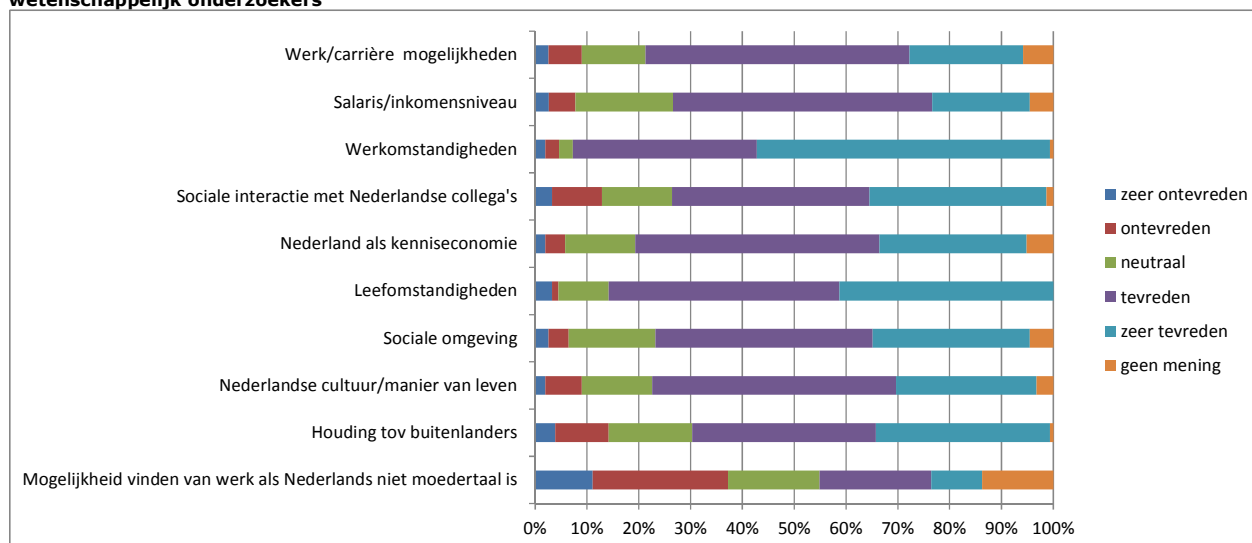

3.1.4

Tevredenheid over leven in Nederland en toekomstplannen

Uit de webenquête blijkt dat het merendeel van de kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers over de meeste aspecten van het leven in Nederland tevreden of zeer tevreden is (zie grafiek 11).

Grafiek 11: Tevredenheid over verschillende aspecten van het leven in Nederland op basis van webenquête kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers

De werkomstandigheden worden hierbij het beste gewaardeerd. 57% van de respondenten is hier zeer tevreden en 36% is hier tevreden over. Ook de

leefomstandigheden worden goed gewaardeerd. 41% van de respondenten is zeer tevreden en 45% tevreden over dit aspect.

69% tot 75% van de respondenten is (zeer) tevreden en 7%-14% is (zeer) ontevreden over de volgende aspecten van het leven in Nederland (zie tabel 3).

Tabel 3: Mate van tevredenheid over aspecten van het leven in Nederland op basis van web enquête.

	(zeer) tevreden	(zeer) ontevreden
salaris/inkomensniveau	69%	8%
werk/carrière mogelijkheden	73%	9%
Nederland als kenniseconomie	75%	6%
sociale interactie met Nederlandse collega's	72%	13%
sociale omgeving	72%	7%
Nederlandse cultuur/manier van leven	74%	9%
houding tov buitenlanders	69%	14%

Een van de respondenten geeft het volgende aan:

'The Netherlands is one of the places to be. I'm highly satisfied by the infrastructure and the warmth of the Dutch people.'

Het aspect dat het slechtst wordt gewaardeerd is de mogelijkheid om werk te vinden wanneer Nederlands niet de moedertaal is. Van de kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers geeft 11% aan dat zij zeer ontevreden zijn over dit aspect en 26% geeft aan dat zij ontevreden zijn over dit aspect. In totaal is dus 37% van de respondenten ontevreden of zeer ontevreden over dit aspect. In totaal is 32% van de respondenten tevreden of zeer tevreden over dit aspect.

De kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers die op het moment van de webenquête in Nederland wonen, is in de webenquête gevraagd wat hun plannen zijn wat hun verblijf in Nederland betreft. 41% van de kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers geeft aan in Nederland te willen blijven. Deze 41% is als volgt verdeeld:

- 16% wil een verlenging van de verblijfsvergunning aanvragen;
- 13% wil een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd aanvragen;
- 12% wil een verzoek om het Nederlanderschap indienen.

27% van de respondenten geeft aan nog niet te weten wat hun plannen zijn. 32% van de respondenten geeft aan Nederland te willen verlaten. Deze 32% is als volgt verdeeld:

- 6% wil weg gaan voordat de verblijfsvergunning is afgelopen;
- 12% wil blijven zolang de verblijfsvergunning geldig is en dan weggaan;
- 14% wil een verlenging aanvragen van de verblijfsvergunning, maar uiteindelijk wel Nederland verlaten.

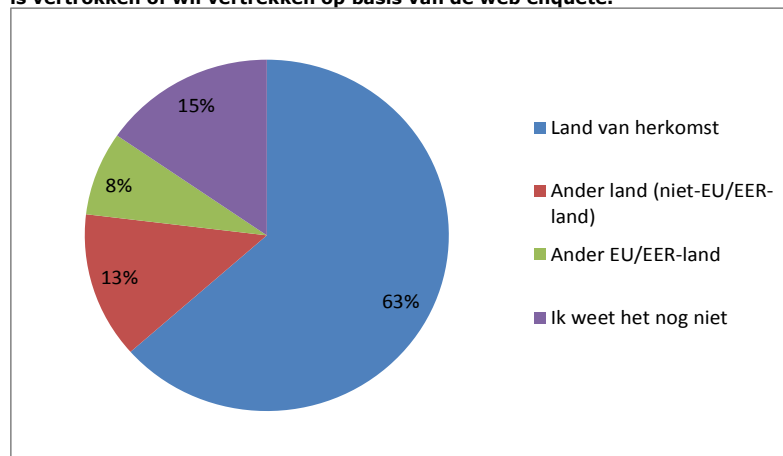
Opvallend is het grote aandeel van de kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers dat aangeeft een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd of naturalisatie te willen aanvragen (samen 25%). Dit aandeel is groter dan het aandeel van de kennismigranten dat de afgelopen jaren daadwerkelijk een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd heeft verkregen of Nederlander door naturalisatie is geworden (zie *Kwantitatieve analyse* hoofdstuk 6.2 en 6.3). Immers in de periode 2005-2011 hebben 1.020 kennismigranten een

verblijfsvergunning voor onbepaalde duur verkregen en hebben 520 kennismigranten het Nederlanderschap verkregen, tezamen 1.540. Wanneer dit wordt afgezet tegen het aantal verleende eerste verblijfsvergunningen als kennismigrant, is dit aandeel lager dan 25%.

De kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers die aangeven Nederland (uiteindelijk) te willen verlaten of die Nederland inmiddels al hebben verlaten, hebben meerdere redenen van hun (voorgenomen) vertrek kunnen aangeven in de web enquête. 47% van de respondenten heeft aangegeven Nederland te willen verlaten, omdat zij in het land van herkomst of in een ander land willen werken. Een andere reden om Nederland te willen verlaten die veel genoemd werd, is de banden met familie en vrienden in het land van herkomst (38%). 23% van de respondenten heeft aangegeven dat de taal (Nederlands) een barrière is voor een professionele carrière en daarnaast heeft 23% als reden aangegeven dat de respondent overgeplaatst is of wordt door de werkgever.

In grafiek 12 is te zien dat het grootste deel van de kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers die aangeven Nederland te willen verlaten of dit inmiddels al hebben gedaan zijn teruggegaan naar hun land van herkomst (63%). 21% vertrekt of is vertrokken naar en ander land, waarvan 8% vertrokken is naar een land binnen de EU/EER.⁵⁴ 15% van de respondenten weet nog niet naar welk land te zullen vertrekken.

Grafiek 12: Land waar naartoe de respondent die uit Nederland wil vertrekken, is vertrokken of wil vertrekken op basis van de web enquête.

3.2 Organisatie en bemiddelende instantie: kennismigrantenregeling

Van de organisaties (die gebruik maken van de kennismigrantenregeling) die de webenquête hebben ingevuld, heeft het grootste deel aangegeven dat de organisatie in de branche 'IT en zakelijke diensten' (34%) opereert. 17% van de organisaties opereert in de branche 'Industrie' en 8% in de branche 'Handel'. Uit de *Kwantitatieve analyse* (hoofdstuk 5) blijkt ook dat de kennismigrant vaak in deze branches werkzaam is, respectievelijk 38%, 11% en 7%. Opvallend is dat

⁵⁴ De volgende landen behoren naast Nederland tot de EU/EER: België, Bulgarije, Cyprus, Denemarken, Duitsland, Estland, Finland, Frankrijk, Griekenland, Hongarije, Ierland, Italië, Kroatië, Letland, Liechtenstein, Litouwen, Luxemburg, Malta, Noorwegen, Oostenrijk, Polen, Portugal, Roemenië, Slovenië, Slowakije, Spanje, Tsjechië, Verenigd Koninkrijk, IJsland en Zweden.

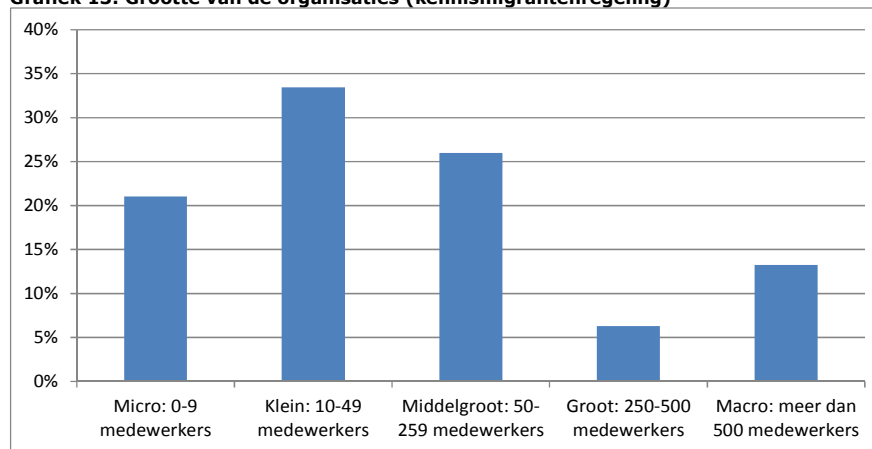
van de organisaties die de webenquête hebben ingevuld maar 2% aangeeft te opereren in de branche 'Wetenschappelijk onderwijs' terwijl uit de kwalitatieve analyse blijkt dat in de periode 2008-2011 gemiddeld 10% van de kennismigranten in deze branche werkzaam was. Hierbij wordt opgemerkt dat uit de *Kwalitatieve analyse* blijkt dat er in 2010 en 2011 een scherpe daling was in deze sector. Deze daling werd voor een groot deel verklaard door de stijging van het aantal verleende verblijfsvergunningen als onderzoeker 2005/71/EG. Een andere reden is dat een groter deel van de respondenten in Eindhoven woont vergeleken met andere steden (zie paragraaf 3.1.3), waardoor dit beeld wellicht niet representatief is voor de gehele groep kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers.

De grootte van de organisaties verschilt. Uit grafiek 13 komt het volgende naar voren:

- 21% van de bedrijven is micro (0-9 medewerkers);
- 33% van de bedrijven is klein (10-49 medewerkers);
- 26% van de bedrijven is middelgroot (50-249 medewerkers);
- 6% van de bedrijven is groot (250-500 medewerkers);
- 13% van de bedrijven is macro (meer dan 500 medewerkers).

Het grootste deel van de bedrijven (78%) geeft aan dat zij zowel nationaal als internationaal opereren.

Grafiek 13: Grootte van de organisaties (kennismigrantenregeling)

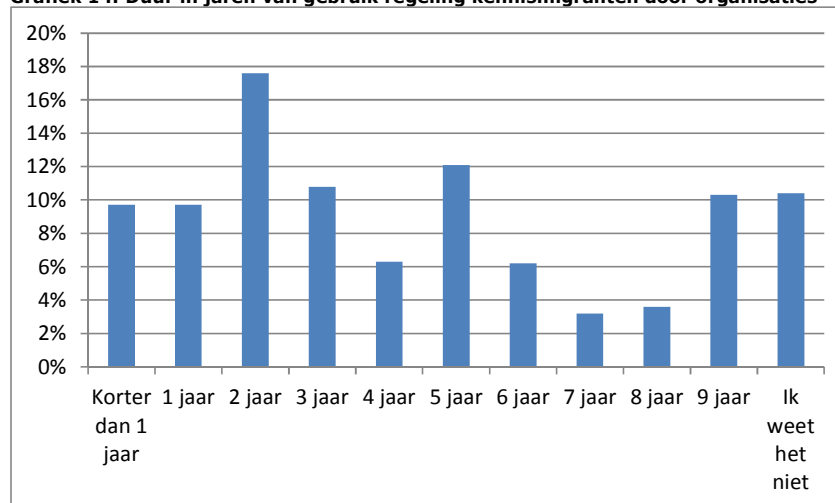

3.2.1 Een kennismigrant uit het buitenland laten overkomen

De organisatie

Uit grafiek 14 blijkt dat het aantal jaar dat de organisaties gebruikmaken van de kennismigrantenregeling sterk varieert. 20% van de ondervraagde organisaties maakt kort gebruik van de regeling. Hiervan maakt 10% korter dan een jaar en 10% een jaar gebruik van de regeling. 18% maakt twee jaar gebruik van de regeling, 35% van de organisaties vijf jaar of langer. 10% van de organisaties maakt sinds de start van regeling gebruik van de regeling (negen jaar).

Grafiek 14: Duur in jaren van gebruik regeling kennismigranten door organisaties

In de webenquête is gevraagd op welke manier de toelating van buitenlandse werknemers (kennismigranten) binnen de organisatie wordt geregeld. Hierbij werden de volgende antwoorden gegeven:

- Bij de meeste organisaties (65%) wordt de toelating van de buitenlandse kennismigrant geregeld door de afdeling die de personeelszaken behartigt;
- 23% van de organisaties maakt gebruik van een bemiddelende instantie, zoals een gespecialiseerd advocatenkantoor of een relocationbureau;
- Bij 9% van de organisaties wordt dit gedaan door een medewerker die uitsluitend de toelating van buitenlandse werknemers regelt;
- Bij 5% van de organisaties wordt de verblijfsaanvraag geregeld door een aparte afdeling (anders dan personeelszaken) die de toelating voor buitenlandse werknemers regelt;
- 12% regelt het aanvragen van de verblijfsvergunning op een andere manier. Hierbij wordt bijvoorbeeld aangegeven dat dit geregeld wordt door een medewerkers die daarnaast nog andere taken verricht.

In de webenquête is bij de organisaties die hebben aangegeven dat zij gebruikmaken van bemiddelende instanties, zoals een advocatenkantoor of relocation bureau, gevraagd wat de reden hiervan is. Zoals hierboven aangegeven heeft 23% van de organisaties aangegeven dat zij gebruik maken van een bemiddelende instantie. Van deze 23% van de organisaties, geeft 71% als reden dat zij gebruik maken van een bemiddelende instantie, aangezien zij het aanvragen van een verblijfsvergunning ingewikkeld vinden en hiervoor de deskundigheid van een bemiddelende instantie nodig hebben. Bij 34% van de organisaties regelt de bemiddelende instantie naast de verblijfsvergunning ook andere zaken met betrekking tot de buitenlandse kennismigrant, zoals huisvesting. 25% van de organisaties geeft aan een bemiddelende organisatie te gebruiken, omdat zij weinig buitenlandse kennismigranten uit het buitenland laat overkomen.

73% van de bedrijven geeft aan dat zij op dit moment tussen de 1 en 10 kennismigranten in dienst heeft. 13% heeft op dit moment geen kennismigranten in dienst en 10% heeft 11 tot 50 kennismigranten in dienst.

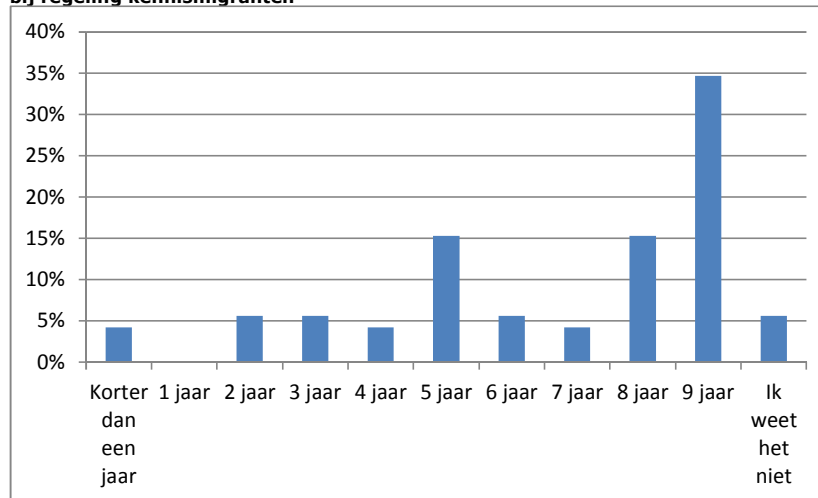

De bemiddelende instantie

Uit de webenquête voor de bemiddelende instanties (relocationbureau, advocatenkantoor) blijkt dat bijna een derde voor 1-5 organisaties bemiddelt. Bijna een derde van de bemiddelende instanties bemiddelt voor 26 of meer organisaties. De overige instanties bemiddelen voor tussen de 6 tot 25 organisaties.

Uit grafiek 15 blijkt dat 35% van de bemiddelende instanties bemiddelt bij het aanvragen van verblijfsvergunningen op basis van de kennismigrantenregeling sinds het begin van de regeling (2004). 75% van deze instanties bemiddelt vijf jaar of langer bij deze aanvragen. Bij de bedrijven maakt 35% vijf jaar of langer gebruik van de regeling (grafiek 14). De bemiddelende instanties hebben dus langer ervaring met de kennismigrantenregeling dan de bedrijven.

Grafiek 15: Duur in jaren dat bemiddelde instantie voor een werkgever bemiddelt bij regeling kennismigranten

Hoeveel kennismigranten door tussenkomst van een bemiddelde instantie naar Nederland zijn gekomen varieert sterk. Zo geeft 21% van de bemiddelende instanties aan dat via hun bemiddeling 1 tot 10 kennismigranten op grond van de kennismigrantenregeling naar Nederland is gekomen. Daarnaast geeft 36% van de bemiddelende instanties aan dat door hun tussenkomst 500 of meer kennismigranten door hun tussenkomst naar Nederland zijn gekomen.

3.2.2 *De kennismigrant in het bedrijf*

82% van de organisaties geeft aan dat het feit dat de kennismigrant een specifieke expertise heeft de belangrijkste overweging is om een kennismigrant in dienst te nemen.

In de webenquête voor kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers is de vraag gesteld in welke functiecategorie de respondent werkzaam is. De bedrijven en bemiddelende organisaties hadden in de webenquête de mogelijkheid om maximaal drie functiecategorieën te selecteren waarin de kennismigrant werkzaam is. Hierdoor kunnen deze percentages optellen tot meer dan 100%.

Zowel de bedrijven als de bemiddelende instanties als de kennismigranten geven aan dat de kennismigranten vooral werkzaam zijn in de functiecategorieën

Manager, ICT-er, Research & Development-personeel en als Consultant (zie grafiek 16).

Hoewel in de top 4 bij de organisaties en de bemiddelende instanties dezelfde functiecategorieën terugkomen, is er bij de bemiddelende instantie een duidelijk verschil te zien in percentages. De top 4 zoals aangegeven door de bemiddelende instanties, is als volgt:

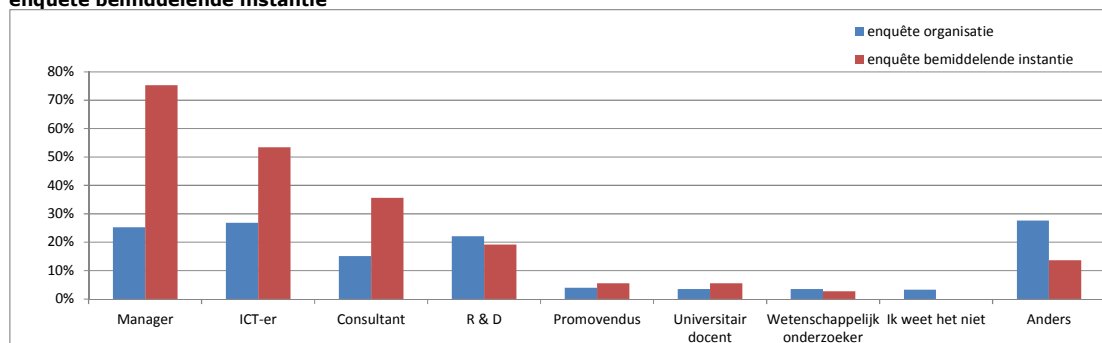
1. Manager (75%)
2. ICT-er (53%)
3. Consultant (36%)
4. Research & development personeel (19%)

De top 4 zoals aangegeven door de organisaties is als volgt:

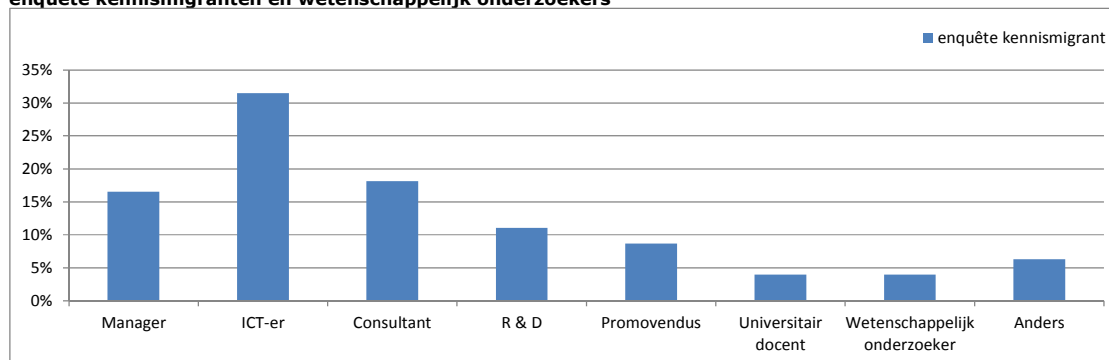
1. ICT-er (27%)
2. Manager (25%)
3. Research & development personeel (22%)
4. Consultant (15%)

De bedrijven geven daarnaast ook aan dat de kennismigranten veelal werkzaam zijn als technici, designer of specialist.

Grafiek 16: Functiecategorieën van de kennismigrant aangegeven in enquête organisatie en de enquête bemiddelende instantie

Grafiek 17: Functiecategorieën van de kennismigrant aangegeven door de kennismigranten in de enquête kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers

De respondenten die in het bezit zijn of zijn geweest van een verblijfsvergunning als kennismigrant geven de volgende top 4 aan (zie grafiek 17):

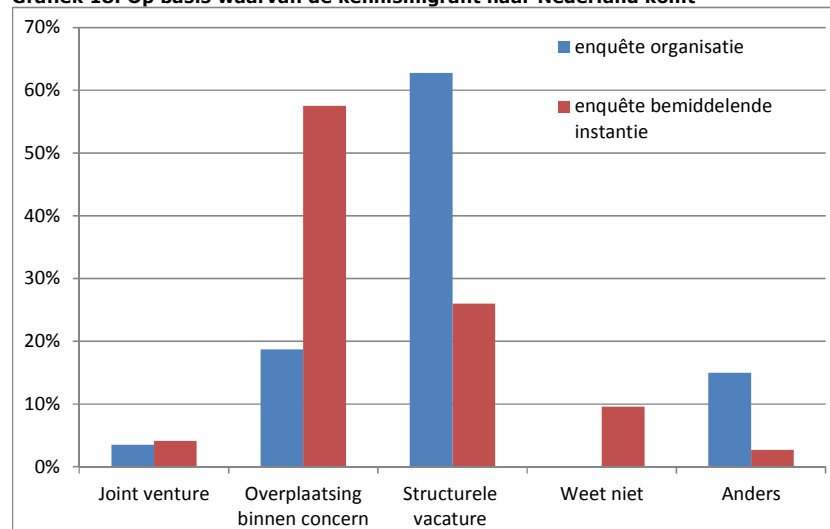
1. ICT-er (31%)
2. Consultant (18%)
3. Manager (17%)
4. Research & development personeel (11%)

Zowel de bedrijven als de bemiddelende organisaties geven aan dat het overgrote deel van de kennismigranten in loondienst werkt (ongeveer 90%). 81% van de respondenten die in het bezit is of is geweest van een verblijfsvergunning als kennismigrant (webenquête kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers) geeft aan in loondienst te werken. Uit alle webenquêtes komt naar voren dat van de kennismigranten die in loondienst werken een groter deel voor bepaalde tijd in loondienst werkt. Hierbij is overigens niet duidelijk of dit in loondienst is bij de Nederlandse vestiging of eventueel in loondienst bij de buitenlandse vestiging. Het overige deel van de kennismigranten werkt op projectbasis.

De organisaties geven aan dat de meeste kennismigranten naar de organisatie komen om een structurele vacature te vervullen (63%). De bemiddelende instanties geven juist aan dat de meeste kennismigranten naar Nederland komen op grond van een overplaatsing binnen een concern (58%) (zie grafiek 18).

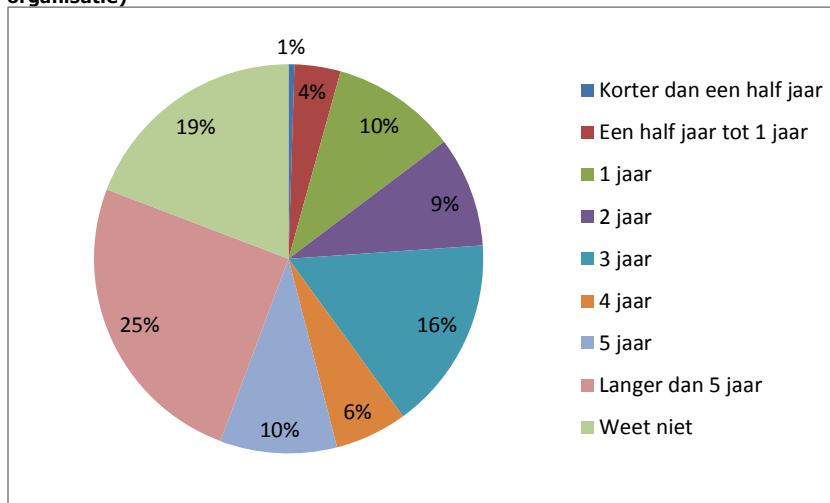
De bedrijven geven bij de optie 'anders' (15%) onder andere aan dat de kennismigranten voor een tijdelijke functies naar Nederland komen om werkervaring en kennis op te doen en dat de kennismigranten voor projecten naar Nederland komen.

Grafiek 18: Op basis waarvan de kennismigrant naar Nederland komt

Uit grafiek 19 valt op dat meer dan de helft van de kennismigranten drie jaar of langer werkzaam is bij de organisatie in Nederland.

Grafiek 19: Duur dat de kennismigrant werkzaam is bij de organisatie (webenquête organisatie)

Bijna een derde van de organisaties geeft aan dat het voorkomt dat de werkzaamheden van de kennismigrant eerder stoppen dan voorzien. De meest voorkomende reden hiervan is dat de kennismigrant om persoonlijke redenen eerder is gestopt (46%). In 28% van de gevallen is de reden dat het project waarvoor de kennismigrant kwam, eerder was afgerond. Een andere redenen die door organisaties worden genoemd, is dat bij overplaatsing binnen concern de kennismigrant weer is teruggehaald (9%). Ook komt het voor dat de kennismigranten onvoldoende functioneerde (8%).

In de webenquête geven de organisaties aan dat na het verlopen van de verblijfsvergunning de kennismigrant vaak opnieuw een verblijfsvergunning kreeg (44%). Meestal bleef de kennismigrant ook bij dezelfde organisatie werkzaam. Een kleiner deel van de kennismigranten vertrok naar het buitenland (16%).

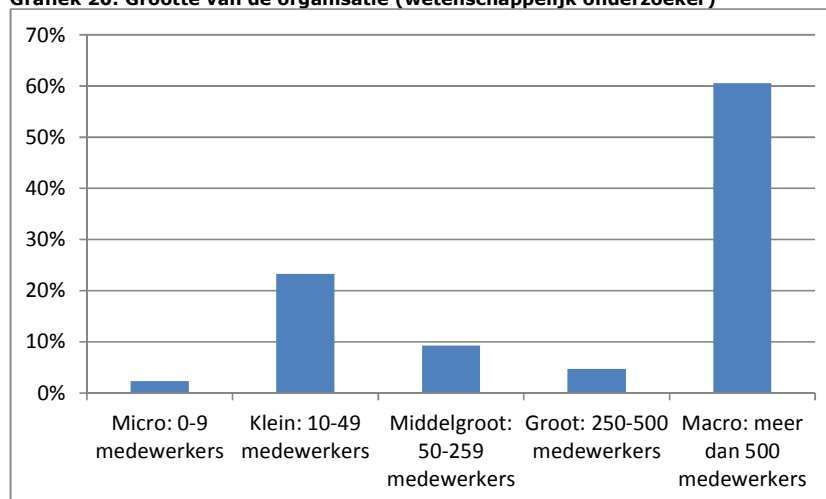
3.3 Organisaties: wetenschappelijk onderzoekers (richtlijn 2005/71/EG)

In deze paragraaf worden uitkomsten weergegeven van de webenquête die is ingevuld door organisaties die gebruikmaken van de richtlijn onderzoeker 2005/71/EG. Deze webenquête is door 43 organisaties ingevuld.

Van de organisaties die gebruik maken van de richtlijn onderzoeker 2005/71/EG geeft 44% aan dat de organisatie in de branche 'Wetenschappelijk onderwijs' opereert. 19% van de organisaties opereert in de branche 'Gezondheidszorg en welzijnzorg' en 12% in de branche 'Onderwijs'.

Het merendeel van deze organisaties heeft meer dan 500 medewerkers in dienst (61%)(zie grafiek 20). 79% van de organisaties geeft aan dat zij zowel nationaal als internationaal opereren.

Grafiek 20: Grootte van de organisatie (wetenschappelijk onderzoeker)

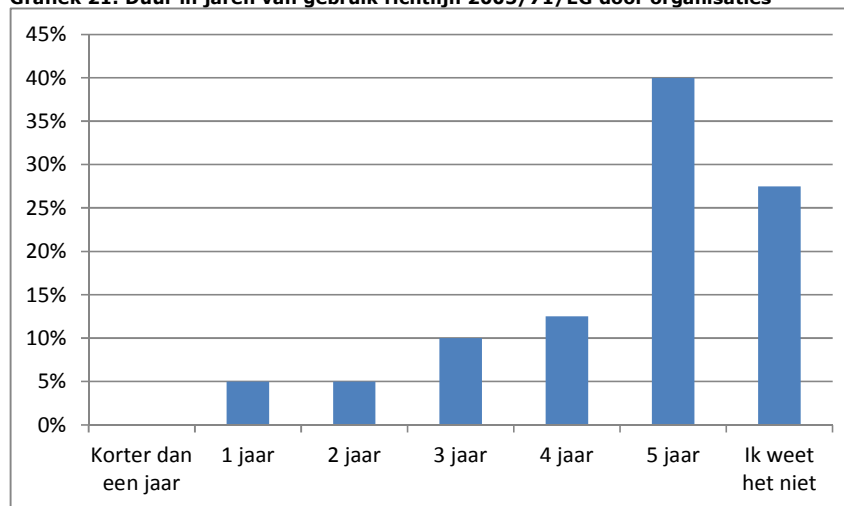

3.3.1 Een wetenschappelijk onderzoeker laten overkomen

De organisatie

Het overgrote deel van de organisatie maakt al meerdere jaren gebruik van de richtlijn. Uit grafiek 21 blijkt dat 40% van de organisaties aangeeft dat zij vanaf de start van de regeling hiervan gebruikmaken (meer dan vijf jaar).

Grafiek 21: Duur in jaren van gebruik richtlijn 2005/71/EG door organisaties

In de webenquête is gevraagd op welke manier de toelating van buitenlandse werknemers (wetenschappelijk onderzoekers) binnen de organisatie wordt geregeld. Hierbij werden de volgende antwoorden gegeven:

- Bij ruim de helft van de organisaties (51%) wordt de verblijfsaanvraag van de buitenlandse wetenschappelijk onderzoeker geregeld door de afdeling die de personeelszaken behartigt;
- Bij 23% van de organisaties wordt de verblijfsaanvraag geregeld door een aparte afdeling (anders dan personeelszaken) die de toelating voor buitenlandse werknemers regelt;

- Bij 16% wordt dit gedaan door een medewerker die uitsluitend de toelating van buitenlandse werknemers regelt;
- 5% van de organisaties maakt gebruik van een bemiddelende organisatie bij het aanvragen van een verblijfsvergunning op grond van de richtlijn 2005/71/EG. Dit is opvallend lager dan de 23% van de organisaties die bij het aanvragen van een verblijfsvergunning op grond van de kennismigrantenregeling gebruikmaken van een bemiddelende instantie;
- 23% regelt het aanvragen van de verblijfsvergunning op een andere manier. Hierbij wordt bijvoorbeeld aangegeven dat dit proces niet centraal geregeld is.

42% van de organisaties geeft aan dat zij op dit moment tussen de 1 en 10 wetenschappelijk onderzoekers op grond van de richtlijn 2005/71/EG in dienst heeft.

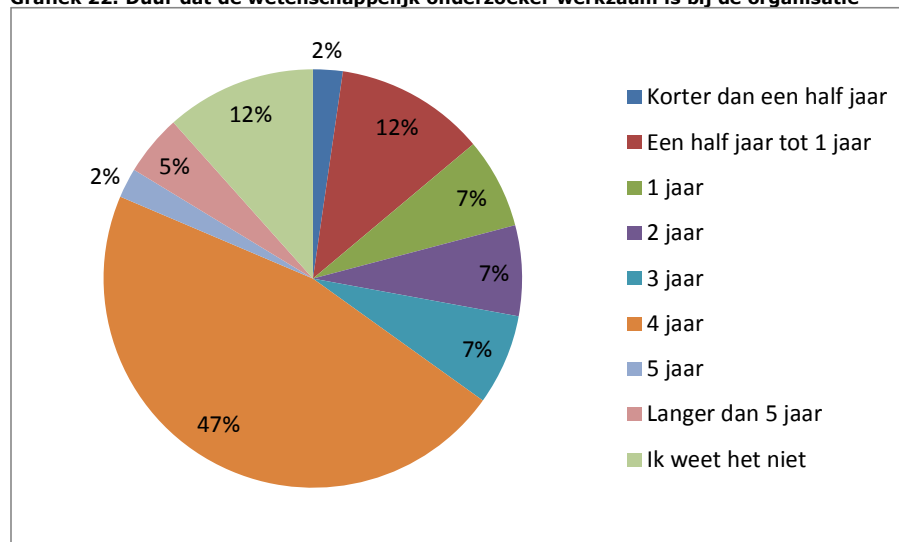
De wetenschappelijk onderzoeker in de organisatie

Van de organisaties geeft 70% aan dat het feit dat de wetenschappelijk onderzoeker interessant onderzoek wil gaan verrichten, de belangrijkste overweging is om de onderzoeker in dienst te nemen. Daarnaast heeft een aantal organisaties aangegeven dat de kwaliteit van de onderzoeker de belangrijkste reden is.

Het overgrote deel van de wetenschappelijk onderzoekers geeft in de webenquête aan dat zij promovendus zijn. Een kleiner deel geeft aan werkzaam te zijn als Research & development-personeel.

Meer dan de helft (54%) van de wetenschappelijk onderzoekers is voor de duur van 4 jaar of langer werkzaam bij de organisatie (zie grafiek 22).

Grafiek 22: Duur dat de wetenschappelijk onderzoeker werkzaam is bij de organisatie

40% van de organisaties geeft aan dat het voorkomt dat de werkzaamheden van de wetenschappelijk onderzoeker eerder stoppen dan voorzien. De meest genoemde reden hiervoor is dat de onderzoeker om persoonlijke redenen eerder is gestopt.

Meer dan de helft van de organisaties geeft aan dat de wetenschappelijk onderzoeker bij het aflopen van de verblijfsvergunning naar een ander land is vertrokken (58%). Een derde deel van de organisaties geeft aan dat de onderzoeker opnieuw een verblijfsvergunning kreeg en bij de organisatie bleef werken.

Hierbij valt op dat van de wetenschappelijk onderzoekers een groter deel na het aflopen van de verblijfsvergunning naar het buitenland vertrekt (58%) dan van de migranten die gebruik maken van de kennismigrantenregeling (16%). Uit de webenquête blijkt dat de mate tevredenheid over de verschillende aspecten van het leven in Nederland van de wetenschappelijk onderzoekers vergelijkbaar is met de mate van tevredenheid van de kennismigranten. Dit is dus geen verklaring waarom een groter deel van de wetenschappelijk onderzoekers naar het buitenland wil vertrekken na aflopen van de verblijfsvergunning. Een van de respondenten geeft een mogelijke verklaring:

'De wetenschappelijke onderzoekers onderzoeken voor bijvoorbeeld een promotie en verlaten daarna het land weer. Diegene die hier promoveren op eigen middelen, vertrekken in principe ook weer direct na afloop. Oftewel zij vestigen zich hier niet na afloop van hun promotie, tenzij ze een functie krijgen aangeboden.'

3.4

Belangrijkste bevindingen

Kennismigrant en wetenschappelijk onderzoeker

- De kennismigrant is, ondanks het feit dat een opleidingseis geen voorwaarde is om in het bezit te worden gesteld van een verblijfsvergunning als kennismigrant, hoog opgeleid. Verder heeft het grootste deel een technische studie afgerond.
- De kennismigrant is vooral werkzaam als Manager, ICT-er, Research & Development-personeel en Consultant en wordt meestal in dienst genomen vanwege de specifieke expertise die de kennismigrant heeft.
- De wetenschappelijk onderzoeker wordt vooral in dienst genomen, omdat de onderzoeker voor de organisatie interessant onderzoek wil gaan verrichten.
- 17% van de kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers woonden voordat zij naar Nederland kwamen niet in hun land van herkomst. Het grootste deel van deze groep (78%) woonde in Europa.

Wel of niet in Nederland willen blijven

- De meerderheid van de kenniswerkers is (zeer) tevreden met verschillende aspecten van het leven in Nederland. Werk- en leefomstandigheden worden hierbij het beste gewaardeerd.
- 41% van de kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers geeft aan in Nederland te willen blijven. 25% van de kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers geeft aan dat zij een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd of naturalisatie willen aanvragen. Opvallend is dat dit aandeel groter is dan het aandeel dat daadwerkelijk een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd heeft verkregen of Nederlander door naturalisatie is geworden.
- Het aspect van het leven in Nederland dat de kennismigrant en wetenschappelijk onderzoeker het slechts waardeert, is de mogelijkheid om werk te vinden wanneer Nederlands niet de moedertaal is. Dit is ook de meest voorkomende reden waarom kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers Nederland willen verlaten.

- Als de kennismigrant of wetenschappelijk onderzoeker eerder stopt, dan is de belangrijkste reden hiervoor om persoonlijke redenen.
- Uit de webenquêtes van de organisaties blijkt dat een groter deel van de wetenschappelijk onderzoekers (58%) na het aflopen van de verblijfsvergunning naar het buitenland vertrekt dan de kennismigranten (16%).

De partner

- 88% van de partners van de kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers is hoogopgeleid. 45% van de partners is werkzaam in Nederland.
- Daarnaast is 36% van de partners op zoek naar een baan.

Werkgever/organisatie

Er zijn verschillen tussen de organisaties met kennismigranten in dienst en de organisaties met wetenschappelijk onderzoekers in dienst.

- Het grootste deel (33%) van de organisaties met kennismigranten is klein (10-49 medewerkers). 26% zijn middelgrote organisaties (50-259 medewerkers).
- Het grootste deel (61%) van de organisaties met wetenschappelijk onderzoekers is macro (meer dan 500 medewerkers).
- Bijna een kwart van de organisaties met kennismigranten maakt gebruik van een bemiddelende instantie (advocatenkantoor of relocationbureau) bij het aanvragen van een verblijfsvergunning. De meest genoemde reden is dat de organisatie de aanvragen van een verblijfsvergunning ingewikkeld vinden en hiervoor de deskundigheid van een bemiddelende instantie nodig hebben.
- Slechts 5% van de organisaties met wetenschappelijk onderzoekers maakt gebruik van een bemiddelende instantie.
- Bemiddelende instanties hebben langer ervaring met het aanvragen van verblijfsvergunningen op grond van de kennismigrantenregeling dan bedrijven/organisaties.
- De organisaties die wetenschappelijk onderzoekers in dienst hebben meestal veel ervaring met de regeling, want het grootste deel maakt al vanaf de start gebruik van de regeling.

4 Kenniswerkers en ervaringen met beleid

In dit hoofdstuk worden uitkomsten weergegeven van de webenquêtes en de interviews met de verschillende deskundigen. In de bijlage 'lijst geïnterviewde deskundigen' is na te lezen welke deskundigen zijn geïnterviewd.

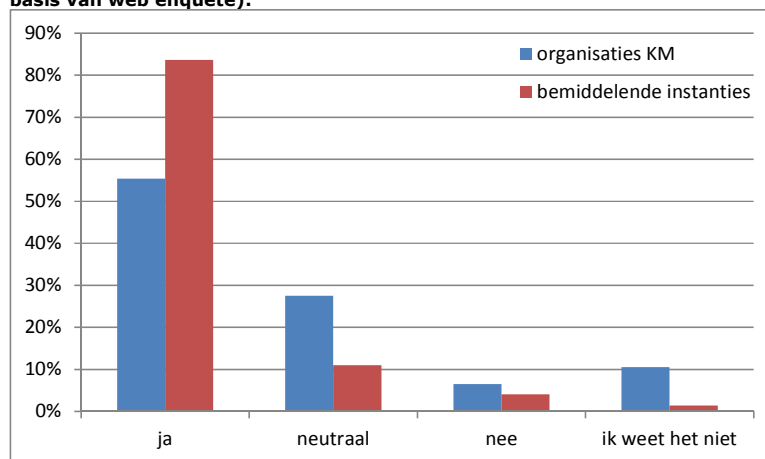
De wet Modern Migratiebeleid is op 1 juni 2013 in werking getreden (zie ook paragraaf 2.1). De invoering van MoMi betekent een grote verandering voor de klant en de gebruiker, maar ook voor de medewerkers van de IND. Het vergt een andere manier van werken en in combinatie met de ingebruikname van INDiGO (het nieuwe computersysteem van de IND), betekent het een grote omslag voor de medewerkers van de IND. Op het moment dat de webenquêtes werden uitgezet en de interviews plaatsvonden, hadden de respondenten ongeveer zes maanden te maken met MoMi. Een aantal zaken dat uit de webenquêtes en de interviews naar voren kwam, heeft te maken gehad met de invoering van MoMi. Deze worden in dit hoofdstuk (4.4.2) apart benoemd.

4.1 Gebruik van de regelingen voor kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers

4.1.1 Kennismigrantenregeling

Van de organisaties die gebruikmaken van de kennismigrantenregeling geeft het grootste deel, namelijk 55%, aan dat door de regeling het makkelijker is geworden om kennismigranten van buiten de EU/EER⁵⁵ naar Nederland te laten komen. 7% is van mening dat dit niet het geval is (zie grafiek 23).

Grafiek 23: Antwoord op vraag of de kennismigrantenregeling er voor gezorgd heeft dat het makkelijker is om kennismigranten van buiten de EU/EER naar Nederland te laten komen (op basis van web enquête).

⁵⁵ De volgende landen behoren naast Nederland tot de EU/EER: België, Bulgarije, Cyprus, Denemarken, Duitsland, Estland, Finland, Frankrijk, Giekenland, Hongarije, Ierland, Italië, Kroatië, Letland, Liechtenstein, Litouwen, Luxemburg, Malta, Noorwegen, Oostenrijk, Polen, Portugal, Roemenië, Slovenië, Slowakije, Spanje, Tsjechië, Verenigd Koninkrijk, IJsland en Zweden.

Van de bemiddelende instanties geeft 84% aan dat de kennismigrantenregeling ervoor heeft gezorgd dat het voor de organisaties makkelijker is geworden om kennismigranten van buiten de EU/EER naar Nederland te laten komen. 4% is van mening dat dit niet het geval is (zie grafiek 23).

De organisaties geven de volgende top 3 van belangrijkste voordelen van de kennismigrantenregeling aan:

1. Er is geen aparte TWV nodig (70%)
2. De snelle beslistermijn (57%)
3. De duidelijke toetsing aan het salariscriterium (27%)

De bemiddelende instanties geven in de webenquête de volgende top 3 van belangrijkste voordelen van de kennismigrantenregeling aan:

1. Er is geen aparte TWV nodig (70%)
2. De snelle beslistermijn (57%)
3. Het feit dat gezinsleden van kennismigranten ook mogen werken (52%)

Uit het voorgaande blijkt dat zowel de organisaties als de bemiddelende instanties aangeven dat zij het feit dat er geen aparte TWV nodig is en de snelle beslistermijn belangrijke voordelen van de kennismigrantenregeling vinden.

De top 3 van belangrijkste knelpunten van de kennismigrantenregeling, aangegeven door de organisaties is:

1. De hoogte van het salariscriterium voor de kennismigranten van 30 jaar of ouder (36%)
2. De termijn die de behandeling van aanvragen in beslag neemt (28%)
3. De administratie die het bedrijf door de regeling zelf moet bijhouden (25%)

De top 3 van belangrijkste knelpunten van de kennismigrantenregeling, aangegeven door de bemiddelende instanties is:

1. Het feit dat de werkgever erkend referent moet zijn (43%)
2. De termijn die de behandeling van aanvragen in beslag neemt (26%)
3. De hoogte van het salariscriterium voor de kennismigranten van 30 jaar of ouder (19%)

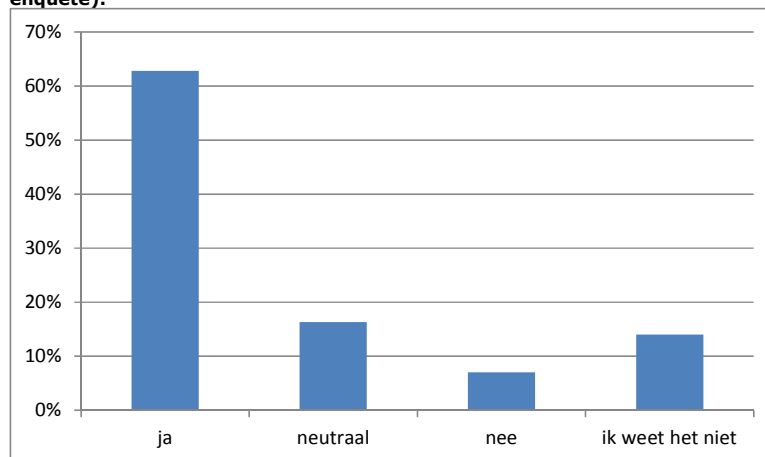
De hoogte van het salariscriterium voor de kennismigranten van 30 jaar of ouder wordt door zowel de organisaties als de bemiddelende instanties als belangrijk knelpunt aangegeven.

Verder geeft 26%-28% aan dat de termijn die de behandeling van aanvragen in beslag neemt een belangrijk knelpunt is, terwijl uit de voordelen bleek dat 57% van de respondenten de snelle beslistermijn eveneens een belangrijk voordeel vindt.

4.1.2 *Wetenschappelijk onderzoekers (richtlijn 2005/71/EG)*

Van de organisaties die gebruikmaken van de regeling voor wetenschappelijk onderzoekers (richtlijn 2005/71/EG) geeft het grootste deel, namelijk 63%, aan dat de richtlijn ervoor heeft gezorgd dat het voor de organisatie makkelijker is geworden om onderzoekers van buiten de EU/EER naar Nederland te laten komen. 16% heeft voor de optie neutraal gekozen, 7% geeft aan dat de regeling het niet makkelijker heeft gemaakt en 14% heeft geen mening (zie grafiek 24).

Grafiek 24: Antwoord op vraag of de regeling voor wetenschappelijk onderzoekers (richtlijn 2005/71/EG) er voor gezorgd heeft dat het makkelijker is om wetenschappelijk onderzoekers van buiten de EU/EER naar Nederland te laten komen (op basis van web enquête).

De top 3 van belangrijkste voordelen van de regeling voor wetenschappelijk onderzoekers is:

1. Er is geen aparte TWV nodig (70%)
2. De snelle beslistermijn (63%)
3. De aanvragen van de gezinsleden worden ook door het loket kennis- en arbeidsmigratie van de IND afgehandeld (37%)

De top 3 van belangrijkste knelpunten van de regeling voor wetenschappelijk onderzoekers is:

1. De administratie die het bedrijf door de regeling zelf moet bijhouden (54%)
2. Het feit dat de onderzoekinstelling erkend referent moet zijn (21%)
3. De termijn die de behandeling van aanvragen in beslag neemt (21%)

Opvallend is dat bij de voordelen de snelle beslistermijn in de top 3 staat en dat bij de belangrijkste knelpunten de termijn die de behandeling van aanvragen in beslag neemt ook in de top 3 voorkomt, net als bij de kennismigrantenregeling.

4.2 Positieve punten

Uit de interviews komt naar voren dat de kennismigrantenregeling als positief wordt ervaren. Het is voor kennismigranten relatief eenvoudig om naar Nederland te komen. Wanneer een werkgever zich eenmaal heeft laten erkennen als referent, kan deze eenvoudig kennismigranten naar Nederland halen. De enige voorwaarde is het salariscriterium. De gezinsleden die met de kennismigrant meekomen, zijn vrij op de arbeidsmarkt.

Verder komt uit de interviews naar voren dat de aanvullende norm die vanaf 19 juni 2011 van kracht is, namelijk dat het loon van de kennismigrant marktconform dient te zijn, een goede toevoeging is aan de kennismigrantenregeling om misbruik tegen te gaan. Ook wordt aangegeven dat het goed is dat het UWV niet standaard om advies hoeft te worden gevraagd, maar alleen in die gevallen dat de IND misbruik vermoedt. De IND legt gemiddeld 10 zaken per maand, 120 zaken per jaar, voor aan het UWV met het

verzoek om advies. Van de voorgelegde zaken wordt 80% afgewezen, op basis van een negatief advies van het UWV omdat het loon niet marktconform is.

De geïnterviewden zijn over het algemeen tevreden over de regeling wetenschappelijk onderzoeker richtlijn 2005/71/EG. De regeling loopt goed en het is duidelijk welke werkgever en welke functies onder deze richtlijn vallen. Er zijn geen verbeterpunten wat de regeling zelf betreft genoemd.

Wanneer de wetenschappelijk onderzoeker niet kan worden toegelaten op grond van de richtlijn 2005/71/EG of de kennismigrantenregeling, bijvoorbeeld omdat de werkgever niet erkend referent is, bestaat de optie voor de wetenschappelijk onderzoeker om op grond van arbeid in loondienst verblijf in Nederland aan te vragen. Voor de laatste groep is het positief dat in de wijziging BuWav per 1 oktober 2013 geregeld is dat zij de eerste drie jaar niet TWV-plichtig zijn.⁵⁶

4.3 Beleidsmatige ontwikkelingen

Start-ups

Startende ondernemers hebben vaak nog geen uitgewerkt businessplan, noch voldoende startkapitaal. Hierdoor halen zij niet genoeg punten om in aanmerking te komen voor een verblijfsvergunning als zelfstandige. Zij hebben echter een enorm potentieel en kunnen bovendien banen creëren. Het Vreemdelingenbesluit 2000 wordt daarom nog dit jaar aangepast om het mogelijk te maken dat start-ups van buiten de EU/EER een verblijfsvergunning kunnen verkrijgen.⁵⁷ Daarna kunnen zij doorstromen naar de zelfstandigenregeling.

Richtlijn inzake onderzoekers, studenten en andere categorieën

De Europese Commissie herzielt momenteel de richtlijn voor wetenschappelijk onderzoekers. Het voorstel regelt een meer uniforme toelatingsprocedure voor toelating en verblijf van onderzoekers, studenten, scholieren in uitwisselingsprogramma's, betaalde en onbetaalde stagiairs, vrijwilligers en au pairs. Daarnaast bevat het bepalingen inzake intra-EU mobiliteit voor onderzoekers, studenten en betaalde stagiairs en geeft het een aantal rechten, met name op het gebied van gelijke behandeling. Onderzoekers en studenten krijgen het recht om gedurende twaalf maanden na beëindiging van het onderzoek c.q. studie werk te zoeken. Met name voor onderzoekers en studenten biedt het voorstel meer kansen en maakt het de EU c.q. de lidstaten aantrekkelijker voor deze hooggekwalificeerde migranten.

Nederland regering steunt op hoofdlijnen het voorstel voor wat betreft de onderzoekers en studenten; de EU als geheel wordt aantrekkelijker voor deze categorieën vanwege verruimde mogelijkheden voor intra EU-mobiliteit en vanwege de zoekperiode naar werk die wordt geboden na beëindiging van onderzoek en studie.⁵⁸ Het past binnen de doelstelling van het kabinet om hooggekwalificeerde migranten meer te binden aan Nederland. Voor de categorieën scholieren, onbetaalde stagiairs, vrijwilligers en au pairs vindt Nederland een verplichte EU-regeling niet wenselijk.

Richtlijn Intra Corporate Transferees

Verder is de richtlijn Intra Corporate Transferees (richtlijn ICT) in de maak. Deze nieuwe richtlijn moet het voor multinationale ondernemingen gemakkelijker

⁵⁶ Stb 2013, nr. 360.

⁵⁷ Kamerbrief d.d. 18 maart 2014, kenmerk 493897.

⁵⁸ TK 2012-2013, 22 112, nr. 1626.

maken om hoogopgeleide werknemers uit derde landen tijdelijk over te plaatsen van een buiten de EU gevestigde onderneming naar filialen of dochterondernemingen in EU-lidstaten. Het gaat hierbij om managers, specialisten en trainees van multinationals. In de richtlijn worden voorwaarden gesteld voor verblijf van langer dan drie maanden voor deze hoogopgeleide werknemer en zijn familieleden in het kader van een overplaatsing binnen een onderneming. Ook worden er voorwaarden opgesteld voor de werknemer die op grond van deze richtlijn een verblijfsvergunning heeft verkregen en die zich binnen de EU van de ene lidstaat naar de andere wil verplaatsen.

4.4 Beleidsmatige verbeterpunten (algemeen)

In deze paragraaf worden de beleidsmatige verbeterpunten weergegeven die de respondenten in de webenquêtes hebben aangegeven en die uit de interviews naar voren zijn gekomen. De verbeterpunten zijn onderverdeeld in:

- Algemene verbeterpunten;
- Verbeterpunten in relatie tot MoMi;
- Verbeterpunten in de kennismigrantenregeling;
- Verbeterpunt voor wetenschappelijk onderzoekers;
- Verbeterpunten voor zelfstandigen.

4.4.1 Algemene verbeterpunten

Eenduidige regelgeving

Respondenten in de webenquêtes geven aan dat wetgeving eenduidiger, eenvoudiger en helderder moet worden. Hierbij wordt aangegeven dat het van belang is dat de regelgeving door iedereen op dezelfde manier geïnterpreteerd wordt. Eenvoudige regels zijn ook nodig zodat relatief kleine organisaties de aanvraag om een verblijfsvergunning zelf kunnen indienen, waardoor de aanvraag goedkoper is. Daarnaast wordt in de interviews aangegeven dat wetgeving flexibel genoeg moet zijn om snel te kunnen inspelen op nieuwe ontwikkelingen. Verder is het noodzakelijk om vroegtijdig bij het ontwikkelen van beleid naar andere landen te kijken en na te gaan welke regelingen er in die andere landen zijn om te voorkomen dat andere landen Nederland inhalen met gunstige regelingen.

In de interviews wordt aangegeven dat de bekendheid met de kennismigrantenregeling in sommige gevallen beperkt is. Verder bestaat het beleid uit veel losse regelingen met verschillende eisen voor verschillende groepen. Zo mag bij de ene regeling de partner wel werken en bij de andere regeling weer niet. Het zou goed zijn als er meer eenheid komt in de verschillende regelingen.

Verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd of naturalisatie

Een aantal kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers geeft in de webenquête aan dat het moeilijk is om een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd of om het Nederlanderschap te verkrijgen. Het probleem hierbij is dat de voorwaarde wordt gesteld dat de kennismigrant of wetenschappelijk onderzoeker het inburgeringsexamen moet hebben behaald. De kennismigrant en de wetenschappelijk onderzoeker zijn bij het aanvragen van een verblijfsvergunning echter vrijgesteld van het inburgeringsvereiste. Uit paragraaf 6.2 van de *Kwantitatieve analyse* blijkt dat sinds 2010 het aantal kennismigranten dat is doorgestroomd naar verblijf voor onbepaalde duur sterk is afgenomen. Als een mogelijke verklaring werd hiervoor gegeven dat vanaf 1 januari 2010 bij aanvragen voor een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd de voorwaarde

wordt gesteld dat aan het inburgeringsvereiste wordt voldaan. Een respondent geeft het volgende aan:

'As a highly skilled migrant the only reason I could not opt for permanent residency after 7 years was because I did not know Dutch. Most IT people (esp. knowledge migrants) work in a complex environment where they are the face of an offshore team, which make it impossible to go for weekday classes during working hours. The Government can look at how this can be addressed, either have weekend language classes. I would have definitely opted for a permanent residence permit, if I knew Dutch, but in a tough working environment a commitment to leave at 4pm on Tuesdays or Thursdays (or more) was impossible'.

4.4.2

Verbeterpunten in relatie tot Modern Migratiebeleid

De wet MoMi is op 1 juni 2013 in werking getreden. De invoering van MoMi betekent een grote verandering. MoMi gaat uit van een verhoogde efficiëntie, waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen de eenvoudige en fraudegevoelige zaken.

Op het moment dat de webenquêtes werden uitgezet en de interviews plaatsvonden, hadden de respondenten ongeveer zes maanden te maken met MoMi. Een aantal zaken dat uit de webenquêtes en de interviews naar voren kwam, heeft te maken met de invoering van MoMi.

Enerzijds geven de meeste bedrijven aan dat zij het een vooruitgang vinden dat zij niet meer alle documenten hoeven mee te sturen en dat gebruikgemaakt kan worden van eigen verklaringen. Anderzijds geven de bedrijven aan dat zij aan meer verplichtingen moeten voldoen en dat zij veel administratie moeten bijhouden. Ook het feit dat de werkgever erkend referent moet zijn, wordt als een belangrijk nadeel ervaren.

Omklap

In paragraaf 2.1 is aangegeven dat de werkgevers die geregistreerd stonden als gebruiker van de kennismigrantenregeling of die convenanthouder voor wetenschappelijk onderzoek waren bij de inwerkingtreding van MoMi van rechtswege erkend referent konden worden. Voorwaarde was dat zij in de periode van een jaar voor inwerkingtreding van MoMi minimaal één verblijfsaanvraag hebben ingediend die is ingewilligd. Dit wordt ook de omklap genoemd.

Veel bedrijven die al gebruikmaakten van de kennismigrantenregeling zijn bij de inwerkingtreding van MoMi omgeklapt naar de status van erkend referent. Bij kleine en middelgrote bedrijven, was de kans groter dat de omklap niet heeft geleid tot erkenning. Ook is het voorgekomen dat bedrijven niet zijn omgeklapt, terwijl zij op het moment van inwerkingtreding van MoMi wel een kennismigrant in dienst hadden. Bij de aanvraag om een verlenging van de verblijfsvergunning moet het bedrijf eerst erkend referentschap aanvragen en daadwerkelijk worden erkend, voordat de aanvraag om verlenging ingewilligd kan worden.

Leges aanvraag erkend referentschap

Vanaf de inwerkingtreding van MoMi moeten de werkgevers, onderwijsinstellingen en onderzoeksinstituten die niet zijn omgeklapt, maar wel gebruik willen maken van een van de regelingen een aanvraag tot erkenning indienen. Een deel van de respondenten van de webenquêtes geeft aan dat de

leges van € 5.056,- om erkend referentschap aan te vragen te hoog is. Hierdoor wordt een drempel opgeworpen. De respondenten geven aan dat dit bedrag voor bijvoorbeeld onderzoeksinstellingen, kleinere (MKB) bedrijven en voor de bedrijven die incidenteel een kennismigrant of wetenschappelijk onderzoeker naar Nederland laten overkomen te hoog is. De respondenten geven aan dat een nuancering van het legesbedrag naar bijvoorbeeld omzet of gebruik wenselijk te vinden.

Bemiddelende instanties geven in de webenquête aan dat door de hoge leges bedrijven ervan af zien om erkenning aan te vragen. Om kennismigranten in dienst te nemen, moet de werkgever echter erkend referent zijn. Een van de respondenten geeft het volgende aan:

'Ik maak me zorgen over de impact van de introductie van de figuur Erkend Referent. Voor mij als adviseur is dit moeilijk uit te leggen aan mijn cliënten, temeer nu er geen redelijk trefzeker alternatief meer is om buitenlandse werknemers naar Nederland te laten komen. Dit zou tot gevolg kunnen hebben dat uitgeweken wordt naar een andere EU staat.'

Verantwoordelijkheid bedrijven

De meeste bedrijven geven aan dat zij het een vooruitgang vinden dat zij niet meer alle documenten hoeven mee te sturen en dat gebruik kan worden gemaakt van eigen verklaringen. Zij geven echter ook aan dat zij aan meer verplichtingen moeten voldoen, veel administratie moeten bijhouden en te veel verantwoordelijkheid hebben. Daarnaast geven enkele bedrijven aan dat het onduidelijk is wat de referent moet aantonen bij een controle van de Inspectie SZW.

4.4.3 *Verbeterpunten kennismigrantenregeling*

Respondenten van de webenquêtes en interviews geven aan dat het van belang is om de kennismigrantenregeling eenvoudig te houden. De regeling hoeft niet gelijk aangepast te worden als een specifiek knelpunt wordt geconstateerd. Wetgeving moet flexibel genoeg zijn om snel in te spelen op nieuwe ontwikkelingen.

Salarisnorm

Uit paragraaf 4.1.1 blijkt dat 36% en 19% van respectievelijk de organisaties en bemiddelende instanties hebben aangegeven dat zij de hoogte van het salariscriterium voor kennismigranten van 30 jaar of ouder een knelpunt vinden. Een aantal respondenten heeft in de webenquête aangegeven waarom zij dit salariscriterium te hoog vinden. Hierbij werd onder andere genoemd dat het verschil tussen de salariseis voor kennismigranten jonger dan 30 jaar en de salariseis voor kennismigranten van 30 jaar of ouder te groot is. Verder werd aangegeven dat de salariseis internationaal concurrerend zou moeten zijn, maar dat de salarisnorm in andere landen, zoals Duitsland lager is. Dit blijkt ook uit het rapport *Comparative Immigration study 2013-2014* van Deloitte.⁵⁹ Uit dit rapport blijkt dat Nederland, van de onderzochte Europese landen het een na hoogste bruto salariscriterium per jaar heeft, namelijk € 52.010,-. Alleen Ierland heeft een hoger salariscriterium van €60.000,- bruto per jaar. Duitsland, België en het Verenigd Koninkrijk hebben een lager salariscriterium dan Nederland, namelijk respectievelijk € 46.400,-, € 38.665,- en € 23.500,- bruto per jaar.

⁵⁹ Deloitte, *Comparative Immigration study 2013-2014*, november 2013.

Organisatie/bedrijven die gebruik maken van de kennismigrantenregeling doen het voorstel om het salariscriterium te verlagen voor bepaalde beroepsgroepen waaraan een tekort is (zoals technici) of voor migranten met hele specifieke kennis of unieke expertise.

Bestanddelen loon

Een aantal bestanddelen van het bruto maandloon telt de IND wel mee bij het looncriterium van kennismigranten. Voorbeelden hiervan zijn vaste toeslagen, zoals vakantietoeslag, dertiende maand en onkostenvergoedingen als deze elke maand giraal worden overgemaakt op een bankrekening die op naam staat van de kennismigrant. Bestanddelen die de IND niet meetelt in het bruto maandloon zijn (de waarde van) in natura uitgekeerd loon en de waarde van onzekere, niet vaste, loonbestanddelen zoals overwerkvergoedingen, fooien en uitkeringen uit fondsen. Zowel uit de interviews als uit de webenquêtes komt naar voren dat de invulling van de salarishoogte onduidelijk is. Het is niet duidelijk welke loonbestanddelen wel en niet mogen worden meegerekend.

Loonbegrip

De IND gebruikt voor de kennismigrantenregeling een ander loonbegrip dan de Belastingdienst voor de 30%-regeling. De Belastingdienst maakt gebruik van het fiscaal loon (dat voor kennismigranten gelijk is aan het loon voor de sociale verzekeringen) en de IND maakt gebruik van het bruto-loon. Dit verschil in gebruik levert administratieve lasten op voor de werkgever. De werkgever moet voor de Belastingdienst een salarisadministratie bijhouden en daarnaast een aparte administratie voor het loonbegrip van de IND om aan te tonen dat de kennismigrant aan het salariscriterium van de kennismigrantenregeling voldoet.

Flexibiliteit kennismigrantenregeling

Uit de verschillende webenquêtes en uit de interviews komt naar voren dat er vraag is naar meer flexibiliteit in de kennismigrantenregeling.

- De bedrijvigheid wordt steeds meer internationaal. Het is hierdoor lastig dat internationale bedrijven in elk Europese lidstaat aparte verblijfsaanvragen moeten indienen. Het bedrijf wil de kennismigrant direct kunnen inzetten binnen de EU zonder dat hij hier een andere verblijfsvergunning voor nodig heeft.
- Daarnaast wensen bedrijven dat kennismigranten in twee landen tegelijkertijd op projectbasis, tussen de drie en zes maanden, kunnen werken. Een voorbeeld hiervan is dat een medewerker binnen concernverband wordt overgeplaatst om voor een korte periode in Nederland aan bepaalde projecten mee te werken. Een ander voorbeeld is dat de kennismigrant gedurende een langere tijd vaak reist tussen diverse landen, waarbij de kennismigrant telkens korte perioden (maar langer dan drie maanden) in Nederland werkzaam is (in- en uitvliegende ICT-specialisten). Bedrijven moeten voor deze kennismigranten elke keer opnieuw een verblijfsvergunning aanvragen en ervaren dat als een administratieve last.
- Ook geven bedrijven aan dat het soms voorkomt dat een project wordt uitgesteld. Wanneer het project uiteindelijk start wanneer de mvv niet meer geldig is, moet de hele aanvraag weer opnieuw worden ingediend. Bovendien is sinds MoMi de geldigheidsduur van de mvv verkort naar drie maanden. Het zou een bedrijf minder administratieve lasten geven wanneer deze kennismigrant zijn verblijfsvergunning bijvoorbeeld 'on hold' zou kunnen zetten op het moment dat het bedrijf aantoont dat het project tijdelijk is gestagneerd. De kennismigrant zou de verblijfsvergunning vervolgens weer

kunnen 'gebruiken' wanneer het project verder gaat. Op deze manier kan de kennismigrant van de ene op de andere dag ingezet worden.

Uitbreiding doelgroepen kennismigrantenregeling

Op de vraag of er wensen zijn voor uitbreiding van de kennismigrantenregeling voor bepaalde doelgroepen geven de respondenten van de organisaties en bemiddelende instanties de volgende doelgroepen aan:

- ICT-personeel;
- Creatieven en designers;
- Gespecialiseerd personeel dat werkzaam is voor non-profitorganisaties of ontwikkelingsorganisaties;
- Technici: zowel mbo+-niveau (uitvoerend technisch personeel) als op hbo/wo/wo+-niveau. Bedrijven geven aan dat er een tekort is aan technici en dat dit tekort alleen maar groter wordt;
- Zorg: medische specialisten;
- Specialisten: specifieke kennis en ervaring die niet in Nederland aanwezig is (ook op MBO-niveau).

Wat de technische kenniswerkers op MBO+- niveau betreft geeft een deel van de respondenten aan dat uitbreiding van de kennismigrantenregeling voor deze groep gewenst is. Er zijn daarnaast ook geïnterviewden die aangeven dat dit punt niet opgelost moet worden door uitbreiding van de kennismigrantenregeling, maar dat het verlenen van TWV's door het UWV verbeterd moet worden. Aangegeven wordt dat de persoon die de TWV-aanvragen beoordeelt, technische kennis moet hebben om de aanvraag specifiek te kunnen beoordelen. Een andere mogelijkheid is om de tekorten in de technische sector op te vullen met behulp van EU-burgers. Zo is de regio Eindhoven actief in Spanje om werken in Nederland te promoten.

Overigens is er op 13 mei 2013 een Techniepact afgesloten door publieke en private onderwijsinstellingen, werkgevers, werknemers, topsectoren, studenten, Rijksoverheid en regionale overheden.⁶⁰ Het Techniepact heeft als doel om het aantal technici te vergroten en de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt te verbeteren. Er worden concrete stappen gemaakt voor bijvoorbeeld het primair onderwijs en voor zij-instroom. De topsectoren hebben beurzen ter beschikking gesteld.

Familieleden kennismigrant

De echtgeno(o)t(e) of (geregistreerd) partner en de minderjarige kinderen kunnen een verblijfsvergunning bij de kennismigrant of wetenschappelijk onderzoeker aanvragen. Een wens van een aantal kennismigranten is de mogelijkheid om bepaalde familieleden, zoals de ouders van de kennismigrant, naar Nederland te laten overkomen voor een periode van langer dan drie maanden. Op dit moment is dit niet mogelijk tenzij er sprake is van bijzondere humanitaire redenen. In sommige culturen is 'extended family' echter heel gebruikelijk.⁶¹ In sommige landen is het zelfs de wettelijke plicht om als kind voor de ouders te blijven zorgen.

Een respondent schrijft hierover:

⁶⁰ Kamerbrief, d.d. 13 mei 2013, kenmerk DGBI-O 13084959.

⁶¹ De term 'extended family' of grootfamilie wordt gebruikt om een ruime kring van samenlevende verwanten te beschrijven. Deze kring is in ieder geval groter dan alleen ouders en kinderen. Tot de 'extended family' worden in ieder geval de grootouders gerekend.

'Another concern is non possibility of bringing family, at least parents to Netherlands. I have my mother of 60+ age and I want to live with her but I can bring here only for 3 months and that also included a lot of paper work for visa every time. If this is solved, I will be very happy to live and contribute to Dutch society forever'.

Andere arbeid verrichten

Een kennismigrant mag alleen andere arbeid verrichten als er een TWV is. Kennismigranten en onderzoekers met bijvoorbeeld kinderen, geven aan dat zij graag vrijwilligerswerk bij de sportclub van hun kind willen doen. In dat geval is echter een TWV vereist. Zij geven aan dat dit soort vrijwilligerswerk zonder TWV mogelijk zou moeten zijn. Dit zorgt immers voor binding en participatie. Dit probleem doet zich overigens niet voor bij de partners van de kennismigrant, want die zijn vrij op de arbeidsmarkt.

Verder komt het voor dat kennismigranten naast hun baan als kennismigrant, een eigen onderneming willen starten. Om dit mogelijk te maken, moet de kennismigrant een tweede verblijfsvergunning aanvragen met als doel 'arbeid als zelfstandige', terwijl hij reeds rechtmatig verblijf heeft op grond van de vergunning als kennismigrant.

4.4.4 *Verbeterpunt wetenschappelijk onderzoeker*

Op dit moment kunnen wetenschappelijk onderzoekers die op grond van de richtlijn 2005/71/EG in Nederland verblijven, geen zoekjaar aanvragen om een baan als kennismigrant in Nederland te vinden. Om de wetenschappelijk onderzoeker aan Nederland te binden, zou het goed zijn om een dergelijk zoekjaar te creëren zodat zij bijvoorbeeld een baan kunnen vinden en het verblijf in Nederland kunnen voortzetten. Respondenten geven aan dat het echter nog beter zou zijn om een zoekjaar te creëren voor de gehele categorie 'kennis en talent' en dat kennismigranten of wetenschappelijk onderzoekers meerdere keren van het zoekjaar gebruik kunnen maken.

4.4.5 *Verbeterpunten zelfstandigenregeling*

In een aantal interviews is de zelfstandigenregeling aan bod gekomen. Wanneer een vreemdeling een zelfstandig beroep of bedrijf in Nederland wil uitoefenen, kan een vreemdeling, verblijf worden toegestaan, indien daarmee een wezenlijk Nederlands belang is gediend (zie paragraaf 2.9). Wanneer het belang ligt op het terrein van de economie, vraagt de IND advies aan de Minister van EZ. De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO), onderdeel van het Ministerie van EZ, toetst hierbij aan een puntensysteem. In de interviews wordt aangegeven dat de streeftermijn om dit advies te geven een maand is. In tijden van drukte duurt het echter langer, dit wordt als knelpunt ervaren.

Doorzichtiger

Respondenten geven aan dat de regeling doorzichtiger zou moeten worden gemaakt voor de zelfstandige die er gebruik van wil maken. Het is onduidelijk hoe aan het puntensysteem wordt getoetst. Er is hierover bijna geen informatie te vinden. Aangegeven wordt dat het een verbetering zou zijn wanneer hierover informatie, in het Nederlands en het Engels, wordt geplaatst op zowel de website van de IND als op de website van de RVO. Op dit moment spreekt RVO de mensen niet rechtstreeks. Aangegeven wordt dat het wellicht goed zou zijn als RVO voorlichting geeft over het puntenstelsel. Een voorlichtingsdag in het land

zou ook goed zijn. RVO en de IND werken overigens aan een gezamenlijk communicatieplan voor alle faciliteiten waarvoor RVO advies aan de IND geeft.

Puntensysteem te strikt

Uit de interviews en webenquêtes komt het beeld naar voren dat het puntensysteem (te) strikt is, terwijl zelfstandigen potentieel van toegevoegde waarde kunnen zijn voor de Nederlandse economie. Als voorbeeld noemen de geïnterviewden de sector Design, een sector waarbij het lastig is aan te tonen welke toegevoegde waarde de designer heeft. Uit de *Kwantitatieve analyse* (paragraaf 3.2) blijkt dat slechts 11% van de aanvragen arbeid als zelfstandige, waarbij is getoetst aan het puntensysteem, wordt ingewilligd.

Documenten overleggen bij de aanvraag

Verder geven de respondenten aan dat de zelfstandige bij de aanvraag veel documenten moet overleggen. En dat het niet altijd duidelijk is waarom een aanvraag wordt afgewezen. Hier zijn nu nog veel vragen over.

4.5 Belangrijkste bevindingen

De kennismigrantenregeling en de regeling voor wetenschappelijk onderzoekers (richtlijn 2005/71/EG) wordt over het algemeen positief beoordeeld. Belangrijke voordelen van beide regelingen zijn het feit dat er geen aparte TWV nodig is en de snelle beslistermijn. Specifiek voor de kennismigrantenregeling wordt aangegeven dat een belangrijk voordeel de duidelijke toetsing aan het salariscriterium is.

Het grootste deel van de organisaties en bemiddelende instanties geeft aan dat de kennismigrantenregeling en de regeling voor wetenschappelijk onderzoekers (richtlijn 2005/71/EG) ervoor heeft gezorgd dat het makkelijker is geworden om respectievelijk kennismigranten en onderzoekers van buiten de EU/EER naar Nederland te laten komen.

Algemeen

- Er moet meer eenheid komen in de verschillende regelingen.
- Daarnaast zou gekeken kunnen worden naar betere doorstroming van de kennismigrant en de wetenschappelijk onderzoeker naar een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd of naturalisatie.

MoMi

- Respondenten geven aan dat de leges van € 5.056,- om erkend referentschap aan te vragen te hoog zijn met name voor kleinere bedrijven en bedrijven die incidenteel een kennismigrant of wetenschappelijk onderzoeker naar Nederland laten overkomen.
- Bij de inwerkingtreding van MoMi zijn een aantal bedrijven niet van rechtswege erkend referent geworden terwijl zij op 1 juni 2013 wel een kennismigrant in dienst hadden. Om verlenging van de verblijfsvergunning aan te vragen, moet het bedrijf eerst erkend referentschap aanvragen.
- Het feit dat de werkgever erkend referent moet zijn, wordt eveneens als knelpunt ervaren, samen met de verantwoordelijkheid en de administratie die de bedrijven zelf moeten bijhouden.

Kennismigrantenregeling

- De hoogte van het salariscriterium voor de kennismigranten van 30 jaar of ouder wordt door 36% van de organisaties en 19% van de bemiddelende instanties als een knelpunt ervaren.

- De Belastingdienst en de IND maken gebruik van verschillende loonbegrippen, respectievelijk fiscaal loon en brutoloon. Hierdoor hebben de werkgevers meer administratieve lasten.
- Over de bestanddelen van het loon die meetellen voor de salarishoogte voor kennismigranten is onduidelijkheid.
- Er is vraag naar meer flexibiliteit in de kennismigrantenregeling doordat de bedrijvigheid steeds meer internationaal wordt. Een bedrijf wil de kennismigrant binnen de EU kunnen inzetten. Wellicht kan de toekomstige Richtlijn ICT hierbij van dienst zijn. Verder is de wens om het makkelijker te maken om een kennismigrant meerdere keren voor een korte tijd in Nederland te laten werken zonder telkens een verblijfsvergunning aan te vragen. Ten slotte wil een bedrijf de mogelijkheid, wanneer een project later begint dan voorzien, om de verblijfsvergunning 'on hold' te kunnen zetten.
- Er is een tekort aan technische kenniswerkers op mbo+-niveau. De respondenten geven aan dat dit opgelost kan worden door deze doelgroep aan de kennismigrantenregeling te voegen, of door het verlenen van TWV's voor deze groep te verbeteren of door de tekorten op te vullen met EU-burgers.
- Kennismigranten geven aan dat zij graag de mogelijkheid willen om 'extended family' te laten overkomen naar Nederland.
- Tot slot wordt aangegeven dat kennismigranten naast een baan als kennismigrant, vrijwilligerswerk zouden moeten kunnen verrichten of een eigen onderneming moet kunnen starten zonder daarvoor een aparte verblijfsvergunning te moeten aanvragen.

Wetenschappelijk onderzoekers

- Wetenschappelijk onderzoekers zouden de mogelijkheid moeten krijgen om een zoekjaar te kunnen aanvragen, zodat zij behouden blijven voor de Nederlandse arbeidsmarkt en een baan kunnen zoeken als kennismigrant.

Zelfstandigenregeling

- Er is behoefte aan meer informatie over hoe RVO aan het puntensysteem toetst.
- Het puntensysteem wordt als log en strikt ervaren. Het is moeilijk om als zelfstandige aan de slag te gaan.
- Daarnaast moet de aanvrager veel documenten overleggen en wordt de doorlooptijd als lang ervaren.

5 De regelingen: de uitvoering

5.1 Voorlichting en informatievoorziening

De wijze waarop een organisatie, bemiddelende instantie, de kennismigrant en wetenschappelijk onderzoeker informatie kan krijgen over de regelingen, kan op verschillende manieren plaatsvinden. Vanuit de IND zijn verschillende kanalen beschikbaar. Informatie is te vinden op de website van de IND (www.ind.nl) en in brochures. Verder kan de klant aan de IND vragen stellen via de algemene infolijn van de IND (0900 1234561)⁶², speciale e-mailbox (arbeid@ind.minvenj.nl), het Loket Kennis- en Arbeidsmigratie (LKA), of een van de andere loketten van de IND in Nederland.

Verder organiseert LKA voorlichtingsbijeenkomsten voor bedrijven die geen of weinig ervaring hebben met aanvragen voor kennismigranten en workshops voor bedrijven die al ervaring hebben met aanvragen voor kennismigranten. Tijdens de workshops worden de door bedrijven aangedragen onderwerpen uitgediept. Op verzoek kan het LKA incidenteel ook een workshop in het Engels organiseren.

Kennis nemen van de verschillende regelingen

In de verschillende webenquêtes is de vraag gesteld op welke manier voor het eerst kennis is genomen de kennismigrantenregeling en wetenschappelijk onderzoekers (richtlijn 2005/71/EG). Uit de antwoorden blijkt dat dit per doelgroep verschillend is.

De kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers hebben het vaakst via de werkgever voor het eerst kennisgenomen van de regelingen (83%).

Het grootste deel van de organisaties (52%) heeft via de website van de IND kennisgenomen van de kennismigrantenregeling. Dit medium wordt ook het meest aangegeven door de bemiddelende organisaties (34%). Daarnaast hebben de bemiddelende organisaties ook via het LKA (21%) en via collega's (15%) kennisgenomen van de kennismigrantenregeling.

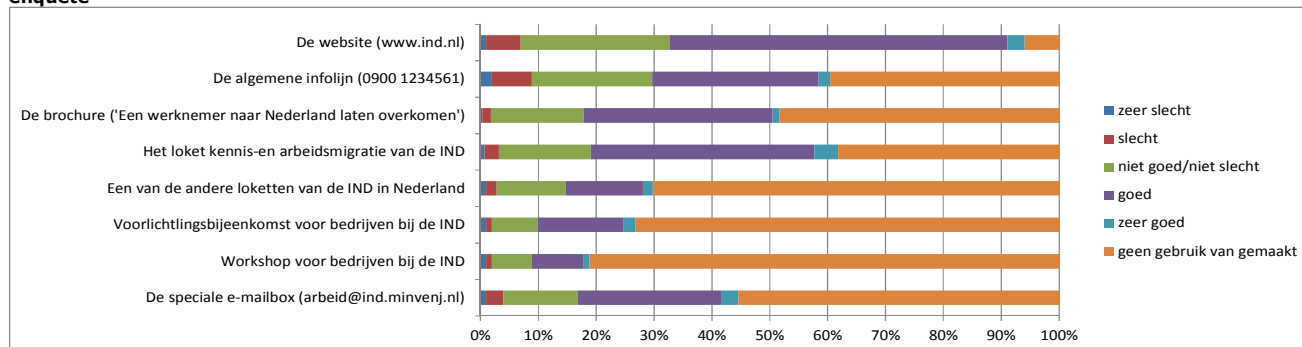
Van de regeling voor wetenschappelijk onderzoekers heeft 35% van de organisaties via het LKA en 26% via de website van de IND voor het eerst kennisgenomen.

Waardering informatiekanalen

In de vier webenquêtes hebben de organisaties, bemiddelende instanties, kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers hun waardering kunnen uiten over de voorlichting van de IND via de verschillende kanalen. In grafiek 25 zijn de uitkomsten weergegeven van de webenquête die is ingevuld door de organisaties die gebruik maken van de kennismigrantenregeling.

⁶² Per 3 maart 2014 is het telefoonnummer van de infolijn van de IND gewijzigd. Voor vragen over kennismigratie van erkende referenten, kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers is het Klantinformatiecentrum van de IND te bereiken op het telefoonnummer 088-430 460 (lokaal tarief).

Grafiek 25: Oordeel over de voorlichting van de IND over de kennismigrantenregeling door de organisaties op basis van de web enquête

Hierbij scoren de website van de IND en het LKA het beste. Uit de verschillende webenquêtes komt naar voren dat 49% tot 62% van de respondenten de website van de IND goed of zeer goed vindt. Het LKA wordt door 43% tot 62% van de respondenten als goed of zeer goed gewaardeerd.

Bij de organisaties, bemiddelende instanties, kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers geeft de grootste groep aan dat zij de voorlichting via de website, de brochure, het LKA en de speciale e-mailbox goed vinden. Daarnaast geeft de grootste groep bij de bedrijven en bemiddelende instanties aan dat zij de voorlichtingsbijeenkomsten en de workshops voor bedrijven goed vinden. Hierbij is gekeken naar de organisaties, bemiddelende instanties, kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers die in de webenquête hebben aangegeven dat zij van de hiervoor genoemde kanalen gebruik hebben gemaakt.

In de webenquête bestond ook de mogelijkheid om aan te geven dat de respondent geen gebruik heeft gemaakt van een bepaald informatiekanaal. Van de kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers geeft de grootste groep aan dat zij geen gebruik hebben gemaakt van de speciale e-mailbox (68%). Van de bemiddelende instanties en organisaties die gebruikmaken van de kennismigrantenregeling geven respectievelijk 50% en 82% aan dat zij geen gebruik hebben gemaakt van de workshops voor bedrijven. 67% van de organisaties die gebruikmaken van de regeling voor wetenschappelijk onderzoekers geeft aan geen gebruik te hebben gemaakt van een van de andere loketten van de IND in Nederland.

De algemene infolijn (0900 1234561) van de IND scoort het minst goed. 8% tot 14% waardeert deze als slecht of zeer slecht. Als reden waarom de respondenten niet tevreden zijn met de voorlichting via de infolijn wordt genoemd dat de informatie die telefonisch wordt gegeven niet altijd blijkt te kloppen. Er wordt aangegeven dat men meerdere keren belt om na te gaan of de gegeven informatie klopt. Ook geven zij aan dat de infolijn slecht bereikbaar is. Een van de respondenten geeft aan:

'I'm not experiencing any problems myself, but I would like it if you could get more reliable information from the hotline'.

Behoeftte aan informatie

Een deel van de respondenten geeft aan dat de informatie die door de IND wordt verstrekt, zowel via de website als telefonisch, vaak te algemeen is en niet uitgebreid genoeg. Er is behoefte aan informatie over de status van een aanvraag, waarbij niet alleen wordt aangegeven dat de aanvraag in behandeling is. De drie meest gekozen onderwerpen waar behoefte is aan meer informatie zijn per respondentengroep de volgende:

Kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers:

- Verlenging van de verblijfsvergunning: 35%
- Procedure algemeen: 34%
- Aanvraag gezinsleden: 27%

Organisaties die gebruik maken van de regeling voor wetenschappelijk onderzoekers:

- Digitale formulieren: 41%
- Administratieplicht (MoMi) 38%
- Zorgplicht (MoMi) 38%

Organisaties die gebruik maken van de kennismigrantenregeling:

- Laatste ontwikkelingen in de kennismigrantenregeling: 42%
- Procedure in het algemeen: 40%
- Digitale formulieren: 34%

Bemiddelende instantie:

- Laatste ontwikkelingen in de kennismigrantenregeling: 50%
- Digitale formulieren: 44%
- Streef- en beslistermijnen: 44%

5.2 Verbeterpunten voorlichting en informatievoorziening

Informatie

De respondenten van de webenquêtes geven aan dat de IND eenduidige informatie moet verstrekken. Meerdere respondenten geven aan dat informatie op de website van de IND moeilijk te vinden is. Er moet veel worden doorgeklikt om tot de gezochte informatie te komen. Verder is er behoefte aan specifieke informatie en aan een duidelijk stappenplan waarin alle procedures (aanvraag, verlenging) stap voor stap worden uitgelegd met daarbij aangegeven welke documenten nodig zijn.

Ook wordt aangegeven dat op de website van de IND wel te vinden is welke stukken bijvoorbeeld moeten worden overlegd, maar niet duidelijk is welke regelgeving daaraan ten grondslag ligt. Aangegeven wordt dat een link naar het juiste artikel in de Vc een verbetering zou zijn. Dit is zowel handig voor de expert als voor bijvoorbeeld de HR-functionaris van een bedrijf die wil nagaan of wordt voldaan aan de regels om in aanmerking te komen voor een verblijfsvergunning.

Verder wordt aangegeven dat de kennismigrant, wetenschappelijk onderzoeker en de referent proactief informatie willen ontvangen van de IND over toekomstige veranderingen en mogelijkheden.

Informatie in het Engels

Veel respondenten geven aan dat informatie ook in het Engels beschikbaar moet zijn. Dit geldt voor alle Nederlandse informatie op de website. Ook is er behoefte

aan correspondentie in het Engels, zoals bijvoorbeeld de (brief)beschikking van de IND. Door een van de respondenten wordt aangegeven:

'De brieven die verstuurd worden, onder andere over de termijn waarvoor de verblijfsvergunning is toegekend, in het Engels maken! Nu zijn deze in het Nederlands, wat de onderzoeker zelf natuurlijk niet kan lezen.'

Contactpersoon en online bevragen

Een deel van de respondenten geeft aan dat zij een vast contactpersoon zouden willen hebben die alles weet over de aanvraag. Verder wenst de respondent de mogelijkheid om de status van de aanvraag online te kunnen nagaan, waarbij wordt aangegeven wat de verwachte beslistermijn is. Door via online bevragen of via een vast contactpersoon duidelijkheid te geven over de status van de aanvraag, weet de referent wanneer de kennismigrant of wetenschappelijk onderzoeker in dienst kan worden genomen. Een van de respondenten geeft aan:

'Het zou heel fijn zijn als we online de status zouden kunnen checken en de verwachte aflever datum zodat er geen "stress" ontstaat bij kennismigranten over de tijdelijke status. Dit veroorzaakt een hoop telefoontjes naar IND met status update vragen. Vooral vanaf het moment van aankomst in Nederland en de definitieve toekenning.'

5.3 Uitvoering van de regelingen

In de webenquêtes is gevraagd om een rapportcijfer te geven als waardering voor de uitvoering van de kennismigrantenregeling en de regeling voor wetenschappelijk onderzoekers (richtlijn 2005/71/EG). Gemiddeld waarden de respondentengroepen de uitvoering met een voldoende, variërend van een 6,4 tot een 7,1. Hieronder is het gemiddelde cijfer per respondentengroep weergegeven:

- Kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers: 7,1
- Organisaties (regeling voor wetenschappelijk onderzoekers): 6,4
- Organisaties (kennismigrantenregeling): 6,8
- Bemiddelende instantie (kennismigrantenregeling): 6,9

5.3.1 Doorlooptijden aanvragen

Om Nederland in te kunnen reizen, is voor sommige nationaliteiten een machtiging tot voorlopig verblijf (mvv) vereist. Een mvv is een visum dat wordt afgegeven voor een verblijf van langer dan 3 maanden. Sinds de invoering van MoMi per 1 juni 2013 wordt de mvv en verblijfsvergunning in een keer aangevraagd met de procedure voor Toegang en Verblijf (TEV). De mvv/TEV moet in het land van herkomst of land van bestendig verblijf worden aangevraagd.

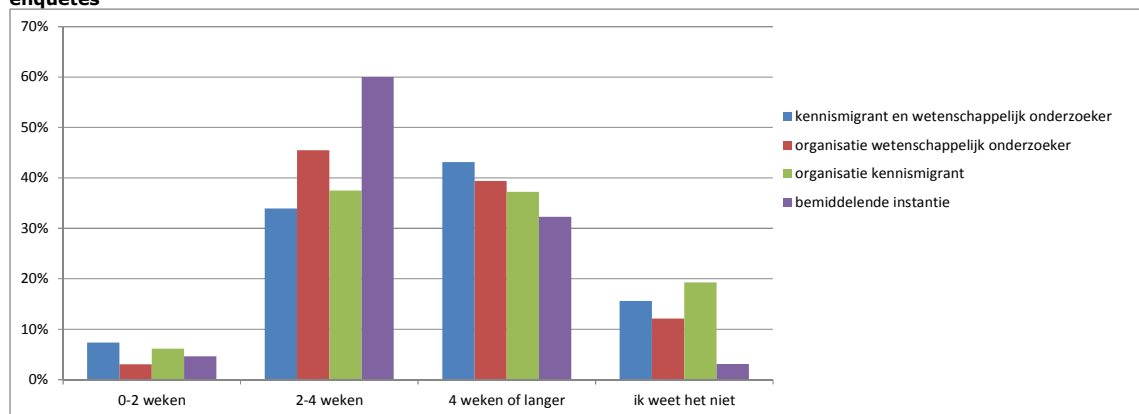
Voor de kennismigrantenregeling en de wetenschappelijk onderzoeker richtlijn 2005/71/EG geldt een versnelde procedure. Dit betekent dat de IND in beginsel binnen twee weken na ontvangst van een verzoek om advies om een mvv of een aanvraag tot het verlenen van een verblijfsvergunning zal beslissen. Deze (streef)termijn geldt wanneer het verzoek of de aanvraag op de voorgeschreven

wijze is ingediend⁶³, is voorzien van alle vereiste stukken, geen nader onderzoek vereist is en de aanvraag aan de hand van de eigen verklaringen van de referent wordt beoordeeld en niet aan de hand van de onderliggende stukken. De wettelijke beslistermijn is 90 dagen.

Uit de webenquêtes blijkt dat het overgrote deel van de kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers mvv-plichtig is.⁶⁴ In grafiek 26 is per respondentgroep weergegeven wat door de respondenten werd aangegeven over de doorlooptijd van de aanvraag mvv/TEV en de beslissing van de IND is.

Grafiek 26: Doorlooptijd aanvraag mvv (TEV) en de beslissing IND aangegeven door de respondenten van de web enquêtes

Uit de vier webenquêtes blijkt dat tussen 3%-7% van de respondenten aangeeft dat de doorlooptijd van de mvv (TEV) twee weken of korter is. Het grootste deel van de respondenten van de organisaties en bemiddelende instanties geeft aan dat de doorlooptijd van de mvv (TEV) gemiddeld 2 tot 4 weken is (38%-60%). Van de kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers geeft het grootste deel (43%) aan dat de doorlooptijd 4 weken of langer was.

Als reden voor de overschrijding van de streeftermijn van twee weken geeft 58%-78% van de organisaties en bemiddelende instanties in de webenquêtes aan dat dit komt door vertraging van de afhandeling van de aanvraag door de IND.

De versnelde procedure is een belangrijke factor voor de bedrijven die gebruik maken van de kennismigrantenregeling. 57% van de bedrijven/organisaties die gebruik maken van de kennismigrantenregeling geeft aan dit een belangrijk voordeel te vinden (zie paragraaf 4.1.1). De streeftermijn van twee weken is echter alleen haalbaar als de aanvraag volledig compleet is ingediend.

De webenquêtes zijn ongeveer zes maanden nadat MoMi in werking is getreden uitgezet. Uit de webenquêtes komt naar voren dat sinds de invoering van MoMi de doorlooptijden achteruit zijn gegaan.

⁶³ De aanvraag is op voorgeschreven wijze ingediend wanneer de aanvraag is ingediend door de kennismigrant, wettelijk vertegenwoordiger of erkend referent met de juiste formulieren op de plaats zoals door de IND is aangegeven en wanneer de vereiste leges zijn voldaan.

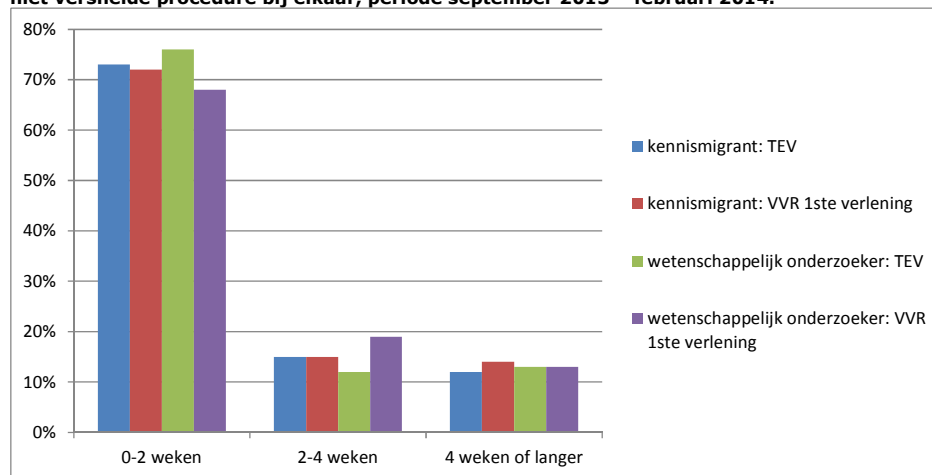
⁶⁴ Gelet op het feit dat in de vier webenquêtes het aantal respondenten dat niet mvv-plichtig is en alleen een verblijfsvergunning heeft aangevraagd klein is, wordt niet ingegaan op deze uitkomsten.

De invoering van MoMi heeft een grote impact gehad op de IND. Dit blijkt onder andere ook uit de interviews.

De invoering van MoMi betekent een grote verandering voor de medewerkers van de IND. Het vergt een andere manier van werken en in combinatie met de ingebruikname van INDiGO (het nieuwe computersysteem van de IND), betekent het een grote omslag voor de medewerkers van de IND. In de interviews wordt daarnaast aangegeven dat de medewerkers van de IND gemotiveerd zijn en dat zij ondanks de impact van de wijzigingen een goede prestatie hebben neergezet, hoewel de optimale situatie nog niet is bereikt.

Inmiddels zijn de achterstanden grotendeels verdwenen, zo blijkt ook uit recente cijfers over de doorlooptijden. In grafiek 27 is over de periode van september 2013 tot en met februari 2014 de doorlooptijd weergegeven van de mvv (TEV)-aanvraag of aanvraag om een verblijfsvergunning en de beslissing van de IND van respectievelijk de kennismigranten en de wetenschappelijk onderzoeker 2005/71/EG. In de periode september 2013 – februari 2014 werd het grootste deel van de aanvragen voor verblijf als kennismigrant (73%-72%) en verblijf als wetenschappelijk onderzoeker 2005/71/EG (76%-68%) binnen twee weken beslist. Dit beeld is beter dan het eerdere beeld dat uit de webenquêtes naar voren komt.

Grafiek 27: Doorlooptijd kennismigrant en wetenschappelijk onderzoeker 2005/71/EG, versnelde en niet versnelde procedure bij elkaar, periode september 2013 – februari 2014.

Bron: INDiGO

In grafiek 28 wordt de tevredenheid van de verschillende groepen respondenten weergegeven over de totale termijn die het indienen van een aanvraag voor een verblijfsvergunning, tot aan de afgifte van het verblijfsdocument in beslag neemt. Tussen 26% en 53% van de respondenten is tevreden of zeer tevreden over de genoemde doorlooptijd. Een van de respondenten geeft aan:

'Satisfied with IND's response in handling my visa/ residence permit. Hope you will continue the same in future.'

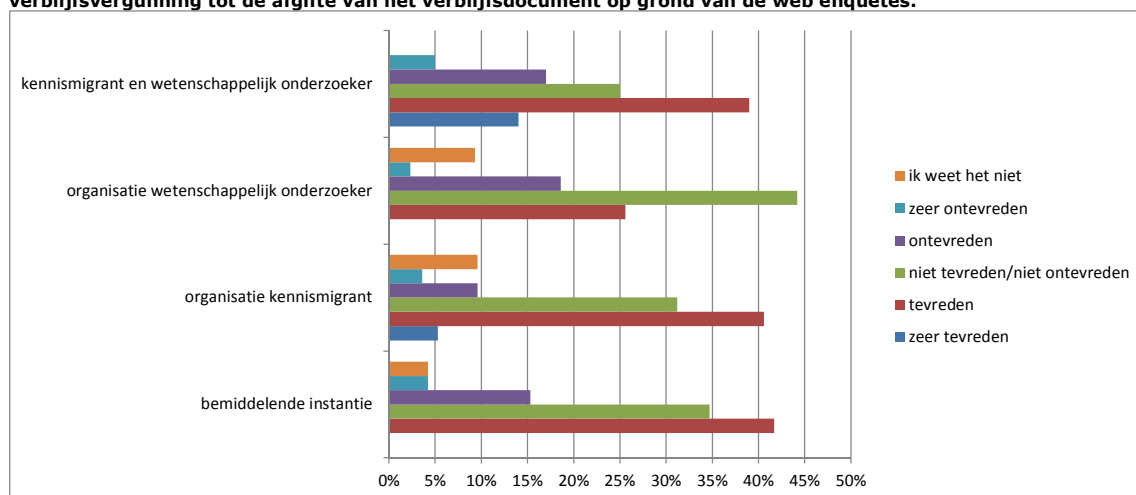
Tussen de 5% en 14% van de respondenten is ontevreden of zeer ontevreden over de totale termijn. Een van de respondenten geeft aan:

'De streeftermijn is een mooi streven, maar wordt regelmatig niet gehaald en daar zijn de bedrijfsprocessen nu wel op ingebouwd!'

Van alle respondentengroepen zijn de kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers het meest tevreden met de totale termijn die het indienen van een aanvraag voor een verblijfsvergunning tot aan de afgifte van het verblijfsdocument in beslag neemt. Zij hebben het hoogste percentage tevreden of zeer tevreden (53%) en het laagste percentage ontevreden en zeer ontevreden (5%).

Van alle respondentengroepen zijn de organisaties die gebruikmaken van de regeling wetenschappelijk onderzoekers het minst tevreden met de doorlooptijd, zij hebben het laagste percentage tevreden (26%) en zeer tevreden (0%). 11% van deze groep is ontevreden of zeer ontevreden over de doorlooptijd.

Grafiek 28: tevredenheid over de totale termijn van het indienen van een aanvraag om een verblijfsvergunning tot de afgifte van het verblijfsdocument op grond van de web enquêtes.

5.4 Ontwikkelingen in de uitvoering

Arbeidsmarktaantekening op mvv

De werkwijze is dat het verblijfsdocument klaarligt voor kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers als zij Nederland inreizen, zodat zij direct aan de slag kunnen. Het komt echter voor dat dit niet het geval is, omdat de aangeleverde pasfoto's niet aan de vereiste voorwaarden voldoen. Om er voor te zorgen dat zij wel direct in Nederland aan de slag kunnen, heeft een verandering in de werkwijze plaatsgevonden. De Nederlandse ambassade plaatst sinds oktober 2013 een arbeidsmarktaantekening op de mvv-sticker van de kennismigrant en/of wetenschappelijk onderzoeker waaruit blijkt dat zij na inreis meteen arbeid mogen verrichten als respectievelijk kennismigrant of wetenschappelijk onderzoeker. De kennismigrant en wetenschappelijk onderzoeker hoeft hierdoor niet te wachten met werken totdat hij in het bezit is gesteld van zijn verblijfsdocument of totdat een verblijfsaantekening in zijn paspoort is geplaatst.

Digitale aanvraag

Op 1 april 2011 is de pilot 'digitaal indienen aanvragen' gestart bij de KDRE van de IND. Het doel van de pilot was om in het kader van het MoMi gedachtegoed,

ervaring op te doen met het proces van digitale aanvragen. In eerste instantie zijn zes bedrijven benaderd. Vervolgens zijn in 2012 ruim zeventig bedrijven uitgenodigd om deel te nemen aan de uitbreiding van de pilot. Op dit moment nemen ongeveer 35 bedrijven deel. Het betreffen hierbij TEV-aanvragen⁶⁵ van kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers.

De werkwijze van de digitale aanvraag is als volgt. Het bedrijf logt met behulp van e-herkenning in op een website van de IND. Via deze website kan de werkgever de digitaal ingevulde TEV-aanvraag uploaden en naar de IND versturen. De aanvraag wordt automatisch verzonden naar een IND-e-mailbox. Vanuit deze e-mailbox worden de aanvragen opgevoerd in INDiGO. Op deze manier kan het bedrijf de aanvraag digitaal indienen.

In de interviews wordt aangegeven dat de digitale aanvraag een goede ontwikkeling is. In de toekomst is het de bedoeling dat dit verder doorgevoerd wordt door middel van portalen. Via het portaal kan de referent rechtstreeks digitaal de aanvraag om een verblijfsvergunning bij de IND indienen. Door de digitalisering is er minder fysiek contact noodzakelijk. Wel wordt in de interviews aangegeven dat ondanks de digitalisering het cruciaal is om ook persoonlijk contact te onderhouden met de diverse klantgroepen en dat dit niet wegbezuinigd moet worden. Hierbij wordt aangegeven dat het van belang is dat de relaties die met de klant zijn opgebouwd zo dicht mogelijk bij het proces waar de beslissingen over de aanvragen worden genomen blijven liggen. Door menselijk contact kunnen ook minder populaire maatregelen uitgelegd worden en blijft er ruimte om snel en soepel probleempunten op te lossen.

Biometrische gegevens

Op basis van een Europese verordening worden per 1 januari 2014 van vreemdelingen van zes jaar en ouder een foto en twee vingerafdrukken op de chip in het verblijfsdocument opgenomen.⁶⁶ Gelet hierop worden de vingerafdrukken van de kennismigrant op de Nederlandse ambassade afgenomen. De medewerker van de Nederlandse ambassade neemt tevens een foto van de vreemdeling en scant deze in. Ook plaatst de vreemdeling daar een handtekening op.

De niet mvv-plichtige migrant die in het buitenland verblijft en voor wie de erkend referent een aanvraag indient, moet zijn biometrische gegevens alsnog in Nederland na inreis laten afnemen bij een IND-loket. Als de niet mvv-plichtige vreemdeling in Nederland verblijft en in Nederland een aanvraag indient, worden de biometrische gegevens bij de aanvraag bij het IND-loket afgenomen.

Eén formulier IND en Belastingdienst

Op dit moment ontwerpen de IND en de Belastingdienst een formulier waarmee de kennismigrant zowel een verblijfsvergunning als de 30%-regeling kan aanvragen. Het bleek namelijk dat deze formulieren erg op elkaar lijken en voor 80% gelijk waren. Met één formulier is er één ingang voor de kennismigrant en gaan vervolgens twee instanties aan de slag. Hiermee wordt een lastenverlichting voor zowel de IND, de Belastingdienst en de aanvrager beoogd.

⁶⁵ Dit betrof een verzoek om een mvv voor inwerkingtreding van MoMi.

⁶⁶ Stb. 2014, nr 5611.

5.5 Verbeterpunten uitvoering

Uit de webenquêtes en uit de interviews komt een aantal verbeterpunten naar voren die betrekking hebben op de uitvoering.

Een deel van de respondenten van de webenquêtes geeft aan dat zij graag zouden zien dat de procedure wordt vereenvoudigd en verduidelijkt. Voor kleine bedrijven, die relatief minder vaak met de procedure te maken hebben, kan de procedure ingewikkeld zijn.

Formulieren

Een deel van de respondenten geeft aan dat de formulieren regelmatig veranderen en dat het hierdoor onduidelijk is hoe deze moeten worden ingevuld en welke formulieren op dat moment gebruikt moeten worden. Een verbetering is dat de IND het aantal aanvraagformulieren heeft verminderd.

Digitale aanvraag

Respondenten willen de mogelijkheid dat de aanvraag voor een verblijfsvergunning door de kennismigrant/wetenschappelijk onderzoeker en de referent samen digitaal ingediend kan worden.

Doorlooptijd aanvragen

Voor de kennismigrantenregeling en de wetenschappelijk onderzoeker richtlijn 2005/71/EG, geldt zoals in paragraaf 5.3.1 is aangegeven, bij het aanvragen van een mvv of een aanvraag tot het verlenen van een verblijfsvergunning een versnelde procedure van in principe twee weken. Een deel van de respondenten geeft aan dat deze streeftermijn vaak niet wordt gehaald. Ook uit de interviews komt naar voren dat de streeftermijn vooral in tijden van drukte niet altijd gehaald worden. De respondenten geven aan dat zij een snellere beslistermijn willen. Verder is er onduidelijkheid over de streeftermijnen. De respondent wil graag weten hoe lang de aanvraagprocedure gaat duren.

Daarnaast wordt een aantal keer aangegeven dat wanneer een bedrijf erkend referentschap aanvraagt, snel op deze aanvraag moet worden beslist. Wanneer dit gebeurt, kan het bedrijf de kennismigrant of wetenschappelijk onderzoeker snel naar Nederland laten overkomen.

Verblijfsdocument

Wanneer een aanvraag om een TEV of verblijfsvergunning wordt ingewilligd, wordt het verblijfsdocument aangemaakt. Wat de verblijfspasjes betreft, geeft een aantal respondenten aan dat deze sneller aangemaakt moeten worden, zodat het verblijfsdocument klaar ligt als de kennismigrant of de wetenschappelijk onderzoeker in Nederland aankomt. Een reden waarom de verblijfspasjes niet altijd op tijd klaar zijn, is dat de aangeleverde pasfoto's regelmatig niet aan de voorwaarden voldoen.

Een verbetering in dit kader is, zoals eerder al aangegeven, dat de mvv-plichtige kenniswerkers bij de ambassade een arbeidsmarktaantekening op de mvv krijgen. Verder vinden respondenten dat het mogelijk zou moeten zijn om het pasje op meerdere plaatsen op te kunnen halen.

Expatcenter en Burgerservicenummer (BSN)

Er zijn vier Expatcenters in Nederland waar de IND met gemeenten samenwerken (zie paragraaf 5.7.1). In de enquête geven verschillende respondenten aan dat zij de Expatcenters positief vinden. Een van de voordelen

die hierbij genoemd wordt, is de snelle afgifte van BSN-nummers via de Expatcenters. Respondenten geven aan dat in de steden waar geen Expatcenter is, het verkrijgen van een BSN-nummer langer kan duren. Het BSN-nummer heeft de kennismigrant bijvoorbeeld nodig om een zorgverzekering af te sluiten en een bankrekening te openen. Meerdere keren hebben respondenten aangegeven dat zij graag zien dat het aantal Expatcenters wordt uitgebreid.

Legalisatie

Meerdere respondenten geven aan dat het proces om een geboorteakte of een huwelijksakte te legaliseren bij de Nederlandse ambassade erg lang duurt. Om een aanvraag om een verblijfsvergunning als kennismigrant of wetenschappelijk onderzoeker in te dienen, is het niet vereist om een gelegaliseerde geboorteakte te overleggen. Wel heeft de kennismigrant een gelegaliseerde geboorteakte nodig om zich te kunnen inschrijven bij de gemeente.

Een gelegaliseerde huwelijksakte of geboorteakte is nodig voor de aanvraag van de verblijfsvergunning voor respectievelijk de echtgenoot/echtgenote en de kinderen van de kennismigrant. Het legaliseren van stukken is geregeld in internationale verdragen. Bedrijven geven aan dat voor hen de totale doorlooptijd van belang is en deze behelst meer dan alleen de procedure bij de IND. Het regelen van gelegaliseerde documenten kost veel tijd.

Sluiting Nederlandse ambassades

Het ministerie van Buitenlandse Zaken heeft een aantal ambassades gesloten en in de toekomst gaan er nog meer sluiten. Dit wordt als een achteruitgang ervaren, omdat de vreemdeling verder moet reizen, soms zelfs naar een ander land om de mvv op te halen. Dit bemoeilijkt ook het legaliseren van aktes. In de interviews wordt de suggestie gedaan dat de werkwijze zodanig wordt ingericht, dat een fysieke gang naar de diplomatieke post niet meer nodig is.

5.6 Toezicht en handhaving

Kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers zijn welkom in Nederland. De toelatingsregelingen zijn daarom eenvoudig en uitnodigend. Echter, fraude en misbruik moet worden voorkomen. Dit levert een spanningsveld op in de handhaving. Immers, handhaving mag niet de aantrekkelijkheid van de regelingen ondermijnen, maar het moet wel mogelijk zijn om te kunnen controleren of er geen fraude of misbruik plaatsvindt.

Toezicht en handhaving IND

Onder MoMi is migratie soepel bij referenten van wie de betrouwbaarheid in een erkenningsprocedure is getoetst aan de voorkant, maar moeten aan de achterkant wel mogelijkheden tot handhaving zijn geregeld. Nieuw is dat onder MoMi de IND zelf ook waarschuwingen en boetes kan geven bij overtredingen.

Voor het toezicht op bedrijven onder MoMi is deels aangesloten bij het gedachtegoed van de Belastingdienst en zijn manier van uitoefenen van horizontaal toezicht op bedrijven. Door het ontwikkelen van een accounthoudersrol leert de IND de bedrijven beter kennen. Wanneer de IND een bedrijf beter en langer kent en een goede relatie heeft met het bedrijf, kan de IND steeds minder controleren. Een voorbeeld hiervan zijn de eigen verklaringen sinds de invoering van MoMi. De ervaring met bedrijven en instellingen tot nu toe leert dat het overgrote deel als betrouwbaar kan worden beschouwd.

Wat handhaving betreft zit de IND in een omslag. Voor MoMi toetste de IND-medewerker een aanvraag aan de voorkant. Onder MoMi wordt bij de erkende referent meer gecontroleerd aan de achterkant in plaats van aan de voorkant.

Voorbeelden van handhaving die de IND verricht, zijn vooraf een risicobeoordeling maken en het uitvoeren van trajectcontroles waarbij wordt nagegaan of een vergunninghouder nog voldoet aan de verblijfsvoorwaarden. Door goede preventieve handhaving en werken met betrouwbare bedrijven en instellingen kunnen aanvragen waar niets mis mee is sneller worden afgehandeld en is er meer tijd over voor de aanvragen waar wel iets mis mee is.

Daarnaast heeft de IND ook contacten en gegevensuitwisseling met ketenpartners, zoals de Belastingdienst en Inspectie SZW. Wanneer een bedrijf de regels overtreedt bij de ene organisatie is de kans groot dat het bedrijf ook in de mist gaat bij de andere organisaties. Door samen te werken versterken de ketenpartners elkaar.

In de interviews komt naar voren dat de samenwerking wat informatie-uitwisseling betreft structureler en minder ad hoc zouden kunnen verlopen. Wanneer de IND bijvoorbeeld een verblijfsvergunning intrekt, zou zij ook de andere ketenpartners hierover moeten informeren. In de samenwerking zijn stappen gemaakt, maar het is nog te veel op ad-hocbasis. Het uiteindelijke doel is om de verschillende systemen aan elkaar te koppelen. Voor de handhaving zou het ook goed zijn als de IND automatisch signalen krijgt uit het handelsregister.

Toezicht en handhaving Inspectie SZW

Inspectie SZW voert in het kader van het project kennismigranten inspecties uit bij bedrijven die erkend referent zijn voor kennismigranten. Het project kennismigranten is feitelijk een aaneenschakeling van projecten met de looptijd van een jaar. In het jaarlijkse projectplan van Inspectie SZW wordt het aantal inspecties geraamd.

Voor het project kennismigranten wisselen de IND en Inspectie SZW gegevens uit. De informatie van de IND verrijkt Inspectie SZW met informatie uit de eigen systemen en overige zelf vergaarde informatie, gecombineerd met informatie van ketenpartners. Er wordt bijvoorbeeld gekeken of aan het salariscriterium wordt voldaan of dat er opvallende omstandigheden zijn, zoals een vreemde werklocatie bij een bepaalde bedrijfsactiviteit of een groot aantal managers in een organisatie met weinig medewerkers.

Naast de geplande inspecties in het kader van het project kennismigranten is er sprake van 'bijvangst' in andere inspectieprojecten, de zogenoemde labelzaken. Dit zijn zaken waarbij een bedrijf in het kader van een ander project van de Inspectie SZW, bijvoorbeeld Horeca, wordt gecontroleerd en er kennismigranten worden aangetroffen. De controle van de kennismigranten wordt dan in het Inspectiesysteem gemarkeerd als een labelzaak voor het project kennismigranten.

Inspectie SZW is gericht op notoire overtreders en ernstige misstanden. Bij kennismigranten richt de Inspectie zich met name op naleving van het salariscriterium. Als Inspectie SZW een overtreding constateert, neemt de IND gepaste maatregelen. Deze gepaste maatregelen vanuit de IND kunnen variëren van onderzoek, intrekking van de verblijfsvergunning, van een waarschuwing of

boete voor het bedrijf tot een mogelijk intrekking van een erkend referentschap. Als de Inspectie SZW en kennismigrant aantreft die te werk wordt gesteld buiten de door de IND toegestane periode, is er ook sprake van overtreding van de Wav door de werkgever van de kennismigrant. Deze overtreding heeft echter geen gevolgen voor het verblijfsrecht.

Aan de ene kant komt uit een aantal interviews en uit de webenquête naar voren dat de manier waarop Inspectie SZW controleert bij kennismigranten en buitenlandse bedrijven/zelfstandigen negatief kan overkomen. Aan de andere kant ontvangt de Inspectie SZW weinig klachten over de wijze waarop zij bedrijven en werknemers bejegen.

De Nederlandse overheid doet veel moeite om bedrijven en kennismigranten naar Nederland te halen, maar is ook alert op oneerlijke concurrentie op de arbeidsmarkt door bijvoorbeeld schijnconstructies of fraude met regelingen.

In de interviews wordt aangegeven dat er bij een overtreding van een bedrijf vaak slechts sprake is van een misverstand of informatie achterstand. In de ogen van het bedrijf heeft Nederland hen in eerste instantie zo verwelkomd en vervolgens is het bedrijf van mening dat hen onterecht een hoge boete wordt opgelegd. Een van de uitgangspunten bij de handhaving van arbeidswetten is echter de eigen verantwoordelijkheid van werkgevers om zich goed te informeren over de geldende wet- en regelgeving.

In een aantal interviews wordt aangegeven dat het wenselijk is dat Inspectie SZW bij dergelijke bedrijven er vanuit gaat dat de bedrijven ter goede trouw zijn, ruimte biedt om eventuele vergissingen recht te zetten en rekening houdt met cultuurverschillen. Aangegeven wordt dat een inspecteur van Inspectie SZW echter niet de bevoegdheid heeft om onderscheid te maken tussen bedrijven en af te zien van het opmaken van een boeterapport bij het constateren van een overtreding van bijvoorbeeld de Wav. Een bedrijf heeft altijd de mogelijkheid om zijn zienswijze over een zaak in te dienen, dan wel in bezwaar en beroep te gaan tegen de beschikking.

5.7 Ketensamenwerking

Op het gebied van kennismigratie zijn er verschillende (keten)partners, zoals IND, Directie Migratie Beleid (DMB), Ministerie van EZ - met de onderdelen Netherlands Foreign Investment Agency (NFIA) en Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) -, Ministerie van SZW, Inspectie SZW, UWV, Belastingdienst, Ministerie van Buza, Ministerie van VWS, Ministerie van OCW, Nuffic, Sociale Verzekeringsbank (SVB), Expatcenters, gemeenten en onderzoeksinstellingen.

In de interviews hebben de verschillende (keten)partners aangegeven de samenwerking over het algemeen goed verloopt.

Alle overheidsinstanties dragen uit dat hoogopgeleiden welkom zijn in Nederland. De belangen van de ketenpartners kunnen echter onderling verschillen. Zo kijkt bijvoorbeeld EZ naar het economisch belang, de ondernemer en werkgever. Deze visie is uitnodigend. SZW focust meer op het beschermen van de Nederlandse arbeidsmarkt. V&J zit hier tussenin. Vanuit deze verschillende belangen is het belangrijk dat bij beleidswijzigingen en de implementatie hiervan wordt samengewerkt en dat de ketenpartners vroegtijdig bij het proces

betrokken worden. Als bijvoorbeeld iets bij de IND wijzigt, kan dit ook gevolgen hebben voor Inspectie SZW of de Expatcenters.

UWV

De toets of het salaris van een kennismigrant marktconform is, verloopt in goede samenwerking tussen de IND en het UWV (zie ook paragraaf 2.2.1). De IND en het UWV hebben afspraken gemaakt welke stukken aan de werkgever worden gevraagd als de IND twijfels heeft over het loon. De IND stuurt de stukken vervolgens per post naar het UWV. De afspraak is dat de IND in een begeleidende brief aangeeft wat de reden voor het vragen van het advies is. Daarna geeft het UWV advies, dat per post weer naar de IND wordt gestuurd.

Inspectie SZW

Verder is er een goede samenwerking met Inspectie SZW. De communicatielijnen en de verhoudingen zijn goed. De signalen worden goed met elkaar gedeeld, elk doet dat vanuit de eigen verantwoordelijkheid.

5.7.1

Expatcenters

Er zijn vier Expatcenters in Nederland, namelijk Expatcenter Amsterdam Area, The Hague International Center, Holland Expatcenter South (locaties in Eindhoven, Tilburg en Maastricht) en de Expatdesk Rotterdam. De Expatcenters in Nederland zijn uniek en zijn niet te vinden in andere landen.

De Expatcenters zijn een samenwerkingsverband tussen gemeenten en de IND. Er zijn vaste criteria om als Expatcenter te kunnen starten:

- Minimaal 500 aanvragen eerste aanleg op jaarbasis;
- Minimaal twee vormen van dienstverlening, BRP en IND;
- Bestuurlijk draagvlak van de gemeente;
- Financiering door de gemeente.

Uit zowel de interviews als uit de webenquêtes komt naar voren dat de Expatcenters een succes zijn. De Expatcenters zorgen voor een goede opvang van de expat en goede relaties tussen de gemeenten en het bedrijfsleven. Dit draagt bij aan de kenniseconomie.

Met de Expatcenters is de werkwijze als volgt. De aanvraag om een verblijfsvergunning als kennismigrant of wetenschappelijk onderzoeker wordt ingediend bij de IND. In het aanvraagformulier geeft de erkend referent aan waar de kennismigrant de verblijfsvergunning ophaalt, bijvoorbeeld bij een van de Expatcenters. Wanneer de aanvraag wordt ingewilligd, kan de kennismigrant tijdens de afspraak de verblijfsvergunning in ontvangst nemen, zich inschrijven in BRP en zijn BSN-nummer verkrijgen. Wanneer het verblijfsdocument nog niet klaar ligt, moet de kenniswerker een tweede keer langskomen. De doelgroep van de Expatcenters en welke diensten zij aanbieden, komen voor een deel overeen, maar er zijn ook verschillen. De verschillende Expatcenters zijn toegespitst op de behoefte in hun eigen regio.

Holland Expatcenter South

Het Holland Expatcenter South biedt diensten aan voor kennismigranten, wetenschappelijk onderzoekers (richtlijn 2005/71/EG) en EU-onderdanen die een arbeidsovereenkomst hebben van vier maanden of langer. De partners van de kennismigranten en de wetenschappelijk onderzoekers kunnen zich ook via het Expatcenter laten inschrijven in de BRP. De partners van de EU-onderdanen

kunnen alleen van deze service gebruikmaken als zij tegelijkertijd met de EU-onderdaan langskomen.

Het Expatcenter South heeft de beschikking over een vaste pool van vrijwilligers die zelf expat zijn. Hierdoor kunnen veel klanten bij het Expatcenter in hun eigen taal spreken.

Daarnaast organiseert het Expatcenter South evenementen als Meet and Greet, workshops om te leren en te integreren. Verder heeft het Expatcenter een Partnership Program. Private dienstverleners kunnen onder bepaalde voorwaarden hiervan lid worden. Het Expatcenter controleert of de private dienstverleners zich aan de voorwaarden houden. Alle informatie over deze private dienstverleners is op de website van het Expatcenter te vinden.

Het Expatcenter South werkt samen met 31 gemeenten in Brabant en Limburg en de IND. In Limburg komt verder de GGD langs bij het Expatcenter zodat de expats meteen de verplichte TBC-test kunnen doen. Daarnaast werkt het Expatcenter samen met de SVB en de Belastingdienst.

The Hague International Centre (THIC)

De klanten van het THIC bestaan uit kennismigranten, wetenschappelijk onderzoekers en EU-burgers die werkzaam zijn bij erkende referenten. Hierbij geldt dat of het bedrijf is gevestigd in Den Haag, Leidschendam-Voorburg of Delft of dat de klant in een van deze gemeenten woont. Ook geprivilegieerden kunnen bij het THIC terecht om zich te laten inschrijven in de BRP en een BSN te verkrijgen. Het Ministerie van Buitenlandse Zaken geeft in deze gevallen de verblijfsvergunning af.

Een van de diensten die het THIC aanbiedt, is dat de kennismigrant een Engelstalig formulier voor de Belastingdienst kan invullen om de 30%-regeling aan te vragen. Het THIC stuurt dit formulier vervolgens door naar de Belastingdienst.

Verder is er bij het THIC elke dag iemand aanwezig van ACCESS. Dit is een organisatie die bestaat uit expats. Zij geven de expats 'softe' informatie over het wonen in Nederland. Zij doen dit aan de hand van hun eigen ervaringen.

Daarnaast verzorgt het THIC ook een 'Welcome to The Hague programme' voor de kennismigrant en zijn familieleden. Hierbij wordt uitleg gegeven over de website van het THIC, een film getoond over Den Haag, een bezoek gebracht aan de Bibliotheek en een stadswandeling gemaakt.

Expatcenter Amsterdam Area

Het Expatcenter Amsterdam Area werkt samen met de gemeenten Amsterdam, Almere, Amstelveen, Haarlemmermeer en Hilversum. De klanten van het Expatcenter zijn kennismigranten, wetenschappelijk onderzoekers (richtlijn 2005/71/EG) en EU-onderdanen.

Via het Expatcenter kan een aanvraag voor de 30%-regeling van de Belastingdienst worden ingediend. Ook heeft het Expatcenter een Partnership Program waaraan commerciële dienstverleners deelnemen. Vanaf 1 april 2013 vraagt het Expatcenter servicekosten voor de geleverde diensten.

Expatdesk Rotterdam

De Expatdesk Rotterdam heeft als doelgroep kennismigranten, wetenschappelijk onderzoekers en in mindere mate arbeidsmigranten. De Expatdesk maakt voor de kennismigrant een afspraak bij het stadhuis om zich op één dag in te laten schrijven in de BRP en het verblijfspasje af te halen.

Tot 2013 viel de Expatdesk Rotterdam officieel onder de gemeente. Vanaf 1 januari 2014 is de Expatdesk geprivatiseerd en een stichting geworden die gesubsidieerd wordt door de gemeente.

Samenwerking Expatcenters en IND

De Expatcenters geven aan blij of tevreden te zijn met de samenwerking met de IND. Er is goed intern contact met de IND. De communicatie kan echter wel verbeterd worden, bijvoorbeeld over voorgenomen wijzigingen. De Expatcenters zijn immers een voorportaal en worden bij aankomende wijzigingen overspoeld met vragen door bijvoorbeeld organisaties.

Een voorbeeld waarbij de communicatie niet goed is verlopen, is de invoering van MoMi. Wat er precies ging veranderen was voor de Expatcenters pas duidelijk toen MoMi al in werking was getreden. Een ander voorbeeld dat door de Expatcenters is genoemd is dat de ambassades tegenwoordig een arbeidsmarktaantekening plaatsen op de mvv van de kennismigrant, zodat de kennismigrant bij aankomst in Nederland gelijk kan beginnen met werken. Dit is op zich een goede wijziging, maar de Expatcenters zijn hier niet van tevoren op de hoogte gebracht.

Toekomst Expatcenters

In de interviews wordt aangegeven dat een structurele keuze moet worden gemaakt over de rol van het Expatcenter als ketenpartner van de IND. Door onder andere de invoering van MoMi nemen de IND-handelingen binnen het Expatcenter af:

- Door de IND wordt geëxperimenteerd met het opsturen van de verblijfspasjes. Hierdoor wordt de fysieke rol naar de klant toe minder;
- De EU-sticker wordt niet meer afgegeven;
- Het aantal verlengingen wordt door MoMi minder.

Gelet op het bovenstaande wordt de rol van de IND in het Expatcenter steeds minder en virtueel. Het Expatcenter heeft echter een belangrijke rol in de voorlichting en de relatie met het bedrijfsleven. De rol van de IND binnen het Expatcenter wordt echter anders. Ook de expats zelf geven aan tevreden te zijn met de Expatcenters.

5.8 Belangrijkste bevindingen uitvoering

Voorlichting en informatievoorziening

De respondenten waarderen de website van de IND en het LKA als beste voorlichtingskanaal van de IND. De algemene infolijn (0900 1234561) scoort het minst goed. Aangegeven wordt dat de informatie die telefonisch wordt gegeven niet altijd blijkt te kloppen. De respondenten hebben behoefte aan eenduidige informatie, die ook in het Engels beschikbaar moet zijn. Ook wordt aangegeven dat de informatielijn van de IND slecht bereikbaar is.

Verder is er behoefte aan meer informatie over de status van de aanvraag en wat de verwachte beslistermijn is. Respondenten willen hiervoor een vast

contactpersoon en de mogelijkheid om de status van de aanvraag online na te kunnen gaan.

Uitvoering

Gemiddeld waarderen de respondentengroepen de uitvoering van de kennismigrantenregeling en de regeling voor wetenschappelijk onderzoekers (richtlijn 2005/71/EG) met een voldoende, variërend van een 6,4 tot een 7,1.

De belangrijkste verbeterpunten die de respondenten noemen is dat de doorlooptijden versneld moeten worden, waarbij geldt dat dit niet alleen de doorlooptijd bij de IND betreft maar ook de doorlooptijd van bijvoorbeeld het legaliseren van aktes. Ook is er behoefte om de aanvraag geheel digitaal te kunnen indienen.

Een ontwikkeling die ervoor zorgt dat de kennismigrant en wetenschappelijk onderzoeker direct bij binnenkomst in Nederland kan gaan werken, is de arbeidsmarktaantekening die de Nederlandse ambassade op mvv-sticker plaatst. Een achteruitgang voor de praktische uitvoering van het beleid is dat een aantal Nederlandse ambassades gaat sluiten of is gesloten. De kennismigrant moet verder reizen, soms zelfs naar een ander land om de mvv op te halen.

Toezicht en handhaving

Bij handhaving bestaat een spanningsveld. Immers, handhaving mag niet de aantrekkelijkheid van de regelingen ondermijnen, maar het moet wel mogelijk zijn om te kunnen controleren of er geen fraude of misbruik plaatsvindt.

Toezicht en handhaving wordt uitgevoerd door de IND en Inspectie SZW. Onder MoMi is migratie soepel bij referenten van wie de betrouwbaarheid in een erkenningsprocedure is getoetst aan de voorkant, maar er moeten aan de achterkant wel mogelijkheden tot handhaving zijn geregeld. De IND voert hiervoor bijvoorbeeld handmatig trajectcontroles uit. Nieuw is dat onder MoMi de IND zelf ook waarschuwingen en boetes kan geven bij overtredingen.

Inspectie SZW voert in het kader van het project kennismigranten jaarlijks controles uit bij bedrijven die erkend zijn voor kennismigranten. Daarnaast komt het ook voor dat een bedrijf in het kader van een ander inspectieproject wordt gecontroleerd en er kennismigranten worden aangetroffen. Verder worden er inspecties uitgevoerd op basis van signalen die bij Inspectie SZW binnenkomen.

Wanneer Inspectie SZW iets constateert, neemt de IND gepaste maatregelen.

(Keten)samenwerking

De samenwerking tussen de verschillende (keten)partners verloopt over het algemeen goed. Een verbeterpunt is om bij beleidswijzigingen vroegtijdig de (keten)partners bij het proces te betrekken en deze wijzigingen te communiceren.

Uit zowel de interviews als uit de webenquêtes komt naar voren dat de Expatcenters een succes zijn. De Expatcenters zorgen voor een goede opvang van de expat en goede relaties tussen de gemeenten en het bedrijfsleven en is hierdoor goed voor de kenniseconomie. De Expatcenters zijn een samenwerkingsverband tussen de gemeente en de IND.

6 Het leven in Nederland

6.1 Versterking van de economie

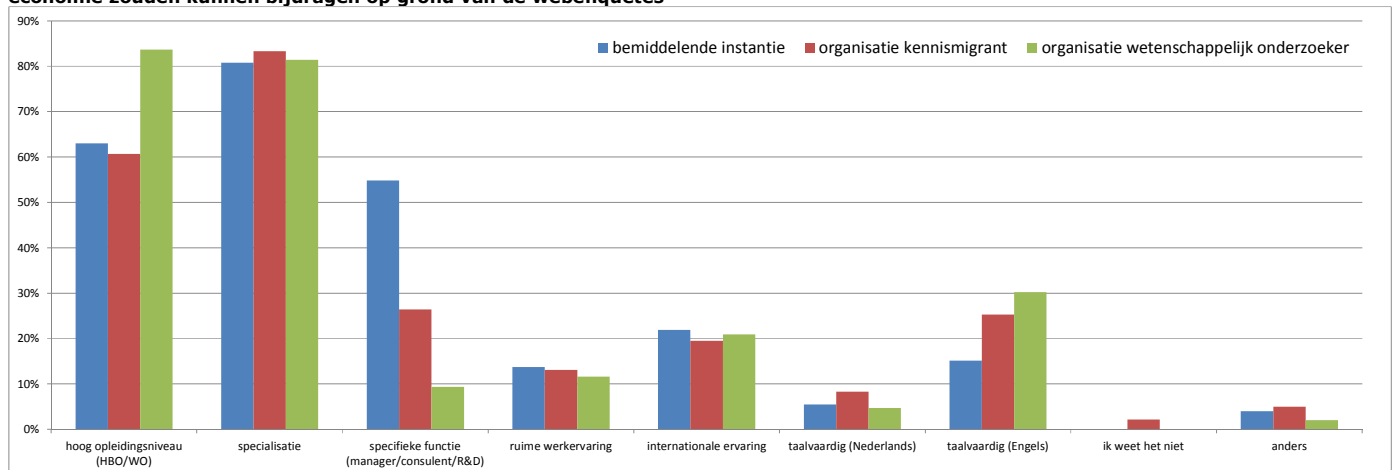
Voor de top van de arbeidsmarkt is het arbeidsmigratiebeleid uitnodigend. Hierdoor wordt beoogd Nederland aantrekkelijker te maken als vestigingsplaats voor internationale bedrijven en kennismigranten (waaronder ook wetenschappelijk onderzoekers). Dit draagt bij aan de versterking van de Nederlandse kenniseconomie.

In de webenquêtes is aan de respondenten gevraagd naar hun visie hierover. De resultaten worden in dit hoofdstuk weergegeven.

Van de organisaties en de bemiddelende instanties geven respectievelijk 78% en 81% aan dat kennismigranten bijdragen aan de versterking van de Nederlandse kenniseconomie. 74% van de organisaties is van mening dat wetenschappelijke onderzoekers (richtlijn onderzoeker 2005/71/EG) bijdragen aan de versterking van de Nederlandse kenniseconomie. 70% tot 74% van de respondenten is van mening dat verruiming van de mogelijkheden voor toelating van buitenlandse arbeidskrachten verder bijdraagt aan de versterking van de Nederlandse kenniseconomie.

In grafiek 29 is te zien wat volgens de respondenten de belangrijkste kenmerken zijn die aan de versterking van de Nederlandse kenniseconomie kunnen bijdragen. Als belangrijke kenmerken worden specialisatie (81-83%) en hoog opleidingsniveau 61%-84% genoemd.

Grafiek 29: De belangrijkste kenmerken van buitenlandse arbeidskrachten of onderzoekers die aan de versterking van de Nederlandse economie zouden kunnen bijdragen op grond van de webenquêtes

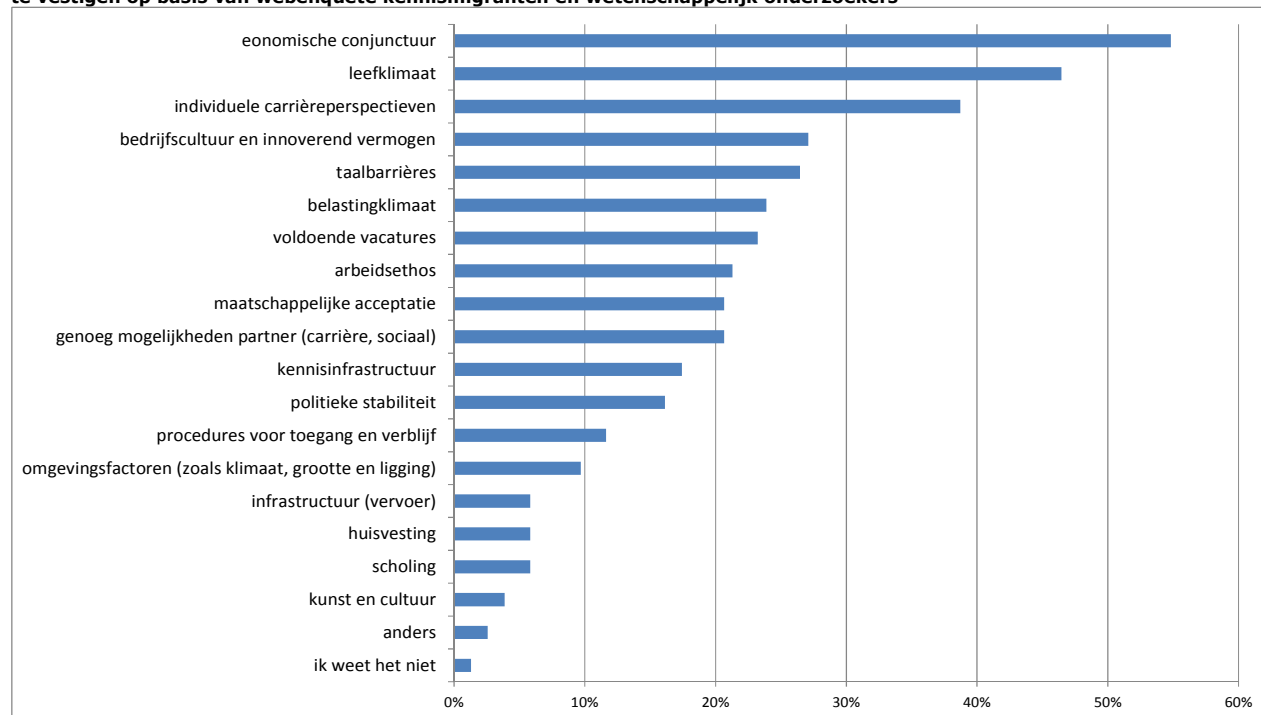

6.2 Aantrekken van kennismigranten en bedrijven

In grafiek 30 is te zien welke factoren de keuze van een kennismigrant of wetenschappelijk onderzoeker bepalen om zich in een bepaald land te vestigen. De drie belangrijkste factoren die genoemd worden zijn:

1. economische conjunctuur (55%)
2. het leefklimaat (46%)
3. individuele carrièreperspectieven (39%)

Grafiek 30: Factoren die keuze van kennismigrant of wetenschappelijk onderzoeker bepalen om zich in een bepaald land te vestigen op basis van webenquête kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers

Deze vraag is ook in de andere webenquêtes gesteld. De organisaties die gebruik maken van de kennismigrantenregeling noemen dezelfde drie:

1. individuele carrièreperspectieven (57%)
2. leefklimaat (41%)
3. economische conjunctuur (36%)

De bemiddelende instanties noemen als belangrijke factoren:

1. individuele carrièreperspectieven (54%)
2. leefklimaat (50%)
3. belastingklimaat (40%)

De organisaties die gebruik maken van de regeling voor wetenschappelijk onderzoekers geven als belangrijke factoren aan:

1. carrièreperspectieven (62%)
2. kennisinfrastructuur (52%)
3. bedrijfscultuur en innoverend vermogen (33%)

Procedures voor toegang en verblijf komt niet in de top 3 voor. Van de kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers geeft 12% aan dat de procedures voor toegang en verblijf een factor is die de keuze van een kennismigrant of een wetenschappelijk onderzoeker bepaald om zich in een bepaald land te vestigen. Deze factor staat op de 13^e plaats.

De organisaties en bemiddelende instanties schatten de procedures voor toegang en verblijf als een belangrijke factor waarom kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers voor een bepaald land kiezen, namelijk tussen de 21% en 35%. Voor organisaties die gebruikmaken van de regeling voor wetenschappelijk onderzoekers staat deze factor op de 4de plaats en voor

bemiddelende instanties en organisaties die gebruik maken van de kennismigrantenregeling staat deze factor op de 5de plaats.

Een verklaring voor dit verschil is dat juist de organisaties en de bemiddelende instanties belang hebben bij toegankelijke procedures. Zij regelen immers het verblijf voor de kennismigranten en de wetenschappelijk onderzoekers. Kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers hebben minder te maken met deze procedures.

Belastingklimaat

Uit de interviews komt naar voren dat het belastingklimaat een belangrijke reden is waarom bedrijven zich in Nederland willen vestigen. Een bedrijf dat zich wil vestigen in Nederland kan namelijk vooraf overleg voeren met de Belastingdienst, zodat van tevoren duidelijk is hoeveel belasting het bedrijf moet gaan betalen. De bedrijven weten, voordat zij zich vestigen in Nederland, wat hun fiscale positie is. Dit is een uniek concept.

Daarnaast bestaat sinds de jaren 50 de 30%-regeling. Deze regeling is belangrijk voor het fiscale vestigingsklimaat en maakt het aantrekkelijk om werknemers met specifieke deskundigheid naar Nederland te halen. Met de regeling kunnen bedrijven tijdelijk een onbelaste kostenvergoeding van 30% aan inkomende werknemers verstrekken. In de interviews wordt aangegeven dat de 30%-regeling bijdraagt aan een aantrekkelijk Nederlands vestigingsbeleid.

Verder heeft Nederland ongeveer honderd belastingverdragen. In deze verdragen wordt vastgelegd dat een persoon of een bedrijf belasting betaalt in één land zodat er geen dubbele belasting hoeft te worden betaald. Wanneer een werknemer in het ene land woont en in het andere land werkt, bepaalt het belastingverdrag waar de persoon belastingplichtig is. Belastingverdragen worden tussen twee landen gesloten.

Onderdeel van het belastingverdrag is de bepaling voor werknemers waarin is geregeld dat een werknemer in beginsel pas na 183 dagen werken belasting moet gaan betalen in de werkstaat. Deze regeling geldt voor alle verdragslanden.

Daarnaast kent Nederland een 60-dagen regeling waarbij het uitgangspunt is dat deskundigen die binnen een concern naar Nederland voor minder dan 60 dagen worden uitgezonden, zijn vrijgesteld van het betalen van Nederlandse loonbelasting. De gedachte hierachter is dat onder die omstandigheden de werknemer onder gezag van de werkgever in zijn werkstaat is blijven staan. In bijvoorbeeld Engeland bestaat een soortgelijke regeling, maar dan voor 90 dagen.

Tot slot is Nederland aangesloten bij een EU-verordening over de internationale sociale zekerheid.⁶⁷ Deze verordening voorkomt dat een werknemer die grensoverschrijdend werkzaam is, in meerdere landen sociaal verzekerd is en dus in meerdere landen premieplichtig. Het voorkomt tevens dat opgebouwde rechten, zoals in verband met arbeidsongeschiktheid, verloren gaan. Ook situaties als kinderopvang en kinderbijslag worden hierin tussen de EU-lidstaten gecoördineerd.

⁶⁷ Verordening (EG) 883/2004.

NFIA

De NFIA (onderdeel van EZ) begeleidt bedrijven bij het openen van een vestiging in Nederland. De NFIA biedt advies, informatie en praktische assistentie, waartoe ook de overkomst van eventuele kennismigranten via de kennismigrantenregeling behoort. Daarnaast organiseert de NFIA factfinding missies voor bedrijven, zodat zij een keuze kunnen maken voor een locatie in Nederland. Nadat een bedrijf een keuze heeft gemaakt voor een regio, neemt een regiokantoor de begeleiding over. Drie jaar na het jaar van vestiging evalueert het NFIA onder andere of het bedrijf nog steeds in Nederland gevestigd is, of zij hun voorgenomen resultaten hebben behaald en hoe deze uitkomsten zich verhouden ten opzichte van Nederlandse bedrijven.

Om Nederland aantrekkelijk te maken voor bedrijven, wordt in de interviews aangegeven dat het van belang is om Nederland meer te promoten in het buitenland en ook de sterke punten van Nederland te benadrukken. Nederland moet zichzelf actiever verkopen.

Behouden van studenten: 'Make it in the Netherlands'

Een andere manier om de Nederlandse kenniseconomie te versterken, is het aantrekken en behouden van buitenlandse studenten. Het blijkt dat 70% van de internationale studenten na afstuderen in Nederland wil blijven, maar dat slechts 27% blijft.⁶⁸

Over dit onderwerp heeft de SER advies gegeven: 'Make it in the Netherlands'. Op basis hiervan is een gelijknamig actieplan opgesteld. In dit gezamenlijk actieplan werken OCW, Nuffic, andere overheidsinstanties, universiteiten, hogescholen, studenten, vakbonden en werkgeverskoepels samen om de ambities van het actieplan te realiseren. Deze ambities zijn:

- Alle internationale studenten voelen zich welkom in Nederland en weten dat zij hier hun carrière kunnen starten;
- Zoveel mogelijk internationale studenten kiezen ervoor om na afstuderen in Nederland te werken, vooral in topsectoren en sectoren met een goed arbeidsmarktperspectief;
- Alle internationale studenten houden na afloop van hun studieverblijf een band met Nederland, ook als zij naar het buitenland vertrekken.

Om deze ambities te verwezenlijken, staan in het actieplan een aantal actielijnen benoemd. Een hiervan is het makkelijk en aantrekkelijk maken voor de internationale student om Nederlands te leren, zowel online als klassikaal. Een andere actielijn is van het strategisch werven op arbeidsmarktperspectieven (topsectoren, bèta-techniek), maar ook de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt versterken, studie en carrière nadrukkelijker samen promoten, meer stages aanbieden en alle informatie over werken in Nederland samenbrengen in één portal. Met behulp van career events en bedrijvendagen wordt de overgang naar de Nederlandse arbeidsmarkt versoepeld.

6.3 Verbeteringen om kennismigranten aan te trekken en te behouden

Om meer kennismigranten aan te trekken en te behouden, is een integrale aanpak nodig, waarbij niet alleen moet worden gekeken naar belemmeringen in de wet- en regelgeving. Immers, de procedures voor toegang en verblijf zijn niet bepalend in de keuze van kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers

⁶⁸ Actieplan 'Make it in the Netherlands'.
Pagina 86 van 98

om zich in een bepaald land te vestigen. Het is veeleer van belang om naar bijvoorbeeld de 'quality of life' van de kennismigrant of wetenschappelijk onderzoeker en zijn gezin te kijken, zoals blijkt uit de antwoorden van de respondenten van de webenquêtes en de interviews.

Eén loket en alle informatie op één plek

Wanneer iemand emigreert of immigrereert, heeft deze persoon met veel overheidsinstanties te maken. Kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers hebben in de webenquête aangegeven dat informatie over wat hij/zij bij aankomst in Nederland moet regelen makkelijk te vinden moet zijn en bij voorkeur op één plek. Daarnaast blijkt vaak dat verschillende overheidsinstanties apart van elkaar bijna hetzelfde doen, dezelfde documenten vragen en onderzoeken. Hier is volgens de respondenten winst te behalen, bijvoorbeeld één loket, één intake, waarbij alle benodigde informatie in één keer voor alle overheidsinstanties wordt verzameld. In de interviews komt naar voren dat het Expatcenter hier een goed begin van is. Het terugbrengen van minder overheidsloketten zou bijvoorbeeld kunnen door de IND ook een BSN-nummer te laten afgeven.

Informatie in het Engels

In het algemeen heeft de kennismigrant en wetenschappelijk onderzoeker behoefte aan informatie in het Engels. Hierbij gaat het zowel om informatie van de overheid als om informatie over zaken waar de kennismigrant mee te maken krijgt wanneer hij naar Nederland komt, zoals huisvesting, verzekeringen, het openen van een bankrekening en het vinden van een school. Een respondent geeft aan:

'Almost 99% of the people can speak English is very good for international workers. However, the notice from government /tax authorities /insurance companies/energy provides/ all in Dutch. Inconvenient for us to understand'.

Een andere respondent geeft aan:

'The tax department is not permitted to communicate to taxpayers in English, either on the phone or through email. This is a real barrier for non-Dutch speaking taxpayers who are trying to understand their tax obligations'.

Hulp bij integreren en het leren van de Nederlandse taal

Uit grafiek 30 blijkt dat 26% van de kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers in de webenquête heeft aangegeven dat taalbarrière een factor is die de keuze bepaald of een kennismigrant zich in Nederland vestigt. In de webenquête heeft een groot deel van de kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers aangegeven dat zij meer hulp wensen bij de integratie in Nederland en bij het leren van de Nederlandse taal. Aangegeven wordt dat Nederlandse taalcursussen te duur zijn. Er is behoefte aan betaalbare taalcursussen, die bijvoorbeeld worden gesubsidieerd door de overheid, dichter bij huis worden gegeven en op momenten dat zij niet werken, zoals in het weekend. Een voorbeeld van een respondent:

'Provide free Dutch language induction programmes or subsidized language education possible for new expats and expats who want to progress in their language learning'.

In de interviews wordt aangegeven dat een andere manier om de kennismigrant te helpen met integreren en te binden een buddiesysteem is. Hierbij wordt de kennismigrant gekoppeld aan een buddy die helpt om een netwerk op te bouwen. De buddy helpt verder om de weg te vinden, zoals waar kun je sporten en waar leuke uitgaansmogelijkheden zijn. Dit is vooral in de beginfase van belang.

Hulp bij het zoeken van een baan voor de partner

21% van de kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers geeft aan dat voldoende mogelijkheden voor de partner (carrière, sociaal) ook een factor is die meespeelt in de keuze of een kennismigrant zich in Nederland vestigt (zie grafiek 30). Uit paragraaf 3.1.2 blijkt dat 88% van de partners hoogopgeleid is (Bachelor-opleiding of hoger). Uit de webenquête blijkt dat 36% van de partners op zoek is naar werk of van plan is op zoek te gaan naar werk. Een aantal respondenten geeft aan dat zij behoefte hebben aan hulp bij het zoeken van een baan voor hun partner. Uit de interviews komt eveneens naar voren dat het lastig is voor de partner om zelf een baan te vinden en om een leven op te bouwen in Nederland. Jobfairs voor de partners van kennismigranten en wetenschappelijk medewerkers zouden bijvoorbeeld hierbij kunnen helpen. Aangegeven wordt dat een veel gehoorde reden waarom de kennismigrant uit Nederland vertrekt, is dat de partner het niet naar zijn/haar zin heeft in Nederland.

Verwelkome houding

In de webenquête is de open vraag gesteld hoe Nederland aantrekkelijker te maken is als vestigingsplaats voor kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers. Hierbij is door verschillende respondenten aangegeven dat er een meer welkome houding moet zijn ten opzichte van de kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers. Er wordt ervaren dat migranten worden getolereerd, maar niet welkom zijn. Ook uit de interviews komt naar voren dat een klacht is, dat Nederlanders naar buitenlanders toe niet open zijn. Uit paragraaf 3.1.4 en grafiek 11 blijkt dat 14% van de kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers die de webenquête heeft ingevuld (zeer) ontevreden is over de houding ten opzichte van buitenlanders. 69% van deze respondentengroep is (zeer) tevreden over de houding ten opzichte van buitenlanders.

Belastingklimaat

24% van de respondenten geeft aan dat het belastingklimaat een factor is die de keuze bepaald of een kennismigrant zich in Nederland vestigt (zie grafiek 30). Een aantal respondenten geeft aan dat de 30%-regeling verbeterd kan worden, bijvoorbeeld in de voorlichting wie in aanmerking komt voor deze regeling. Ook zou de regeling permanent moeten zijn. Hierover geeft een respondent aan:

'I will reconsider staying in the Netherlands once my "30% regel" runs out.'

Levensonderhoud

Een deel van de kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers geeft aan dat de kosten van het levensonderhoud in Nederland hoog zijn. Aangegeven wordt dat huisvesting en zorgverzekeringen duur zijn. Een respondent heeft aangegeven dat zelfs met de 30%-regeling van de Belastingdienst de kennismigrant in Nederland minder verdient dan bijvoorbeeld in de Verenigde Staten:

'I would say that salary/taxes/cost-of-living (total expenses that are important, not the specifics) need to be at least roughly within what other countries are offering. For example because of the 30% ruling, people often think I make a ridiculous amount of money but it really isn't that much when you compare it to what I was making in the US (in fact I had to take a pay-cut to come here in 2008 even with the 30% ruling). Only recently have I started to make more money than I did in the US, but this will no longer be the case when the ruling expires in 2018 for me.'

Niet alle expats willen blijven

Ondanks de vele initiatieven om kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers aan te trekken en te behouden, blijkt uit de interviews en de webenquêtes dat sommige expats ervan houden om in verschillende landen te werken en te wonen en zich niet willen binden.

6.4 Belangrijkste bevindingen en verbeterpunten

Aantrekken kennismigranten en bedrijven

Van de organisaties en de bemiddelende instanties geven respectievelijk 78% en 81% aan kennismigranten bijdragen aan de versterking van de Nederlandse kenniseconomie. 74% van de organisaties is van mening dat wetenschappelijke onderzoekers (richtlijn onderzoeker 2005/71/EG) bijdragen aan de versterking van de Nederlandse kenniseconomie. 70% tot 74% van de respondenten is van mening dat verruiming van de mogelijkheden voor toelating van buitenlandse arbeidskrachten verder bijdraagt aan de versterking van de Nederlandse kenniseconomie.

De belangrijkste redenen waarom kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers bijdragen aan de versterking van de Nederlandse kenniseconomie zijn specialisatie en een hoog opleidingsniveau.

De kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers geven aan dat de economische conjunctuur, het leefklimaat en individuele carrièreperspectieven de top 3 belangrijkste factoren zijn die bepalen of hij/zij zich in een bepaald land wil vestigen. Slechts een klein deel van de kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers geeft aan dat de procedures voor toegang en verblijf een belangrijke factor is.

Verbeteringen om kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers aan te trekken en te behouden

Het aantrekken en behouden van kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers vereist een integrale aanpak waarbij ook gekeken wordt naar de 'quality of life' van de kennismigrant en zijn/haar gezin.

Verbeterpunten die respondenten aangeven:

- Een loket waar alle benodigde informatie en documenten in een keer wordt verzameld voor alle overheidsinstanties.
- Informatie in het Engels van zowel de overheid als over zaken waar de kennismigrant te mee te maken krijgt als hij naar Nederland komt, zoals huisvestingen verzekeringen.
- Deze informatie makkelijk vindbaar maken en idealiter op een plek (website).
- Hulp bij het integreren en het leren van de Nederlandse taal. Er is behoefte aan betaalbare taalcursussen die dicht bij huis worden gegeven op

momenten dat de kenniswerker niet werkt. Een andere manier om de kenniswerker te helpen met integreren en binden, is een buddysysteem.

- De partner, die veelal hoogopgeleid is, meer hulp bieden bij het zoeken van een baan.

7 Conclusies

Deze monitor beschrijft en duidt de ontwikkelingen op het gebied van het kennismigratiebeleid sinds 2008. Hierbij is gekeken naar:

- Kennismigrantenregeling;
- Zoekjaar afgestudeerde;
- Europese blauwe kaart richtlijn 2009/50/EG;
- Wetenschappelijk onderzoeker richtlijn 2005/71/EG;
- Wetenschappelijk onderzoeker B5 Vreemdelingencirculaire (Vc);
- Onbezoldigd wetenschappelijk onderzoeker B5 Vc;
- Arbeid als zelfstandige.

In de kwantitatieve analyse is gekeken naar de cijfermatige ontwikkelingen. In deze kwalitatieve analyse zijn daarnaast de ervaringen van de kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers, organisaties en bemiddelende instanties bevraagd via web enquêtes. Verder zijn verschillende deskundigen geïnterviewd. Aan de hand van de onderzoeksvragen worden in dit hoofdstuk de belangrijkste bevindingen van deze monitor weergegeven. Hierbij worden de uitkomsten van zowel de kwantitatieve analyse als de kwalitatieve analyse van de monitor kennismigranten betrokken. Op basis hiervan worden aanbevelingen gedaan.

7.1 Conclusies

1. Hoe heeft het kennismigratiebeleid zich wat het toelatingsbeleid betreft sinds 2008 ontwikkeld?

Op het gebied van wet- en regelgeving hebben in de periode van 2008 tot heden de volgende wijzigingen plaatsgevonden:

- Per 4 januari 2008 is het puntensysteem geïntroduceerd bij arbeid als zelfstandige. Het puntensysteem vormt de basis voor het advies van de Minister van EZ aan de IND over het wezenlijk Nederlands economisch belang dat met het verblijf van de vreemdeling in Nederland wordt gediend.
- Per 31 januari 2008 is de richtlijn onderzoeker EG 2005/71 in Nederland geïmplementeerd.
- Per 1 januari 2009 is de regeling Hoogopgeleiden geïntroduceerd.
- Per 1 april 2010 is het puntensysteem bij zelfstandigen niet meer van toepassing op Japanse zelfstandigen gelet op het verdrag van handel en scheepvaart tussen Nederland en Japan.
- Per 1 april 2011 is het puntensysteem gezien de standstill bepaling niet meer van toepassing op Turkse zelfstandigen.
- Per 17 juni 2011 is de richtlijn Europese Blauwe Kaart geïmplementeerd.
- Per 19 juni 2011 is de aanvullende norm van kracht dat het loon van de kennismigrant marktconform moet zijn.
- Per 1 januari 2012 is de arbeidsmarktaantekening van kennismigranten, onderzoeker EG 2005/71 en houder van de Europese blauwe kaart gewijzigd in 'Andere arbeid alleen toegestaan indien de werkgever beschikt over een TWV'. Voor de introductie van deze arbeidsmarktaantekening was het niet mogelijk dat kennismigranten andere arbeid verrichtten naast hun baan als kennismigrant.
- Per 1 juni 2013 is de wet Modern Migratiebeleid in werking getreden.
- Per 1 januari 2014 is de kennismigrantenregeling aangescherpt. De jaarnorm is vervangen voor een maandnorm en het loon moet giraal uitbetaald worden. Deze voorwaarden gelden ook voor de Europese blauwe kaart.

Gezien alle wijzigingen, wordt geconcludeerd dat er door de jaren heen aandacht is geweest om de toelating van migranten die een positieve bijdrage leveren aan de Nederlandse kenniseconomie te bevorderen en tegelijkertijd misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen.

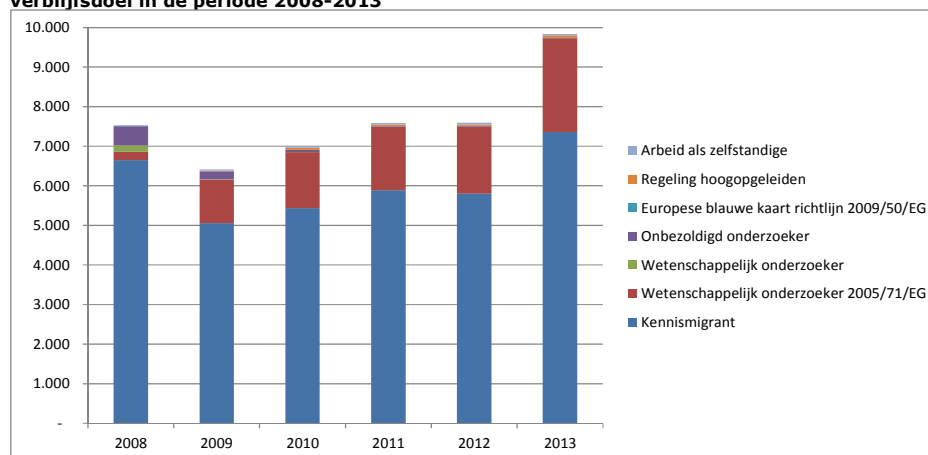
2. Wat is het resultaat van het kennismigratiebeleid wanneer naar de toelating van kennismigranten wordt gekeken?

Beslissingen op aanvragen

In de periode 2008-2011 is het overgrote deel van de aanvragen ingewilligd (96%-99%) met als uitzondering de Europese blauwe kaart (0%) en arbeid als zelfstandige (11%).

Verleende verblijfsvergunningen

Grafiek 31: Aantal verleende eerste verblijfsvergunningen (eerste aanleg) naar soort verblijfsdoel in de periode 2008-2013

Grafiek 31 laat zien dat het aantal verleende verblijfsvergunningen in 2009 daalt. Na de dip stijgt het aantal verleende verblijfsvergunningen tot 9.840 in 2013.⁶⁹ Dit zijn 2.310 meer verleende verblijfsvergunningen vergeleken met 2008 en is een stijging van 31%. Per verblijfsdoel is het beeld als volgt:

- In 2009 daalt het aantal verleende verblijfsvergunningen als kennismigrant. Na deze dip stijgt het aantal tot 7.370 in 2013. Dit is 720 verleende verblijfsvergunningen meer dan in 2008, een stijging van 11%.
- De verblijfsvergunningen als onderzoeker (wetenschappelijk onderzoeker 2005/71/EG, onbezoldigd wetenschappelijk onderzoeker en wetenschappelijk onderzoeker) laten gezamenlijk in 2008-2011 een stijging van 175% zien met 2.380 inwillingen in 2013.

Organisatie

- In het openbaar register stonden op 7 maart 2014 87 organisaties geregistreerd als erkend referent voor de categorie onderzoek (aanvragen voor verblijfsdoel wetenschappelijk onderzoeker richtlijn 2005/71/EG) en 2.811 organisaties voor de categorie arbeid (onder andere aanvragen voor verblijfsdoel arbeid als kennismigrant en houder van de Europese blauwe kaart).
- De grootte van de organisaties met kennismigranten varieert. 21% van de bedrijven is micro (0-9 medewerkers). 33% van de bedrijven is klein (10-49

⁶⁹ Het aantal ingediende aanvragen om een verblijfsvergunning laat dezelfde daling en stijging zien.

medewerkers). 26% van de bedrijven is middelgroot (50-249 medewerkers). 6% van de bedrijven is groot (250-500 medewerkers). 13% van de bedrijven is macro (meer dan 500 medewerkers).

- De meerderheid (61%) van de organisaties met wetenschappelijk onderzoekers is macro (meer dan 500 medewerkers).
- Een groot deel van de kennismigranten is werkzaam in de sector 'IT en overige zakelijke diensten'. Verder werken relatief veel kennismigranten in de sectoren 'industrie' en 'wetenschappelijk onderwijs'. De deelnemers van deze regeling zijn vooral werkzaam als Manager, ICT-er, Research & Development-personeel en Consultant.

Kennismigratie in de EER⁷⁰ 2008-2011

- In de onderzochte periode zijn in het Verenigd Koninkrijk de meeste kennismigranten toegelaten (52.950).⁷¹ Nederland staat met 22.430 kennismigranten op de 2de plaats en Denemarken met 13.140 op de 3de plaats. In deze drie landen is de meest voorkomende nationaliteit bij de kennismigrant de Indiase nationaliteit.
- In de onderzochte periode zijn in Frankrijk de meeste onderzoekers toegelaten (8.510). Nederland staat op de 2de plaats met 5.270 onderzoekers en Zweden op de 3de plaats met 2.930 onderzoekers. In deze drie landen is de meest voorkomende nationaliteit bij de onderzoeker de Chinese nationaliteit.

3. Wie is de kennismigrant?

Profiel kennismigranten

- Het merendeel is man: 76% van de kennismigranten, 60% van de onderzoekers, 79% van de zelfstandigen is man.
- De meest voorkomende nationaliteit is bij de kennismigrant de Indiase (32%), bij onderzoekers de Chinese (17%-36%) en bij de zelfstandigen de Chinese en Egyptische nationaliteit (18%).
- De kennismigrant en onderzoeker is veelal tussen de 18 en 30 jaar. De zelfstandige is veelal tussen de 30 en 40 jaar oud.
- 17% van de kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers woonden voordat zij naar Nederland kwamen niet in hun land van herkomst. Het grootste deel van deze groep (78%) woonde in Europa.

Opleiding

- Een grote meerderheid (99%) van de kennismigranten is hoog opgeleid.
- De meeste deelnemers aan de kennismigrantenregeling hebben een technische studie afgerond.

Partner

- 88% van de partners van de kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers is hoogopgeleid.
- 45% van de partners is werkzaam in Nederland. Daarnaast is 36% van de partners op zoek naar een baan.

Langer in Nederland blijven

In de periode van 2005-2011 hebben:

- 750 kennismigranten hun verblijfsvergunning als kennismigrant gewijzigd in een andere verblijfsvergunning voor bepaalde tijd.

⁷⁰ De landen die tot de EER behoren zijn naast de EU-landen, IJsland, Noorwegen en Liechtenstein.

⁷¹ De bron van deze cijfers is Eurostat.

- 1020 kennismigranten een verblijfsvergunning voor onbepaalde duur verkregen.
- 520 kennismigranten het Nederlanderschap verkregen.
- Van de kennismigranten, die in het bezit worden gesteld van een eerste verblijfsvergunning, is 24% vrouw. Bij de kennismigranten die langer in Nederland blijven is het aandeel vrouw echter hoger (44%-47%).
- De meerderheid van de kenniswerkers is (zeer) tevreden met verschillende aspecten van het leven in Nederland. Werk- en leefomstandigheden worden hierbij het beste gewaardeerd.
- 41% van de kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers geeft aan in Nederland te willen blijven. 25% van de kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers geeft aan dat zij een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd of naturalisatie willen aanvragen. Opvallend is dat dit aandeel groter is dan het aandeel dat daadwerkelijk een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd heeft verkregen of Nederlander door naturalisatie is geworden.
- Het aspect van het leven in Nederland dat de kennismigrant en wetenschappelijk onderzoeker het slechts waardeert, is de mogelijkheid om werk te vinden wanneer Nederlands niet de moedertaal is. Dit is ook de meest voorkomend reden waarom kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers Nederland willen verlaten.
- Als de kennismigrant of wetenschappelijk onderzoeker eerder stopt dan is de belangrijkste reden hiervoor om persoonlijke redenen.
- Uit de webenquêtes van de organisaties blijkt dat een groter deel van de wetenschappelijk onderzoekers na het aflopen van de verblijfsvergunning naar het buitenland vertrekt (58%) dan de kennismigranten (16%).

Student en het zoekjaar afgestudeerden

- In de periode 2005-2011 zijn 3.130 studenten in het bezit gesteld van een verblijfsvergunning als kennismigrant, wetenschappelijk onderzoeker (zowel op grond van richtlijn als nationaal beleid) of arbeid als zelfstandige. Een grote meerderheid heeft verblijf als kennismigrant verkregen.
- In de periode 2008-2011 zijn in totaal 1.110 vreemdelingen van het zoekjaar afgestudeerde doorgestroomd naar een verblijfsvergunning als kennismigrant. Gemiddeld stroomt 18% van de vreemdelingen van zoekjaar afgestudeerde door naar kennismigrant.

4. Hoe verloopt de uitvoering van het kennismigratiebeleid wat de toelating betreft?

Beleid (zie hoofdstuk 4)

De kennismigrantenregeling en de regeling voor wetenschappelijk onderzoekers (richtlijn 2005/71/EG) wordt positief beoordeeld. Voordeel van de regelingen is dat er geen aparte TWV nodig is en de snelle beslistermijn. Voordeel van specifiek de kennismigrantenregeling is dat er een duidelijke toetsing aan het salariscriterium is.

Algemene beleidsmatige verbeterpunten:

- Er moet meer eenheid komen in de verschillende regelingen.
- Daarnaast zou gekeken kunnen worden naar betere doorstroming van de kennismigrant en de wetenschappelijk onderzoeker naar een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd of naturalisatie.

Verbeterpunten in relatie tot MoMi:

- Respondenten geven aan dat de leges van € 5.056,- om erkend referentschap aan te vragen te hoog zijn voor kleinere bedrijven en voor bedrijven die incidenteel een kenniswerker laten overkomen.
- Bij de inwerkingtreding van MoMi zijn een aantal bedrijven niet van rechtswege erkend referent geworden terwijl zij op 1 juni 2013 wel een kennismigrant in dienst hadden. Om verlenging van de verblijfsvergunning aan te vragen, moet het bedrijf eerst erkend referentschap aanvragen.
- Het feit dat de werkgever erkend referent moet zijn, wordt eveneens als knelpunt ervaren, samen met de verantwoordelijkheid en de administratie die de bedrijven zelf moeten bijhouden.

Verbeterpunten kennismigrantenregeling:

- De hoogte van het salariscriterium voor de kennismigranten van 30 jaar of ouder wordt door 36% van de organisaties en 19% van de bemiddelende instanties als een knelpunt ervaren. Uit het rapport *Comparative Immigration study 2013-2014* van Deloitte⁷² blijkt dat bijvoorbeeld Duitsland, België en het Verenigd Koninkrijk een lager salariscriterium hebben.
- De Belastingdienst en de IND maken gebruik maken van verschillende loonbegrippen, respectievelijk fiscaal loon en brutoloon. Hierdoor hebben de werkgevers meer administratieve lasten.
- Over de bestanddelen van het loon die meetellen voor de salarismnorm voor kennismigranten bestaat onduidelijkheid.
- Er is vraag naar meer flexibiliteit in de kennismigrantenregeling doordat de bedrijvigheid steeds meer internationaal wordt. Een bedrijf wil de kennismigrant binnen de EU kunnen inzetten. Wellicht kan de toekomstige Richtlijn ICT hierbij van dienst zijn. Verder is de wens om het makkelijker te maken om een kennismigrant meerdere keren voor een korte tijd in Nederland te laten werken zonder telkens een verblijfsvergunning aan te vragen. Ten slotte wil een bedrijf de mogelijkheid hebben wanneer een project later begint dan voorzien om de verblijfsvergunning 'on hold' te kunnen zetten.
- Er is een tekort aan technische kenniswerkers op mbo+-niveau. Dit tekort kan wat toelatingsbeleid betreft op verschillende manieren aangepakt worden, namelijk deze doelgroep aan de kennismigrantenregeling toevoegen, of door het verlenen van TWV's voor deze groep te verbeteren of door de tekorten op te vullen met EU-burgers.

Verbeterpunt wetenschappelijk onderzoekers

- Er is behoefte aan de mogelijkheid voor wetenschappelijk onderzoekers om een zoekjaar aan te kunnen vragen, zodat zij behouden blijven voor de Nederlandse arbeidsmarkt en een baan kunnen zoeken als kennismigrant.

Verbeterpunten zelfstandigenregeling

- Er is behoefte aan meer informatie over hoe RVO aan het puntensysteem toetst.
- Het puntensysteem wordt als log en strikt ervaren. Het is moeilijk om als zelfstandige aan de slag te gaan.
- Daarnaast moet de aanvrager veel documenten overleggen en wordt de doorlooptijd als lang ervaren.

⁷² Deloitte, Comparative Immigration study 2013-2014, november 2013.

Uitvoering (zie hoofdstuk 5)

Gemiddeld wordt de uitvoering van de regelingen met een voldoende gewaardeerd, variërend van een 6,4 tot een 7,1. De website van de IND en het LKA⁷³ wordt het best gewaardeerd als voorlichtingskanaal van de IND. De algemene infolijn scoort het minst goed.

Verbeterpunten voorlichting en informatievoorziening:

- De respondenten hebben behoefte aan eenduidige informatie, die ook in het Engels beschikbaar moet zijn.
- De respondenten hebben verder behoefte aan meer informatie over de status van de aanvraag en de verwachte beslistermijn. Respondenten willen hiervoor een vast contactpersoon en de mogelijkheid om de status van de aanvraag online na te kunnen gaan.

Verbeterpunten uitvoering:

- Een belangrijk verbeterpunt dat de respondenten noemen is dat de doorlooptijden versneld moeten worden. Dat betreft niet alleen de doorlooptijd bij de IND, maar ook de doorlooptijd van bijvoorbeeld het legaliseren van aktes.
- De respondent wil de aanvraag in zijn geheel digitaal kunnen indienen.
- Het feit dat een aantal Nederlandse ambassades gaat sluiten of is gesloten is een achteruitgang. De kennismigrant moet verder reizen, soms zelfs naar een ander land, om de mvv op te halen.

Toezicht en handhaving:

- Bij handhaving bestaat een spanningsveld. Immers, handhaving mag niet de aantrekkelijkheid van de regelingen ondermijnen, maar het moet wel mogelijk zijn om te kunnen controleren of er geen fraude of misbruik plaatsvindt. Toezicht en handhaving wordt uitgevoerd door de IND en Inspectie SZW.
- Onder MoMi is migratie soepel bij referenten van wie de betrouwbaarheid in een erkenningsprocedure is getoetst aan de voorkant, maar er moeten aan de achterkant wel mogelijkheden tot handhaving zijn geregeld. De IND voert hiervoor bijvoorbeeld handmatig trajectcontroles uit. Nieuw is dat onder MoMi de IND zelf ook waarschuwingen en boetes kan geven bij overtredingen.
- Inspectie SZW voert in het kader van het project kennismigranten jaarlijks controles uit bij bedrijven die erkend zijn voor kennismigranten. Daarnaast komt het ook voor dat een bedrijf in het kader van een ander inspectieproject wordt gecontroleerd en er kennismigranten worden aangetroffen die dan ook gecontroleerd worden. Verder worden er inspecties uitgevoerd op basis van signalen die bij SZW binnenkomen.
- Wanneer Inspectie SZW iets constateert, neemt de IND gepaste maatregelen.

(Keten)samenwerking:

- De samenwerking tussen de verschillende (keten)partners verloopt over het algemeen goed.
- Een verbeterpunt is om bij beleidswijzigingen en de implementatie ervan meer samen te werken en de ketenpartners vroegtijdig bij het proces te betrekken en om de wijzigingen vroegtijdig te communiceren.

⁷³ Het LKA (Loket Kennis- en Arbeidsmigratie) is een afdeling binnen de IND.
Pagina 96 van 98

- De Expatcenters zijn een samenwerkingsverband tussen de gemeente en de IND. Deze worden gewaardeerd door de respondenten. De Expatcenters zorgen voor een goede opvang van de expat en goede relaties tussen de gemeenten en het bedrijfsleven en is hierdoor goed voor de kenniseconomie.

Verbeterpunten buiten het toelatingsbeleid (zie hoofdstuk 6):

Het aantrekken en behouden van kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers vereist een integrale aanpak waarbij ook gekeken wordt naar de 'quality of life' van de kennismigrant en zijn/haar gezin. De kennismigrant en zijn gezin heeft behoefte aan:

- een loket waar alle benodigde informatie en documenten in een keer wordt verzameld voor alle overheidsinstanties.
- informatie in het Engels. Het gaat hierbij om informatie van zowel de overheid als over zaken waar de kennismigrant mee te maken krijgt als hij naar Nederland komt, zoals huisvesting, verzekeringen.
- het makkelijk vinden van deze informatie, idealiter op één plek (website).
- hulp bij het integreren en het leren van de Nederlandse taal. Er is behoefte aan betaalbare taalcurssussen die dicht bij huis worden gegeven op momenten dat de kenniswerker niet werkt. Een andere manier om de kenniswerker te helpen met integreren en binden is een buddysysteem.
- hulp voor de partner, die veelal hoogopgeleid is, bij het zoeken van een baan.

5. Heeft het kennismigratiebeleid zijn doel bereikt?

Vergeleken met 2008 is het totaal aantal toegelaten kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers in 2013 toegenomen, van 6.650 tot 7.370 kennismigranten en van 220 tot 2.360 wetenschappelijk onderzoekers richtlijn 2005/71/EG (zie ook onder vraagstelling 2). Het aantal toegelaten zelfstandigen en EU blauwe kaart houders zijn, is veel lager. In de jaren 2011, 2012 en 2013 zijn bij elkaar minder dan 10 verblijfvergunningen op grond van de richtlijn EU Blauwe kaart 2009/50/EG verleend. Het aantal verleende verblijfsvergunningen als zelfstandigen stijgt van 20 in 2008 tot 50 in 2011 om vervolgens te dalen naar 30 in 2013.

Het grootste deel van de organisaties en bemiddelende instanties is van mening dat de kennismigrantenregeling en de regeling voor wetenschappelijk onderzoekers (richtlijn 2005/71/EG) ervoor heeft gezorgd dat de toelating van kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers makkelijker is geworden. Belangrijke voordelen van beide regelingen is het feit dat er geen aparte TWV nodig is en de snelle beslistermijn. Verder is het grootste deel van de respondenten van mening dat de kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers bijdragen aan de versterking van de Nederlands kenniseconomie. Wat dit betreft heeft het kennismigratiebeleid een positieve invloed. Ondanks de eerder genoemde verbeterpunten zijn de verschillende respondenten (organisaties, bemiddelende instanties, kennismigranten, wetenschappelijk onderzoekers en de deskundigen) over het algemeen tevreden over de verschillende regelingen.

Voor de kennismigranten en wetenschappelijk onderzoekers spelen toelatingsprocedures niet een hele grote rol bij het bepalen of zij zich vestigen in een bepaald land. Voor de kenniswerker zijn de factoren economische conjunctuur, het leefklimaat en individuele carrièreperspectieven van groter belang. Om de kennismigrant en wetenschappelijk onderzoeker aan te trekken, is het dus ook van belang om naar deze aspecten te kijken.

Bijlage lijst geïnterviewde deskundigen

IND-KDRE	Dhr. W.L.J. van de Griendt
IND-KDRE-LKA	Mevr. J.E. Turpijn
IND-KDRE-LKA	Mevr. J.M. Nieboer
IND-KDRE-LKA	Mevr. A. Bosch
IND-DUSA-AUA REN	Mevr. V.C. Monfils
IND-DUSA-AUA REN	Mevr. S. Theissen
IND-DUSA-AUA REN	Mevr. G.A. Waterman
IND-DUSA-AUA REN	Dhr. D.D. Baidjoe
IND-DUSA-Handhaving	Dhr. H.F.J. Heesakkers
Ministerie van V&J-DMB	Mevr. L. Vollenbroek
Ministerie van V&J-DMB	Dhr. M. Luijke
Ministerie van SZW	Mevr. A. Nederveen
Inspectie SZW	Mevr. A. Tates
UWV	Mevr. L. van Amersfoort
The Hague International Centre	Dhr. F.C. Kooman
Holland Expatcenter South	Mevr. A. Smits
Expatcenter Amsterdam	Dhr. D. van Traa
Expatdesk Rotterdam	Mevr. L. van der Steen
Nuffic	Mevr. I. Nentjes
Ministerie van OC&W	Dhr. J. van der Veen
Ministerie van OC&W	Dhr. R.H. Derksen
Ministerie van Financiën	Dhr. J.C.L.M. Fijen
Belastingdienst	Dhr. C.L.J.R. Douven
Ministerie van EZ	Mevr. N.E. Corbett
Ministerie van EZ-RVO	Dhr. J.H. Simons
Ministerie van EZ-NFIA	Mevr. C. Schutte
Ministerie van EZ-NFIA	Dhr. J. Doorn
VNO-NCW MKB-Nederland	Dhr. R. Slagmolen

IND:
*dé toelatingsorganisatie
van Nederland*